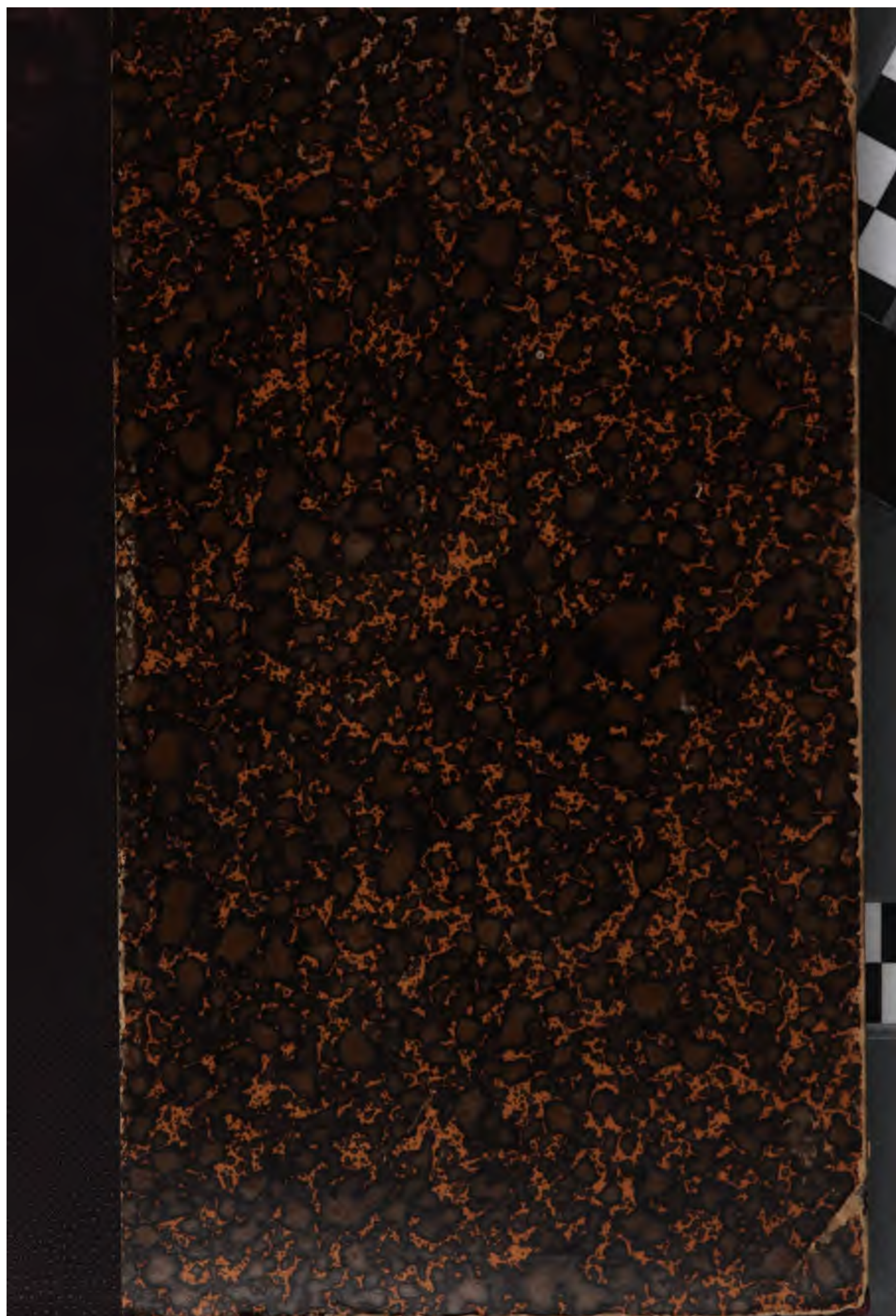

ARATUS SOLENSIS

ARATI PHAENOMENA

RECENSUIT ET FONTIUM TESTIMONIORUMQUE NOTIS PROLEGOMENIS INDICIBUS INSTRUXIT

ERNESTUS MAASS
PROFESSOR GRYPHIENSIS

ADIECTA EST VETUSTA CAELI TABULA BASILEENSIS

BEROLINI
APUD WEIDMANNOS
MDCCCXCIII

ADOLFO KIESSLING

Decennium est, ex quo de recensendo carmine Arateo scripsi ut potui (*Herm.* XIX 1884 p. 92 sqq.). Re interim vix unquam intermissa iamiam errores quosdam et graviores et leviusculos illic deprehendi: unde fit, ut emaculata scriptione subsidia Aratea iterum digerenda et proponenda esse videantur. 'Phaenomenorum' igitur textus quadruplici codicum interpretum testium fontium instrumento reparatur.

1. Et codicum quidem aestimationem in probo certoque fundamento collocare instituenti ab omnium antiquissimo libro incipienda est disputatio. Duo vero reperiuntur qui de honore antiquitatis inter se certent membranacei, alter V(ATICANUS 1307) olim Fulvii codd. MV
Ursini, alter M(ARCIANUS 476) ex Bessarionis venerandae memoriae cardinalis bibliotheca, qui notata nonnulla et lectionis vestigia in codice reliquit, sexto fere saeculi decimi quinti decennio[1]) Venetias advectus, minusculis impuris uterque insignis. Forma Marcianus (M) est maiore scriptura infra lineas, quemadmodum pervetusti codices solent, exarata et Aratum continet fol. 1—28 sine vita et titulo, sed scholiis egregiis et praefatiunculis quibusdam in folium 29 coniectis instructum (quae omnia in 'Commentariorum Arateorum' volumine promulgabo), deinde Lycophronem et ipsum cum scholiis optimis. Diversis eiusdem librarii atramentis ne decipiaris modo flavo modo viridulo: a quo tamen alterum scribam saeculi fere XIII (sec) ac tertium vel recentiorem (rec), denique re- sec rec
centissimum saeculi XV (rec^3), Bessarionem nimirum, sedulo seiunxi. rec^3
Codex Vaticanus (V) forma quadrata sine titulo (supplevit rubra tinctura recens aliquis *Ἀράτου Φαινόμενα*) et vita Aratum, ante eum Lycophronem cum scholiis et ipsum habet foliis 112. Et Marciani quidem aetas feliciter a Scheerio (*Mus. rhen.* XXXIV 1879 p. 281 sqq.) definita est, cum Nicetam diaconum, qui et scripsit codicem et possedit, ab episcopo quodam saeculi XI exeuntis haud ignobili non

1) Cf. Valentinelli *Bibliotheca manuscripta ad S. Marcum*, Venetiis 1868, p. 9 sqq.

fuisse diversum argumentis idoneis comprobaret. Eodem fere tempore scriptum esse Vaticanum codicem litterarum similitudo demonstrat: quamquam uter fuerit antiquior uter recentior, etsi praestare visus Bekkero Vaticanus est p. III editionis, e re palaeographica ne divinando quidem adsequimur. Videndum potius est, num ex eorum quae utroque codice continentur comparatione fieri possit iudicium. Qua in re inprimis tenendum est, prorsus vel in minutulis eandem in utroque codice poetae faciem cognosci. Nam misellam quandam
schol. MV interpolationem post v. 137 *δεξιτερῆι πτέρυγι· Προτρυγητὴρ δ' αὖτε καλεῖται* e scholiis sumptam (*καὶ ἐπὶ τοῦ ἀστέρος τοῦ ἐπικειμένου ἐν τῶι δεξιῶι ὤμωι τῆς Παρθένου, ὅστις σφόδρα ἐστὶ λαμπρὸς καὶ καλεῖται Προτρυγητήρ*), pravam alibi (v. 952) transpositionem et corruptelas easdem uterque expertus est, ita quidem, ut Vaticanus non modo corruptior sit plerumque sed vel ibi interdum depravatus, ubi Marcianus sine dubio verum servavit. Itaque aut ad archetypum aut ad ipsum Marcianum redire illum liquido apparet. Utrum praeferendum sit, conlatis utriusque codicis scholiis discernitur. Quae scholia et ipsa inter se plane consentiunt, nisi quod Vaticano, quotiescunque a Marciano differt, fides deneganda est prorsus necessario: siquidem quae in Marciano recte disiuncta sunt ipse solet confundere sana corrumpere praeterire necessaria. Uno defungor argumento. Ad v. 110 (*χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα*) Vaticanus ita: '*χαλεπή' δέ, ἤτοι διὰ τὸ στηλιτεύεσθαι τότε ἢ διὰ τοὺς χειμῶνας ἢ δι' ἀπειρίαν*. In hoc conexu inepta vox est *στηλιτεύεσθαι* (*notare*). Salus et explicatio Marciano parata. Is enim *ληστεύεσθαι* scripsit, ut nunc est, rectissime, sed ita illud, ut, antequam *λ* litteram exararet, eo ipso loco errore nescio quo reponeret *στι*. Unde fit, ut hodieque *στλιητεύεσθαι* in Marciano dispiciatur manifesto. Hinc mero Vaticanus arbitrio *στηλιτεύεσθαι* effinxit, verbum soli Byzantinorum aevo vulgare. Porro momentum facit quod nonnulla Vaticani codicis scholia ita truncata sunt, ut extremam illorum partem excidisse eluceat, cum in Marciano rectissime ad finem usque semper perducantur. Iam vero ea ipsa verba, quibus desinunt illa Vaticani scholia, in Marciano quaerentes marginis superioris, qui scholiis totus obsidetur, ultima semper ita invenimus, ut aut in altero utro margine modo dextro modo sinistro aut in inferiore recte continuentur. Fieri igitur ab neglegenti praesertim librario perfacile poterat, ut evitata recta marginis parte ad falsam delatus incohata interdum non modo non perscriberet verum saepius cum alienis ac diversis perperam consociaret. Accidisse illud

scribae Vaticano externa Marciani facie ut dixi et scholiorum per margines distributione arguitur: unde ex hoc ipso fluxisse Vaticanum codicem necessario efficiendum est. Iterum exempla profero. Versui 152, qui est de Leonis aestu et etesiarum frigore, cum alia tum haec in Vaticano adscribuntur: *ὅλον δὲ τὸ ἄστρον* (Leonem) *ἀνιερώκασιν Ἡλίωι· τότε γὰρ ἐμβαίνει καὶ ὁ Νεῖλος καὶ ἡ τοῦ Κυνὸς ἐπιτολὴ περὶ τὴν ἠῶ φαίνεται· καὶ ταύτην ἀρχὴν ἔτους τίθενται· καὶ τῆς Ἴσιδος ἱερὸν εἶναι τὸν Κύνα λέγουσι ⟨καὶ⟩ αὐτοῦ τὴν ἐπιτολήν, ἐφ' ἣν καὶ τὸν ὄρτυγα:* — Quid de coturnice fecerint Aegyptii, ita Vaticanus reticuit, ut finitum iam esse scholion finali signo indicaret. Evolvimus Marcianum; ecce quae requirimus post *ὄρτυγα: θύουσι, τῶι πταρμῶι τοῦ ζώιου σημειούμενοι τὸν καιρὸν τῆς ἐπιτολῆς τοῦ ἄστρου.* Verum haec ita continuavit scholiasta, ut in sinistro margine reponeret, postquam cetera superiori folii particulae appinxit. Ergo cur Vaticanus ultima verba quae ad sententiam desiderantur omiserit, modo ex ipso Marciano illum descriptum esse arbitremur, satis nunc patefactum est. — Ad v. 228, quo Arietis obscuritas significatur *αὐτὸς μὲν νωθὴς καὶ ἀνάστερος οἷα σελήνηι Σκέψασθαι*, scholiasta dixit Vaticanus: '*ἀνάστερος' δέ, οἷον μὴ λαμπροὺς ἔχων ἀστέρας· ἔχει γὰρ ἀστέρας τέσσαρας ὁρατοῦ ὁ Κριός· καὶ οὐκέτι ὁ περὶ τῶν Φαινομένων λόγος ἔρρωται· ὑπὸ γὰρ τὴν Ἀνδρομέδας ζώνην ἐστίν, ἥτις ζώνη λαμπρὰ πεπίστευται κτλ.*' Nullo modo haec nisi adsumpto librario Marciano possunt intellegi. Qui cum sub marginis superioris finem ita scriberet *τέσσαρας*: —, scholion iam sese ad exitum perduxisse aperuit. Idem in interiore textus margine haec adnotavit: *ζώνηι δ' ἂν ὅμως ἐπιτεκμήραιο] ἆρα οὖν ἀπροόρατος ὁ Κριός· καὶ οὐκέτι ὁ περὶ τῶν Φαινομένων λόγος ἔρρωται κτλ.*' Litterae inde ab *ορατος* marginem inferiorem, lemma et verba *ἆρα οὖν ἀπρο* interiorem occupaverunt. Causa erroris dilucida. — Denique scholia v. 387 conferenda sunt. Exhibet Vaticanus: *τὸ δὲ 'αἰωρεῖται' ἤτοι ἁπλῶς φέρεται ἢ τὸ κυριώτερον, ἐπειδήπερ ἐπὶ νότου.* Patet haec esse imperfecta. Marcianus igitur consulendus: *ἐπειδήπερ ἐπὶ νότον ὢν* [cod. *ἐστὶν*] *ἄνω αἰωρουμένην καὶ μετεωριζομένην ἔχει τὴν ὄψιν ὡς ἐπὶ τὸ κῆτος:* — Ultima marginem interiorem obtinent, praecedunt in superiore cetera: interiorem Vaticani librarius prorsus neglexit, ut assolet. Abiciendus igitur Vaticanus est[1]), nisi forte

1) Ad idem deveni, quod de Lycophrone Scheerius demonstravit l. c. et p. 1 sqq. editionis.

ad recuperandas invisibiles dubiasve lectiones Marciani, ut in primo folio, quo 'Phaenomenorum' principium exhibetur, utilis est atque adeo necessarius.

recensio M Carminis Aratei recensio in Marciano codice non uno quidem sed potissimo sita est. Huius fides deinceps perpendenda est et quaerendum, utrum Marcianus Arati ex vulgari nescio qua labentis antiquitatis profluxerit editione (velut hymni Homerici), an ex critici cuiusdam recensione (ut ceteri qui aetatem tulerunt poetae alexandrini ad unum omnes) derivatus sit. Quod si ex sola probabilitatis specie diiudicandum esset, de recensione cogitarem. Etenim inde ab Hipparcho astronomo usque ad Nicetam librarium querelae tam mathematicos quam grammaticos in Aratum certatim grassatos castigantium non intermittuntur. Sed hac in probabilitate, ne specie decipiamur, minime acquiescere licet; subsidia potius firma ac certa adhibenda sunt, quibus verum efficiatur. Qua in re praecipuum
s locum s(cholia) Arati Marciana sibi postulant. Omissis enim nonnullis scribae erroribus et quibusdam peccatis gravioribus, quae in ipsa scholiorum editione proximo si dis placebit anno simul cum Achillis Isagoga proditura aut auferenda mihi aut saltem significanda
l p erunt, arctissima inter scholiorum — l(emmatum) p(araphrasium) — lectiones et textus formam indagatur sive affinitas sive consensio: ut ei ipsi, quae in Marciano superest, Arati editioni explicandae vindicandaeve destinatas hasce criticas scholiorum adnotationes fuisse iure contendam. Unde consequitur, ad idem studium eandemque voluntatem et textus conformationem et illas scholiorum defensiones esse referendas. Nonnullis hanc observationem exemplis communiri non videtur superfluum, quoniam simile quid raro in litterarum graecarum monumentis usu venisse memini. Itaque v. 692 Equum dicit Aratus Aquario ad medium exoriente pedibus et capite sursum volvi: *Ἵππος δ᾽ Ὑδροχόοιο μέσον περιτελλομένοιο Ποσσί τε καὶ κεφαλῆι ἀνελίσσεται. Μέσον* omnibus quos consuluerit codicibus offerri Hipparchus testatur *Arateorum* p. 46 sq. a me editus. Nihilo tamen secius Marcianus *νέον* propagat, quod idem scholiastae obversatur ita interpretanti: *ὁ δὲ Ἵππος τοῦ Ὑδροχόου ἐπιτελλομένου τοῖς ποσὶ καὶ τῆι κεφαλῆι ἀναδύεται καὶ ἀνατέλλει.* Huius coniecturae parentem novimus Attalum grammaticum Rhodium Hipparcho paullo antiquiorem, qui commentarium in Aratum eo maxime scripserat consilio, ut poetam a neglegentiae inscitiaeque crimine purgaret (*De Attali Rhodii fragmentis Arateis* Gryph. 1888 p. III sqq.).

Ita illud quoque *νέον* contra codicum testimonium novavit (fr. 27); quod iure idem ille in ea quam dixi ecloga reprehendit Hipparchus. Sufficit vero nunc quidem scivisse, contra scripturam certissimam cum Attali coniectura et textum Marciani codicis et scholiorum conspirare paraphrasin. Sed ne quis ipsam Attali grammatici editionem ex illo loco suspicetur in Marciano nobis esse fere conservatam: alterum Phaenomenorum exemplum proponam, quo et scholii et textus scripturae inter se congruentes Attalo adversantur. Aratus v. 711 ambiguum dicit, utrum Persei cingulus sub occidentem Arietem an oriente Tauro inlucescat: *αὐτὴ δὲ ζώνη καί κ' ἀμφήριστα πέλοιτο Ἢ Κριῶι λήγοντι φαείνεται ἢ ἐπὶ Ταύρωι. Λήγοντι* iterum Hipparchus (*Arateorum* p. 109 sqq.) adseverat in omnibus suis codicibus reperiri: *γράφεται μὲν οὕτως ὁ ἔσχατος στίχος· εἰκὸς μέντοι γε ἠγνοῆσθαι τὸ 'λήγοντι' κτἑ.* Offendit tamen Attalus (fr. 28 syllogae meae), quia non desinente Ariete sed oriente Persei cingulus appareret, ac reponi iussit '*ἀνιόντι*'. Nos cum non doctrinam poetae astronomicam sed tradita codicibus vitia emendemus, diserto Hipparchi testimonio freti '*λήγοντι*' praeoptamus. Idque non modo scriptum est in textu Marciano, verum hac scholiastae paraphrasi iteratur: *φησίν, ὅτι ἀμφίβολα γένοιτο, πότερόν ποτε 'λήγοντι' τῶι Κριῶι ὁ πᾶς συνανέρχεται ἢ τοῖς πρώτοις μέρεσι τοῦ Ταύρου.* — In hymno ad Iovem poemati praefixo versum septimum Asclepiades Myrleanus saeculi primi a. Chr. n. Crateteus ceteroquin egregius scripsit *λέγει δ', ὅτε βῶλος ἀροστὴ Βουσί τε καὶ μακέλῃισιν* et interpretatus est *dicit Iuppiter, quando gleba arabilis sit bubus et ligonibus.* Refutat scholiasta rectissime lectionem '*ἀροστή*', quia ligonibus humus non aratur sed foditur (*ὅτι οὐκ ἀροῦται μακέλαις, ἀλλὰ σκάπτεται*). Quod ipse suadet '*ἀρίστη*', id etiam in Marciani versum receptum est. — Statim post Iovis hymnum stellas fixas alias alibi constitutas in caelo volvi continuo poeta exponit v. 19 sq.: *οἳ μὲν ὁμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἐόντες Οὐρανῶι ἕλκονται πάντ' ἤματα συνεχὲς αἰεί. Ἐόντες* et textus servavit et scholiasta contra grammaticos ita tutatus est, ut alteram quandam lectionem '*ἰόντες*' reiceret hac usus argumentatione: *πολλοὶ τῶν γραμματικῶν 'ἰόντες' ἔγραψαν, ὡσανεὶ τοὺς ἀστέρας πορεύεσθαι· ἔστι δὲ ὁ λόγος τῶι Ἀράτωι περὶ τῶν 'Φαινομένων' καὶ ἀπλανῶν ἀστέρων, οὐ τῶν πλανητῶν τῶν ἑπτά· οἱ γὰρ ἀπλανεῖς ἀεὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἑστήκασι καὶ μόνον συγκαταφέρονται καὶ ἀναφέρονται τῶι οὐρανῶι κτλ.'* — Iuvat etiam proxima, quae sunt de axe caelesti, proposuisse. Aratus 'axis' inquit 'ipse immobilis aequilibrem undique

in medio terram tenet et caelum ipsum circumversat'. Haec in Marciano ita leguntur: *αὐτὰρ ὅ γ' οὐδ' ὀλίγον μετανίσσεται ἀλλὰ μάλ' αὔτως Ἄξων αἰὲν ἄρηρεν, ἔχει δ' ἀτάλαντον ἁπάντη Μεσσηγὺς γαῖαν, περὶ δ' οὐρανὸν αὐτὸν ἀγινεῖ.* Addit scholiasta, non Marciani ipsius scripturam '*περὶ δ' οὐρανὸν αὐτὸν ἀγινεῖ*' sed alias duas vulgo praeplacuisse, et grammaticis quidem ineptissimam illam coniecturam '*περὶ δ' οὐρανὸς αὐτὸν* (sc. *τὸν ἄξονα*) *ἀγινεῖ*', quasi axem immobilem caelum circumvertere posset. Sed mathematicos scripsisse '*περὶ δ' οὐρανὸς αὑτὸν ἀγινεῖ*', ut caelum sese ipsum circum axem versare diceretur. His expositis ipse scholiasta eandem lectionem quam textus codicis et commendat '*περὶ δ' οὐρανὸν αὐτὸν ἀγινεῖ*' et explanat (*δύναται δὲ καὶ οὕτως, ψιλουμένου τοῦ 'αὐτόν', ἵν' ᾖι ὡς πρὸς τὰ προειρημένα 'περὶ δὲ τὸν ἄξονα αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα ὁ οὐρανὸς ἀγινεῖ' κτλ.*'). Nos ex Iohanne Diacono (in Hesiodi Theogoniam p. 485 Gaisf.) protraximus '*περὶ δ' οὐρανὸς αὑτὸς ἀγινεῖ*' *caelum sua sponte vertitur*. Intransitiva enim verborum fere transitivorum significatione interdum usus est Aratus, velut *παραστρέψῃι ἀνέμου ἴς* v. 427, alia.

Haec satis sunto. Eundem scholiorum cum textu consensum si quis volet per totum poema facile deprehendet. Et illud quidem propterea mihi videtur gravissimum, quoniam ex Hipparcho interpretibus latinis, denique ex ipsis nonnullis scholiorum notis, permagnus discrepantiarum numerus multis locis commonstrari potest. Itaque teneo, quod in initio posui: et textus conformationem et scholiorum eam, quae huc spectat, partem ad eiusdem critici studium unamque referri voluntatem, quae optione oblata non sine certo consilio eligeret, electa argumentis breviter sed strenue vindicaret. Recensionem igitur hominis cuiusdam docti, non vulgarem aliquam Arati editionem, Marcianus codex nobis tradidisse existimandus.

Arato mathematicos dixi non minus quam grammaticos operam navasse, materia illos hos ipsa invitatos grammatica. Itaque altera quaestio subnascitur, cui respondendum erit: utri doctorum ordini, mathematicis an grammaticis, recensio Arati Marciana debeatur. Qua in re velim attendatur, quod duobus quos supra attuli locis ineptias grammaticorum impugnantem criticum illum audivimus. Item de Andromedae in caelo situ v. 198 affertur lectionis varietas: *ἄγαλμα Ἀνδρομέδης ὑπὸ μητρὶ κεκασμένον* (sub matre constitutum) et '*κεκομμένον*', quod circumscribunt *τῶι τεθρηνημένον* ad notam de Andromeda narrationem spectantes. Criticus ille non ex mytho-

logica sideris figura sed ex astronomica et scripturam petivit et explicationem. Nam *κεκασμένον* ut Marciani textus amplectitur, quod idem dicit ac *κεχωρισμένον,* a *χάζω* verbo cum Herodiano derivans.

Cuius astronomi memoria semel in scholiis a librario suscitatur. Versu enim 668 Scorpius in Zodiaco exoriens auctore Arato reducit ipsas Serpentarii manus et priorem Serpentis anfractum: *ἀνάγει δ' αὐτὰς Ὀφιούχου Χεῖρας καὶ προτέρην Ὄφιος πολυτειρέος ἀγήν.* Adiectivum '*πολυτειρέος*' duplicem in modum interpretes explicabant, alter a *τείρεα* repetendo, ut esset 'stellis abundans' et ad figuram caelestem pertineret, alter a *τείρω* verbo, ut 'admodum defatigans' evaderet, eum scilicet, qui sub imagine Serpentarii delitesceret. Astronomum illud, hoc mythologum redolet. Iam ipsum scholion proponendum est: '*πολυτειρέος*' *δέ, τοῦ πολὺν κάματον παρέχοντος τῶι φέροντι, παρὰ τὸ τείρειν· τοῦτο δὲ οὐκ ἦν παρὰ τῶι φυσικῶς ἐξηγουμένωι, ἀλλὰ* '*πολυτειρέος τοῦ πολυαστέρου*'*· καὶ μᾶλλον θεωρηματικῶς.* Nomen *τοῦ φυσικῶς ἐξηγουμένου* librarius reticuit, rationem satis diserte testatur. Iam vero codex Marcianus epistulam quandam servavit commentario Arateo olim subnexam: quam qui scripsit Theo Alexandrinus saeculi quarti mathematicus, ita plane ut *φυσικῶς* ille *ἐξηγούμενος* mythologorum aspernatus argutias *ὡς ἀνδρὶ διὰ μαθημάτων φιλοσοφοῦντι πρέπον ἦν* Aratum sese et edidisse et explanasse gloriatur (*Anal. Erat.* p. 34 sqq.). Ex Theonis commentario librarium Marcianum multa prompsisse certum est aliunde. Quin Theonis ipsius fuisse illam *φυσικὴν ἐξήγησιν,* quam librarius antestatur, argumentis firmari potest. Etenim Theo in Arati vita Ambrosiana, quam primus ego excussi l. c., se promiserat demonstraturum, Eudoxo accuratiora Aratum de sphaera docuisse. Qui secus sentirent, eos aut nimis neglegenter carmen legisse aut castigandi cupidine videri occaecatos: *ὅθεν τινὲς τῶν ἁπαλωτέρως προσερχομένων ταῖς ἐξηγήσεσιν ἔδοξαν μὴ μαθηματικὸν εἶναι τὸν Ἄρατον· ὑπέλαβον γὰρ μηδὲν ἕτερον τῶν Εὐδόξου Φαινομένων ποιήσαντα αὐτὸν εἰς τὸ σύγγραμμα θεῖναι· ταύτης δὲ τῆς γνώμης ἔχεται καὶ Ἵππαρχος ὁ Βιθυνός· ἐν γὰρ τοῖς πρὸς Εὔδοξον καὶ Ἄρατον πειρᾶται τοῦτο ἀποδεικνύναι . . . βιάζονται δὲ οὐ μετρίως . . . εὑρήσομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιμελέστερον·τὰ πλεῖστα τοῦ Εὐδόξου ἐπιστάμενον,* scilicet in commentario Arateo, quam editioni Theo erat subiuncturus. Theonis illa de Hipparchi invidia et de probatiore Arati prae Eudoxo doctrina persuasio nullius iudicio communita est praeter eum de quo nunc

Theo mathematicus

agitur recensionis Marcianae et auctorem et vindicem: quod exemplo probandum est. Genicularium igitur dextro pede caput Draconis calcantem et Eudoxus teste Hipparcho (*Arateorum* p. 66 sq.) fecerat et Aratus, cum v. 69 scriberet: ... *μέσσωι δ' ἐφύπερθε καρήνωι Δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρον ἔχει σκολιοῖο Δράκοντος.* Utrumque errasse idem Hipparchus monuit, quoniam sinistro pede, non dextro, serpentem opprimeret Ingeniculus. In re ipsa ceteri omnes, ut par est, Hipparcho assensi sunt, in poetae errore agnoscendo non item. Attalus audacter coniectando, interpres Marcianus explicando argutule difficultatem tollere temptavit. In versibus enim *μέσσωι δ' ἐφύπερθε καρήνωι Δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρον ἔχει σκολιοῖο Δράκοντος* illud *δεξιτεροῦ* non cum proximo genetivo *ποδός* sed cum *σκολιοῖο Δράκοντος* esse coniungendum existimavit, ut esset *supra medium caput tortuosi Draconis ad 'dextrum'* (i. e. ad Septentrionem) *vergentis pedem tenet.* Utrum pedem, non liquet. Intellexit ipse sinistrum: *εἴπερ ἄνωθεν δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δράκοντος ὁ Ἐγγόνασι τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς ἔχει τοῦ ἀριστεροῦ· τὸ δὲ 'δεξιτεροῦ' συντακτέον τῶι 'Δράκοντος'· ὁ γὰρ Δράκων βορειότερός ἐστι τοῦ Ἐγγόνασιν (τὸ δὲ 'δεξιτεροῦ' σημαίνει τὸ βορειοτέρου)· ἰστέον δέ, ὅτι εὐλογώτατα ἡμᾶς διδάσκει κτλ'.* Talia qui a se impetravit, is facere vix poterat, quin et Hipparcho, quod aliter statuisset, invidam contra poetam malevolentiam exprobraret et Aratum Eudoxo — quippe cuius de Geniculario errorem declinasset — peritiorem fuisse concluderet. Quorum utrumque Theonem et in commentario et in editione defensitasse dictum est. Et quoniam interpretationi propositae accuratissime ipsius Marciani respondet ex consueto scriptura: ne textum quidem Marciani ullo modo Theoni abiudicare licet. — Succedat alterum argumentum ex iisdem scholiis depromptum. Dixit poeta v. 413 sq. *Ara quando fulget, tempestas instat marina; idcirco ne mihi naviganti in caelo nubium obducto caligine opta Arae sidus apparere: τῶι μή μοι πελάγει νεφέων εἰλύμενον ἄλλων Εὔχεο μεσσόθι κεῖνο φανήμεναι οὐρανῶι ἄστρον.* '*Εἰλυμένον*' et Marcianus codex scribit (spreto, quod alii habebant, '*εἰλυμένωι*' cum *πελάγει* dativo con-

signa critica iungendo) et explicat scholion hoc ineditum: '*τῶι μή μοι εἰλυμένων*' *ἦν· ἀλλὰ διὰ τὸ μέτρον ο̅ν̅ ἐστίν· διὸ τὸ σημεῖον ἔχει ὁ στίχος.* Dicit interpres: '*εἰλυμένων*' *scribendum erat; quod cum metrum non ferret, syllaba longa ω̅ν̅ brevi ο̅ν̅ cessit.* Talia ridere quidem nobis licet explicandi artificia, minime tamen praeterire neglecta. Nam quod addidit criticus ille *διὸ σημεῖον ἔχει ὁ στίχος,*

signis criticis instructum fuisse codicis Marciani archetypum innuit. Archetypum dico: nam ipse Marcianus signis quidem abundat, tamen non criticis sed quae legentium oculos e textu in scholiorum congeriem facile traducerent (qualia in omnibus fere id aetatis scholiis manuscriptis observantur). Itaque idem illud signum criticum cum aliis locis tum v. 97 olim appictum fuisse puto, qui de Virgine haec dicit: *ἥ ῥ' ἐν χερσὶ φέρει στάχυν*] *οὐ διεσάφησε ποίαι χειρί, ἴσως διὰ τὸ μέτρον* (*μετέωρον* perperam Vaticanus 1307, de quo supra exposui) *ἐμποδιζόμενος κτλ'.* Iam, de archetypo ut accuratiora proponam, ad excerptum quoddam transgredior Laurentianum codicis 87, 10 saec. XIV ex epistula editioni illi criticae olim praemissa nuper in *Arateis* a me una cum antiqua versione latina Basileensi editum p. 382 sqq. Ibi cum alia tum haec scripta inveniuntur:

ὅτι τῶι μαθηματικῶι εἰς δύο προσήκει τὸ τοῦ ποιητοῦ σύγγραμμα, τὸ μὲν εἰς τὰ φαινόμενα καὶ ἀστρολογικῶς ἐξενηνεγμένα τὸ δὲ εἰς τὰ ἕτερα, πέμψαι σοι προήχθην τὰ Φαινόμενα Ἀράτου διορθωθέντα κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, οὐδέπω τῆς διορθώσεως ταύτης ἐκδεδομένης. ἴσθι δὲ χρώμενόν με σημείοις τέτταρσι, τῶι τε χ καὶ τῆι διπλῆι καὶ τῶι ἀμφί[1]) *καὶ τῶι ἀστέρι· ἐν τῶι ἐδάφει δ' ἂν ἴδοις*[2]) *στίχωι παρακείμενον ἕν τι τῶν προειρημένων σημείων.*

Proxime altera antecedit ecloga, quae est de eiusdem hominis commentario Arateo:

τῶν Ἀράτου Φαινομένων τὰ μέν ἐστι περὶ τῶν κατ' οὐρανὸν ἄστρων καὶ ἰδίως φαινόμενα λέγεται, τὰ δὲ περὶ τῶν ὑπὸ τὸν

---

1) Signum *αμφί* mihi aliunde ignotum nec formam extrico. Fortasse ex notis Platoni olim appictis correctio offertur Diog. Laert. III 66: *ἐπεὶ δὲ καὶ σημεῖά τινα τοῖς βιβλίοις αὐτοῦ παρατίθεται, φέρε καὶ περὶ τούτων τι εἴπωμεν· X λαμβάνεται πρὸς τὰς λέξεις καὶ τὰ σχήματα καὶ ὅλως τὴν Πλατωνικὴν συνήθειαν· διπλῆ πρὸς τὰ δόγματα καὶ τὰ ἀρέσκοντα Πλάτωνι· X περιεστιγμένον πρὸς τὰς ἐκλογὰς καὶ καλλιγραφίας· διπλῆ περιεστιγμένη πρὸς τὰς ἐνίων διορθώσεις· ὀβελὸς περιεστιγμένος πρὸς τὰς εἰκαίους ἀθετήσεις· ἀντίσιγμα περιεστιγμένον πρὸς τὰς διττὰς χρήσεις καὶ μεταθέσεις τῶν γραφῶν· κεραύνιον πρὸς τὴν ἀγωγὴν τῆς φιλοσοφίας· ἀστερίσκος πρὸς τὴν συμφωνίαν τῶν δογμάτων· ὀβελὸς πρὸς τὴν ἀθέτησιν.* Cum *X* dipla asteriscus Arato et Platoni communia sint, etiam illud *ἀμφί* in eadem Platonis editione exspectare licet. Sed res prorsus incerta. Cf. 'Suetonii reliquiae' ed. Reifferscheid p. 137 sqq , Schrader *De notatione critica* p. 59.

2) *ἐν τῷ ἐδάφει· γραφὴν δ' ἂν ἴδης* codex: *γραφὴν* vel potius *γραφῆι* ad *ἐδάφει* explicandum primitus superscriptum in verborum conexum irrepsisse videtur.

οὐρανὸν καὶ τῶν πάλαι λεγομένων μεταρσίων [ἐστὶ φαινόμενα] κατὰ τὸν ἀστρονομικὸν τέτακται τρόπον· ὑπὲρ ὧν καὶ τὰ ἐξηγητικὰ πεπραγμάτευται: (sic).

De tempore, quo Arati et editio haec et commentarius prodierit, nihil ex anecdoto ipso proficitur. Nam signum *χ*, quod inter notas Aristarchi criticas defuisse constat, quando inventum sit, enucleari nondum potuit: conferantur, quae Lehrsius (*Die Pindarscholien* p. 104 sqq.) et Wilamowitzius (*De Rhesi scholiis* p. 10 sqq.) contrariam in partem de hoc signo disputarunt. Nec opus est: nam eundem criticum Arateum et in anecdoto Laurentiano et in scholio Marciano significari ex intimo illorum consensu perspicitur. Uterque enim mathematicus est, uterque notas criticas et in recensione adhibuit et in commentario explanavit; denique — quod gravissimum — ad Byzantinorum usque tempora uterque perduravit: unus igitur idemque criticus statuendus est. Et hunc quidem Theonem mathematicum intellegendum censeo. Qui ut ille non modo librario Marciano innotuit, verum vel in eo consentit, quod suam Arati *διόρθωσιν* simul cum brevi commentario astronomico discipulo cuidam inscripsit (epistula Theonis Marciana ad Iulianum data est, quam supra antestatus sum). Cum his ea, quae de Theonis studiis aliunde comperta sunt, tam egregie concinunt, ut fidem argumentationi meae adstruere iudicanda sint. Astronomis et mathematicis Graecorum praecipuis, Archimedi Euclidi Claudio Ptolemaeo, operam ita navabat, ut eos recensionibus et commentariis inlustraret: in quibus posteri fere substiterunt (*Anal. Erat.* p. 38 sqq.). Videntur autem haec Theonis opera memoria vel ob id ipsum non indigna, quoniam omnium ultima in Museo alexandrino procreata sunt.

Recensionis Marcianae Theonem, qui quarto p. Chr. fuit saeculo, auctorem recuperavimus. Nunc de fundamentis, quibus inaedificata videatur, disseram. Explorandum igitur est, quantum coniecturis, quantum probis subsidiis criticis Theo concesserit. Ad illud ut veniam, facile intellegitur, id potissimum eum egisse, ut Aratum argute interpretando ab Hipparcho tueretur. Quaeritur, num eo licentiae progressus sit, ut coniectando poetae doctrinae succurreret. Et proprias quidem Theonis mutationes nullas, aliorum haud ita paucas repperi, quarum nonnullas proponam. Velut, quod p. VIII monui, audacem Attali coniecturam contra omnium codicum vel Hipparchi aetate auctoritatem in versum Arati 692 inseruit, qui est de Aquario exoriente: *Ἵππος δ' Ὑδροχόοιο νέον περιτελλομένοιο*

Theonis ratio

Ποσσί τε καὶ κεφαλῆι ἀνελίσσεται: ubi '*νέον*' Attalus ipse expulsa '*μέσον*' lectione excogitavit, ne Aratus a caeli natura dissentire videretur. — Quando Cancer oriatur in Zodiaco, et Coronam occidere poeta dicit et dimidiam Piscis meridionalis partem. Quae ita expressit v. 568 sqq.: *οὔ οἱ ἀφαυρότατοι, ὅτε Καρκίνος ἀντέλλῃσιν, Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἑλισσόμενοι περίκεινται, Τοὶ μὲν δύνοντες, τοὶ δ' ἐξ ἑτέρης ἀνιόντες. Δύνει μὲν Στέφανος, δύνει δὲ κατὰ ῥάχιν Ἰχθῦς (Ἥμισυ μέν κεν ἴδοιο μετήορον, ἥμισυ δ' ἤδη Ἐσχατιαὶ βάλλουσι κατερχομένου Στεφάνοιο). Αὐτὰρ ὅ γ' ἐξόπιθεν τετραμμένος (ἀλλὰ μάλ' οὔπω Γαστέρι νειαίρηι, τὰ δ' ὑπέρτερα) νυκτὶ φορεῖται. Τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους κατάγει μογερὸν Ὀφιοῦχον κτέ.* Grammatica ratio flagitat, ut illud *ὅ γε* ad Piscem meridionalem, qui proxime antecedit, revocemus, cuius pars superior nocte prematur, inferior non item. Ita Theo iudicavit, cuius (nisi quid fallit) hanc interpretationem scholia exhibent: *ὁ δὲ νότιος ἰχθῦς εἰς ὀπίσω τραπεὶς καὶ οὕτως ἔχων τὴν δύσιν τὰ μὲν ὑπέρτερα (τὰ οὐραῖα) ἐν τῶι ἀφανεῖ ἔχει, τὰ δ' ὑπὸ τὴν γαστέρα ἐν τῶι μετεώρωι.* Dein addit *ὅπερ βίαιόν ἐστι τὰ ὑπέρτερα λέγειν* (*δύνειν* M) *τὰ οὐραῖα.* Idque suo iure insolens dixit et violentum, si quidem, quae superiora appellantur, non possunt in cauda Piscis collocari. Pergit: *διό τινες ἐπὶ τὸν Ἐγγόνασι τοῦτο μετενηνόχασιν· τὰ γὰρ ὑπέρτερα αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλὴν ἤδη δέδυκεν (ὅτε καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Στεφάνου), τὰ δὲ κάτω περὶ τὴν ἐσχάτην γαστέρα ἔτι ἐν τῶι μετεώρωι.* Fuisse igitur affirmat, qui non ad Piscem meridionalem illud *ὅ γε* sed ad Genicularium referrent, in quem tota ista descriptio plane quadraret. Hos apparet pro *αὐτὰρ ὅ γ' ἐξόπιθεν* legisse '*αὐτὰρ Γνὺξ ὄπιθεν*' (*Γνύξ* pro *Ἐγγόνασιν* Arateum). Neque aliud traditum invenerunt aut Hipparchus (*Arateorum* p. 74) aut Hygini interpres Arateus (de quo *Anal. Erat.* p. 44. 53 disputavi) *Astron.* IV 12 p. 110: *Cancer exoriens obscurat dimidiam partem Coronae Pistricisque caudam et notium Piscem et caput cum reliquo corpore ad umbilicum eius, qui Engonasin vocatur, Ophiuchum a genibus ad humeros* etc. Quodsi vetustum illud et genuinum '*αὐτὰρ Γνὺξ ὄπιθεν*' cognovimus: cur Theonem inde defecisse et improbalili praesertim indulsisse coniecturae censebimus? Ut scilicet errorem poetae emendaret, quippe quem Hipparchus nimium reprehendisset (neque enim totam Genicularii partem superiorem sed caput tantummodo et dextrum humerum et manus Cancro oriente nocte oppressa teneri). Ipse vero Theo mutationis audacissimae crimine propterea liberandus, quoniam eandem in suis

exemplaribus iam ante eum et Germanicus (v. 589) et Avienus (v. 1080—7) invenerant. Cetera quae in promptu sunt exempla, cum item Theonem confirment coniecturas quidem recepisse quamquam non suas sed aliorum, intacta praetereo.

Totam igitur de recensionis Marcianae auctoritate quaestionem complector: 'Ex variis quae critici antea comparaverant subsidiis Theonem ita illam constituisse *διόρθωσιν*, ut, si quid Aratus aut minus rectum aut aperte falsum, quod interpretationis artificiis auferri nequiret, ab Hipparcho potissimum dixisse argueretur, mutationes ab aliis factas contra codicum fidem facile admitteret.' Nunc eo res deducta est, ut singillatim fidem Theonis expendi accurate adsumpta ex editionis apparatu quae larga superest iudicandi materia oporteat.

notata altera in M

Denique ad aliud subsidium criticum eodem codice oblatum transgredior. Nam partim inter lineas Marciani partim in margine vel denique in scholiorum compage Nicetam librarium alterius cuiusdam codicis discrepantias notasse scito solemni ista formula *γρ. καὶ τὸ δεῖνα* plerumque praefixa. Neque prorsus inutilem illam esse lectionis varietatem, ex alio nimirum exemplari (sive exemplaribus pluribus) sumptam, facile cognoscitur. Velut versus de polis 24 sq. ita liber Marcianus tradidit: *ἀλλ' ὃ μὲν οὐκ ἐπίοπτος, ὃ δ' ἀντίος ἐκ βορέαο Ὑψόθεν ἐκ βορέαο.* Repetitio *ἐκ βορέαο* insulsa: *γράφεται καὶ* '*Ὠκεανοῖο*' ad posterius illud *ἐκ β.* eadem manus prima superscripsit: quam lectionem patet sequendam esse. Versus 36 talis est in Marciano *οἳ τὴν μὲν Κυνόσουραν ἐπίκλησιν καλέουσιν,* quamvis falso ad Curetes, qui praecedunt, pronomen *οἳ* referendum sit. Iure igitur quod supra legitur a manu prima *καὶ τὴν μὲν* ab editoribus receptum est. Item alia eiusdem generis. Nihil vero his locis effici fatendum: sunt aut vitia vulgaria, quibus codices abundare solent, aut correctiones obviae. Verum etiam certiora quaedam exempla parata: unum delibo. V. 477 orbem lacteum Aratus splendore ceteros circulos caelestes antecellere cum monuisset, quattuor potissimorum magnitudinem hunc in modum comparavit: *τὰ δὲ μέτρα τόσοι πισύρων περ ἐόντων Οἱ δύο· τοὶ δὲ σφέων μέγα μείονες εἱλίσσονται.* Circuitum igitur circuli lactei dicit ex illis duos aequiparare, zodiacum scilicet et aequinoctialem, duos non item, hiemalem et aestivum: *τοὶ δὲ σφέων μέγα μείονες εἱλίσσονται.* Probavi lectionem '*μέγα μείονες*', quam adiunxit librarius, cum in textum '*μέγ' ἀμείνονες*' insereret. Et hoc quidem ferri

nequit, quoniam aestivum et hiemalem constat reapse ambitu cedere zodiaco et aequinoctiali. Scio equidem, hoc ne Theonem quidem ignorasse sed rettulisse illud *τοὶ — εἰλίσσονται* ad eosdem quos spectat quod proxime antecedit *τὰ δὲ μέτρα τόσσοι πισύρων περ ἐόντων Οἱ δύο κτλ'.*, sed ferri tamen hanc posse interpretationem propterea denego, quia et idem bis poeta dixisset et circulorum hiemalis aestivique comparationem perperam omisisset. Itaque hoc loco editor ille, cuius varietatem lectionis supra textus verba vel in margine enotare consuevit librarius, verum servasse existimandus est, diserta insuper Hipparchi paraphrasi stabilitum (*Arateorum* p. 99 sq.).

Operae pretium mihi videor facturus, si de hoc editore quae comperiri possint exponam. Ac primum quidem illum constat sua ipsius fabularum cognitione abusum miram Arato ac reconditam mythologiae obtrusisse doctrinam. Plane eandem eodem errore deceptus Arato is adscripsit interpres, cuius commentarius a 'Catasterismorum' compilatore excerptus est (*Anal. Erat.* p. 42). Iam versus 641 sq. considerandi *ἣ δέ οἱ ἐξαυτῆς ἐπετείνατο θηρίον ἄλλο, Νήσου ἀναρρήξασα μέσας ἑκάτερθε Κολώνας*: '*ἐπετείνατο*' (intendit, incitavit) Marcianus. Eodem respexit scholiasta, cum hanc aliunde afferret discrepantiam: *γράφεται καὶ* '*ἐπετείλατο*' eamque ita explicaret: *ὁ δὲ λόγος· ἡ Ἄρτεμις ἐξ αὐτῆς τῆς Χίου* '*ἐπετείλατο*', *τουτέστιν ἀναδοθῆναι ἐποίησεν.* '*Ἐπετείλατο*' igitur patet 'Catasterismis' subesse, qui haec circumscribunt VII p. 72: *τοῦτον (φασίν) ἐποίησεν Ἄρτεμις ἀναδοθῆναι ἐκ Κολώνης τῆς Χίου νήσου.* Interpretem Arati eundemque editorem eum, ad quem sese 'Catasterismorum' compilator applicavit, ad saeculum p. Chr. n. I exiens aut iniens II rettuli l. c. p. 54. Complures illius lectionis discrepantiae ex Hygini Astronomia erui possunt: quas in editionis apparatu attuli diligenter.

2. Praeter librum Marcianum et apographum Vaticanum Arati codices triginta fere inde a saeculo tertio decimo usque ad quintum decimum exarati feruntur, ex quibus viginti septem aut contuli integros aut quantum satis videretur examinavi. De ceteris tantum innotuit, ut pretium definiri in universum possit probabiliter. Quorum codicum ut genera certis indiciis distinguantur, ipsorum poscit natura. Sunt qui interpolationes quasdam contraxerint et ambitu — quadraginta versibus illae continentur — et perditissima versiculorum conformatione notabiles eoque consarcinatas consilio, ut Aratus

cum Magna Claudii Ptolemaei Syntaxi quamvis invitus consentiret. Quarum auctorem Maximum illum Planudem monachum Constantinopolitanum, qui idem a nullo fere Graecorum poeta frivolas manus prohibuit, codicibus traditum accepimus. Versus ipsi, quos ad Phaenomenorum v. 481 sqq. 502 sqq. 515 sqq. a Bekkero adscriptos invenies, hodie hisce in codicibus leguntur:

codd. Planudei interpolati

1. Barberinio I 43 saec. XV chartaceo, sine scholiis.
2. Laurentiano XXVIII 37 anno 1464 Florentiae a Ioanne Scutariota Thessalo scripto, membranaceo scholiisque instructo, olim Angeli Politiani.
3. Vindobonensi apud Lambecium 127, apud Nesselium 341, saec. XV chartaceo: cf. Buhlii editionis vol. II p. 375 sq. Ipse non vidi.
4. Bodleiano inter Baroccianos 78 saec. XV chartaceo, sine scholiis.
5. Bodleiano ibidem 109 saec. XV chartaceo, cum scholiis usque ad v. 481, ex Demetrii Triclinii codice quodam derivato. Triclinio enim hoc scholion a scriba libri vindicatur ad v. 481: *ἰστέον, ὅτι ἡ τοῦ Ἀράτου σφαῖρα οὐκ ἀκριβῶς ἔχει πρὸς τὴν θέσιν τῶν κύκλων ἐκτεθειμένα τὰ ζώιδια, ἡ δὲ τοῦ Πτολεμαίου λίαν ἠκριβωμένως ἐκτίθεται· ταύτηι γοῦν τῆι τοῦ Πτολεμαίου σφαίραι ἑπόμενος ὁ σοφὸς Πλανούδης κατὰ τὴν ἐκείνης θέσιν ἐκδέδωκε τοὺς παρόντας στίχους, ἐναλλάξας ὅσα μὴ καλῶς εἴρηκεν ὁ Ἄρατος· διὸ οἱ ἐντυγχάνοντες ταύταις καὶ μάλιστα τοῖς περὶ τούτων λεχθεῖσι παρὰ ἀμφοτέρων ἔχουσιν ἀκριβῆ τὴν περὶ τούτων κατάληψιν, ἀμφοτέρους ἐπὶ τούτοις εὑρίσκοντες συμφωνοῦντας.*

Planudea editio an quid probi contineat dubitanti respondendum est excepta vili coniecturarum mole nihil omnino reperiri, quin aut in Marciano aut in altero quodam recentiorum codicum genere non interpolato (de quo dicturi sumus) recurrat. Item Planudis scholia, quae etiam Laurentiano XXVIII 44 fol. 43ᵃ (*ἐκ τῆς εἰς τὰ τοῦ Ἀράτου Φαινόμενα Θέωνος ἐξηγήσεως ἐκλογαὶ διορθωθεῖσαι παρὰ τοῦ σοφωτάτου μοναχοῦ κυρίου Μαξίμου τοῦ Πλανούδη*, cf. *Aratea* p. 9 sqq.) propagantur, e Marciano vel e persimili libro esse derivata inde consectarium, quod praeter recensionem Marciani eamque corruptiorem et decurtatam admodum novi vix quicquam proponunt: nisi forte inevitabili Byzantini hominis loquacitati quid tribuendum videbitur.

Tertium codicum genus id dicimus, quod e recentioribus constat a Planude non interpolatis. Ecce quos examinavi: codd. recentiores non interpolati

I. Casanatensem G V 5 Romae a praedicatoribus Minervitanis asservatum s. XIV bombycinum. Folia 23—58 Aratus occupavit simul cum scholiis et epistula ad Iulianum data aliisque excerptis astronomicis (*Anal. Erat.* p. 34—37). Continet praeterea codex Dionysium Periegetam cum Eustathio et Hesiodi Theogoniam ac Scutum commentariis instructa. Manus secunda recentior correxit nonnulla et addidit.

II. Vaticanum 1910 s. XIII vel XIV bombycinum. Arati vitam et versus hodie continet 642, scholia v. 290 deficiunt, postquam manus recentior inde a v. 285 successit. Insunt praeterea Lycophronis Operum Hesiodeorum et Scuti fragmenta.

III. Vaticanum 1692 s. XIII vel XIV bombycinum praecedenti vel in minutissimis consimilem et ad eundem archetypum reducendum. Aratum cum scholiis habet inde a v. 18, et ab eadem manu Dionysium Periegetam.

IV. Vaticanum 121 s. XV chartaceum. Aratum cum scholiis et excerptis habet inde a fol. 88. Etiam Cleomedis *κυκλικὴν ἱστορίαν*, Dionysii *περιήγησιν*, Theodorum Prodromum, Georgium diaconum, Hesiodi Opera cum Tzetzae scholiis, denique Pindari Olympia et Pythia complectitur.

V. Vaticanum 199 s. XV chartaceum. Paucula utcunque ex scholiis compilavit.

VI. Marcianum 480 s. XV membranaceum, olim Bessarionis. Alexandrinorum corpus comprehendit simul cum Hesiodo Oppiano Aglaia Byzantino Orphicis. Rhosi manum similem esse adnotavit Bekkerus p. IV editionis. At scripsit Rhosus Bodleianum codicem, quo de inferius dicetur. Aratum et vita et eadem illa excerpta praecedunt, quae in Marciano 476 reperiuntur. Et scholia et textum Aldinae editioni persimilem corruptelae nonnullae aliaque arguunt indicia, quamquam non fuisse hunc Aldinae fontem certum est. Velut ad v. 7 Aldus ex scholiis Asclepiadis Myrleani lectionem attulit, omisit Myrleani mentionem Marcianus 480, item alia.

VII. Ambrosianum C 32 sup. s. XV chartaceum. Scholia ultra v. 19 non continuantur. Vita eadem quae in Marciano 480 fol. 177 legitur apud Bekkerum aliunde promulgata p. 48.

VIII. Ambrosianum H 42 sup. s. XV membranaceum. Aratum fol. 1—9 Bruti epistulae antecedunt.

IX. Parisinum 2841 s. XIII membranaceum rescriptum. Aratum fol. 1—25^b fin. complectitur usque ad v. 811, cetera casu deperdita videntur. Subsequitur Hephaestionis Thebani libellus astrologicus *περὶ καταρχῶν* Athanasio dicatus.

X. Parisinum 2726 s. XV chartaceum cum vita et excerptis.

cod. A XI. Parisinum 2403 s. XIII vel XIV bombycinum (A). Aratus post Cleomedem et metrica quaedam anonyma versusque Tzetzae

A² fol. 18^a incipit simul cum vita Bekkeri et excerptis. Signo A² correctiones in A inlatas indicavi. Sequuntur Procli diadochi *ὑποτυπώσεις* Lycophronis Alexandra (cf. Scheer p. xi) Nicander Pindarus Odyssea.

XII. Parisinum 2842 scriptus *αω υω οω εω νοεμβρίου ἑβδόμῃ ἱσταμένου* (anno 1475). Ad scholia haec spectant verba bis repetita *Θέωνος τοῦ μαθηματικοῦ ἐξήγησις τῶν Ἀρατείων Φαινομένων* fol. 27^b et fol. 118^b ab altera manu. Aratus ipse cum scholiis usque ad v. 443 continuatis folia 1^a—26^a med. et folia 34^a—77^a fin. occupavit. Cetera aut vacua aut excerptis referta sunt, velut Theodori Gazaei *Περὶ μηνῶν*.

XIII. Butlerianum musei Britannici Add. mss. 11886 s. XV—XVI chart. Praeter Phaenomena (fol. 1—49) Arati vitam continet et excerpta Aratea Marciana, Hipparchi librum III, isagogam Arateam pseudoeratosthenicam (*Aratea* p. 9 sqq.), Adamantium de ventis, Achillis isagogam.

XIV. Burneianum musei Britannici 63 s. XV chart., fol. 1^a—135^a.

XV. Mosquensem, quem satis descripsit Buhle I p. xii et 269 sq.: ipse non vidi.

Et hi quidem scholiis instructi sunt codices. Carent scholiis ceteri quos deinceps enumerabo decem:

I. Laurentianus XXXI 32 s. XV chart.

II. Palatinus (inter Vaticanos) 137 s. XV chart. Praeter Aratum, cuius versus 454—511 desiderantur, Theonis data in Ptolemaei canones aliaque continet astronomica.

III. Neapolitanus bibl. nat. II F 37 s. XV chart. usque ad v. 79.

IV. Marcianus 465 s. XV chart. Cf. Scheer *Mus. rhen.* l. c.

V. Marcianus 317 s. XV chart. Praeter Aratum Euclidem et Cleomedem habet.

cod. C VI. Parisinus 2728 chart. s. XV, olim Boistallerianus (C). Apollonium complectitur hac subscriptione instructum *Γεώργιος, ὁ καὶ ἱερεύς, τοῦ Γρηγοροπούλου καὶ ταύτην τὴν βίβλον ἐν Κρήτῃ ἐξέγραψα* et Aratum inde a folio 101^a cum vita Bekkeri.

Scholia ad v. 1—19 indidem provenisse unde Germanicea in *Arateis* p. 34 sqq. ostendi.

VII. PARISINUS 2860 s. XV chart. cum vita Bekkeriana et excerptis. Aratum Cornutus et Palaephatus subsequuntur.

VIII. PARISINUS 2843 s. XV chart. cum vita et excerptis.

IX. PALATINUS 40 s. XIV bombycinus cum vita et excerptis. Continet praeterea Sophoclis Aiacem Electram Oedipum, Pindari Olympia, Dionysium Periegetam, Lycophronem, Oppianum, Iliadem vili quodam scholiorum genere instructam. Codicem frustra olim laudavit I. H. Vossius p. v editionis; idem collatione a Paulseno facta usus est.

X. RHEDIGERANUS 35 s. XV membranaceus a Nicolao Passera Patavino scriptus, fol. 239—264. Praeterea habet Orpheum Apollonium Hesiodum. Contulit meum in usum Reitzensteinius (Buhle p. XI).

Haud raras horum quos percensui codicum a Marciano discrepantias immerito repudiavi, cum primum de recensendis Arati Phaenomenis *Herm.* l. c. dissererem. Qui non modo veras sine dubio identidem scripturas servarunt (quod tunc ego frustra negavi), sed testium quorundam multo antiquiorum vel in corruptelis propagandis concordiam nanciscuntur. Paucis licet hodie de hac re defungi omni seposita argumentandi copia et supellectile. Nam manifesto illud quod posui eluxit, postquam Iohannis Stobensis Eclogas (quibus Arati v. 1—9, 10—12, 778—817, 822—891 continentur) e certa codicum memoria prompsit Wachsmuthius. Editionis meae notas inspicias, si libuerit: intelleges ipse. Sed cum et perdita opera et putida fuisset totam ex omnibus illius generis codicibus coacervandi lectionis varietatem, duos, quos neque e Marciano (vel ex eius apographo Vaticano) neque aliunde descriptos constaret, Parisinos selegi A C, ceterorum gregem litterula ς, ubicunque aut necessarium aut e re fore iudicarem, omissis lubens permultis complexus sum. Quodsi codices A C (de ς non iuvat nunc exponere uberius) e M derivari nequeunt, num forte ad eam recensionem ('Theoneam' iamiam dicere licebit in universum), cuius et vetustissimum exemplar et optimum M esse diximus, revocandi sint, interrogabis. Prompta tibi responsio apparatum criticum perscrutato: et in iis lectionis exemplis, quae passim per hanc commentationem proposuimus, et in multis aliis, at non in omnibus, libros A C cum M congruere adeo, ut ex eadem carminis recensione utrumque

Stobaeus

codd. A C

codd. ς

codicum genus deductum esse (quamquam non integrum, immixtis ut fere fit alienis) concedendum sit. Tuto igitur codicum A C M auxilio recensio illa fere redintegratur.

Theonis editio Aratea codicibus scholiisque oblata si superesset sola, non modo titubaret saepenumero editor lectorve, verum in avia falsaque nescio quotiens abduceretur. Itaque dici nequit, quam sit Ciceronis Germanici Avieni, ex parte etiam Vergilii et Manilii (quos omnes enotando nequaquam exhaurire valui), poetae restituendo salutaris 'Phaenomenorum' interpretatio. Quorum fere in eo ponitur utilitas, quod quid saeculo ante Chr. primo ac primo quartove post Chr. lectum fuerit in Arati exemplaribus, dummodo cauta sit et accurata pervestigatio, non semper quidem sed saepissime pro certo assequeris. In quo negotio inter Ciceronem distinguas et Germanicum Avienumque: hi libere Aratum interpretari, ille convertere in latinum e graeco exercitationis et animi causa volebat: cf. quae de Germanico nuper in prooemio Gryphiensi 1893/4 exposui p. III—XIV. Neque ergo, sicubi differunt Germanicus et Avienus (qui etiam Germanicum usurpavit), de lectionis varietate statim cogitabis. Tuo vel in iis, quae enotanda duxi, utaris iudicio. Persecutus haec pluribus est Maybaumius in dissertatione Rostochiensi ('*De Cic. Germ. Av. Arati interpretibus*' 1889), sed ne ille quidem ita, ut tuo ipsius abstinere possis examine. Ne notata quidem mea, nisi adsumpta latinorum editione, tua facias unquam. Ipsae vero quas novas latini suppeditant lectiones partim cum Theoneis congruunt partim dissentiunt. Pars melior, pars sine mora abicienda. Versibus 607—610 Argo Chelis exorientibus tota iam ferri sublimis dicitur. Quae ita commemoravit Attalus (fr. 25): *κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ὅλην φησὶ τὴν Ἀργὼ ἀνατεταλκέναι λέγων οὕτως· οὐδ' ἂν ἐπερχόμεναι Χηλαὶ καὶ λεπτὰ φάουσαι Ἄφραστοι παρίοιεν, ἐπεὶ μέγα σῆμα Βοώτης Ἀθρόος ἀντέλλει βεβολημένος Ἀρκτούροιο· Ἀργὼ δ' εὖ μάλα πᾶσα μετήορος ἵσταται ἤδη* (v. 607 sqq.). Attali scripturam '*εὖ*' suis in editionibus legerunt Germanicus v. 623 sqq. (*surgentis etiam Chelas sua signa notabunt: Exilit Oceano nunc toto crine Bootes, Quem claro veniens Arcturus nuntiat ore, Celsaque Puppis habet*) Avienus v. 1133 sqq. (*iam celso Thessala Puppis Aethere subvehitur*) Hyginus *Astron.* IV 12 p. 110[1])

interpretes latini

1) Hyginum ad alterum post Chr. saeculum exiens referendum esse ex iis, quae de Catasterismis pseudoeratosthenicis olim ego scripsi passim, efficitur.

(*Chelis exorientibus videtur et Bootes exoriens totus, et tota navis apparet Argo*). Nihilo tamen minus spreta tam certa lectione Theonem 'Ἀργὼ δ' οὐ μάλα πᾶσα' reposuisse Marciani scriptura demonstrat, quae hunc in modum a scholiasta vindicatur: γραπτέον δὲ 'οὐ μάλα πᾶσα', ἐπειδὴ οὐχ ὅλη κατηστέρισται, καθὼς εἴπομεν, ἀλλ' ἡμίτομος (scil. ἱστὸν διχόωσα κατ' αὐτόν). Quod idem in Hipparchi librum Vaticanum a correctore invectum est.

Ultra latinorum testium aetatem operam in Arato criticam Hi(pparchus) Bithynus et Att(alus) Rhodius traducunt, alterius ante Chr. saeculi scriptores, in quorum eclogis Arateis trecenti fere et quod excedit versus adscripti aut paraphrasi exstant expressi. Hipparcheas nuper in *Arateorum* capite II (p. 63—117) edidi ad codicum Laurentiani et Vaticani fidem castigatas, '*de Attali Rhodii fragmentis Arateis*' anno 1888 in prooemio Gryphiensi (Lipsiae apud G. Fockium) p. IV sqq. satis disputavi: quae omnia nunc repetere nolo. Summam feci et dixi de utriusque ad recensionem poetae emolumento ibidem p. 115 et p. XXVI. Hi Att

Ceteros nihil nunc attinet testes recenseri, cum suo quemque loco et commemoraverim et si quid ad textum conferre videretur exposuerim etiam diligentissime. Verendum autem esse scio, ne quae lectionis Arateae vestigia et me effugerint quamvis sedulo in litteris quaerentem et eorum aciem fefellerint, quorum mihi collecta in usum meum convertere licuit: editorum anteriorum (praesertim Buttmanni, omnium facile principis) et M. Schneideri, cuius *Curae criticae in epicos graecos* (Gothae 1891) p. 9—15 in afferendis versuum Arateorum testimoniis a Buttmanno omissis doctissime versantur. Hanc igitur (si quae est) inopiam suppleant ditiores! Utut sunt quae promo diuturno labore conquisita, laetor eximie, quod vi Arati et studio illustrandis aliorum simul adiuvare licuit Alexandrinorum memoriam, imprimis Nicandri Apollonii Callimachi: amo Callimachum! Sed de hoc poeta, qui non modo admiratus est 'Phaenomena' magnopere sed simili opere secutus, peculiari libro, si otium obtigerit, commentabor. ceteri testes

Editioni adieci picturam Basileensem e vetusto Germanici codice a Victore Schulze collega arte photographa expressam. Quae tabula simul cum singulorum siderum imaginibus eodem libro Basileensi oblatis (unam non sine fructu versui 85 advocavi) ad Phaenomena illustranda delineata est: ab interprete aliquo antiquo crederes. At recens exstitit, qui ipsum olim Aratum picturis carmen suum in-

struxisse subindicaret, Bethius, novae ipse sententiae defensor paene invitus (*Mus. rhen.* 1893 p. 96 sqq.). Neque vero Bethium credo in isto amplius perseveraturum errore, si Hipparchi eclogas a me commode consociatas accuratius perlegerit. Quantum de nimis dubia et incerta Arati figurarum caelestium descriptione conquestus est Hipparchus! Quod nunquam ille potuisset, si sibi ipse Aratus intellegendo addita caeli tabula succurrisset. Satis pro multis unum sit exemplum IIL p. 113: *τοῦ δὲ Σκορπίου ἀρχομένου ἀνατέλλειν ⟨ὁ⟩ θάτερός φησι* (Aratus) ... *ἀνατέλλειν τό τε λοιπὸν τοῦ Στεφάνου καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ Ὕδρου καὶ τοῦ Κενταύρου τὸ λοιπὸν σῶμα πλὴν τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν.* Pertinent haec ad Arati v. 648. 659—664: (*κείνου ἔτ' ἀντέλλοντος*) *τὰ δὲ νειόθεν ἄλλα Οὐρανὸς ἀντιφέρει, Στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλα Ὕδρης τ' ἐσχατιήν, φορέει τ' ἔπι Κενταύροιο Σῶμά τε καὶ κεφαλὴν καὶ Θηρίον κτλ.*' Sentitur *τὸ λοιπὸν τοῦ Στεφάνου* Hipparchi esse perversam *τῶν δευτέρων κύκλων* Arateorum interpretationem, cum alteram Coronam australem poeta significaverit (Geminus p. 13 C Petavii). Et item in versibus 399 sqq., qui de eadem Corona sunt, explicandis, *ὀλίγοι γε μὲν ἄλλοι Νειόθι Τοξευτῆρος, ὑπὸ προτέροισι πόδεσσι, Δινωτοὶ κύκλωι περιηγέες εἱλίσσονται* Hipparchus non dubito quin erraverit, si quidem 'alteram Coronam' omnino non agnovit ille, sed Caduceum (*Κηρυκεῖον*: Geminus l. c.). At ignorare illam nullo pacto Hipparchus potuisset, si uti ei licuisset tabula aliqua ab ipso Arato 'Phaenomenis' olim adiuncta. Quod idem de ceteris Arati enarratoribus certus affirmo. Sagittarium fuerunt qui Crotum Euphemae filium Musarum alumnum dicerent vel in Arato intellegendum, quadrupedem Centauri figuram infitiati, *Catast.* XXVIII p. 150 .. *οἱ πλεῖστοι λέγουσι Κένταυρον εἶναι, ἕτεροι δ' οὔ φασι διὰ τὸ μὴ τετρασκελῆ αὐτὸν ὁρᾶσθαι, ἀλλ' ἑστηκότα καὶ τοξεύοντα· Κενταύρων δὲ οὐδεὶς τόξωι κέχρηται.* Aratus quid voluerit, effatus est manifesto v. 400 *νειόθι Τοξευτῆρος, ὑπὸ προτέροισι πόδεσσι.* Quadrupedem, ergo Centaurum, indicavit. Atque fecit hoc non suo arbitrio, sed perantiqua traditione commotus, si quidem iam in monumentis Assyriorum vetustissimis Sagittarius caelestis sub Centauri corpore repraesentatur.[1]) Iterum igitur quaero, potuissetne quis de Arati dubius haerere sententia, si ab ipso Arato delineatus in tabula fuisset Sagittarius? Denique vide adnotata ad v. 85 et *Aratea* p. 338.

---

1) Perrot-Chipiez *Hist. de l'art* III p. 604 (hinc Roscher *Lex. myth.* p. 1055). Cf. Jensen *Kosmologie der Babylonier* p. 72 sq.

materiae fontes

Fontes Arati quotquot novi textui subscripsi interdum vel factitandae firmandaeve criticae profuturos (velut Epimenidem et Eud(oxum), cuius ego reliquias Arati causa in *Arateis* p. 281—304 collegi recensui disposui), nonnunquam vero etiam ad universam catasterismorum historiam et origines pertinentes. Quantilla amplissimae materiae pars est hodie explorata! Parvula seges, mihi in has litteras inquirenti quae succrevit fontium Arateorum adiumento, alio tempore condenda erit.

Eud

Difficilior in altera, cui 'Diosemias' inscripsit grammaticus nescio quis, carminis parte quaestio evasit, quoniam et ipse ego et alii multi opusculum de 'Signis' peripateticum, quod aetatem tulit inter Theophrastea, Arato ad manus fuisse adhuc credidimus (cf. Heeger *De Theophrasti qui fertur Περὶ σημείων libro,* Lipsiae 1889). Nuperrime demum destiti ita opinari omnibus ponderatis argumentandi momentis, et non scriptorem sed auctorem eius, qui Th(eophrasti) nomen ementitur, libelli copias suas ionica dialecto et dictione fere poetica conspicuas Arato suppeditasse mihi persuasi. Ad quem eundem auctorem adhuc ignotum Plin(ii) Ael(iani) Ptolemaei Anonymi L(aurentiani) ab Heegero promulgati excerpta referenda esse post ea, quae de istis 'Signorum' collectoribus disputavit Heegerus, nullus ambigo. Cuius memoriam in adnotatione priore editionis undique refeci ideo, ut de communi eius et Arati fonte constaret, eoque illud libentius exsecutus sum, quod minime critica utilitate eclogae istae destitutae mihi viderentur. Exemplo sit v. 980: *instare pluviam, si sub hiemis tempus in ipsa lucerna flammae languescerent* 'ἐπ' αὐτόφι μαραίνονται'; hoc enim Theo et in textu et in scholiis reposuit. Vitium illud metricum iam ante Theonis aetatem poetam contraxisse Avieni docet similitudo, qui 'languent' transtulit. Medelam quaerenti Theophrastus ultro succurrit, qui non languorem radiorum sed scintillarum motum observandum esse iudicavit: ἐὰν αἱ ἀκτῖνες πηδῶσιν ἐπ' αὐτόν (αὐτῶι ?) p. 391 Didôt. Iam vero alteram lectionem librarius Marcianus superscripsit 'μαρμαίρονται'. Id si ex A mutatum erit deficiente medio in 'μαρμαίρουσιν', et macula metrica abstersa est et 'Theophrasti' consentit descriptio. Genuinum igitur illud 'ἐπιμαρμαίρουσι' recte fecit Immanuel Bekkerus quod poetae retribuit. At sprevit Theo et apertam recipere corruptelam (incertum qua de causa) maluit. At quorsum exempla? Patet editio!

Th — **Plin Ael** — **L** — **'Signa' vetusta**

dictionis fontes

Iliadem et Odysseam, Theogoniam et Opera inter praecipuos dictionis Arateae fontes veteres numerabant. Navavi operam (in

Homerus Hesiodus

Homeri praesertim editore: *Aratea* p. 243 sqq.), similitudines Homericae Hesiodeaeque ne sub textu deficerent. Et esset aliquid, si modo veterum existimatio (ut assolet) comportatis laboriose exemplis a me stabilita est. Quid autem? Dum Aratum curo, promptum animadverto quaestionibus nonnullis epicis discrimen. Suis locis haec breviter, sed ut sufficiat, explicavi; nonnulla apud Loebium *De Arati*

Democritus

elocutione (diss. Hal. 1864) addiscas. — Democrito unum certe florem poeticum mutuatus est Aratus: v. 1123 *σύες φορυτῶι ἔπι μαργαίνουσαι* ∽ Plutarchus *De sanitate tuenda* p. 129 (Mullach. p. 173) *ἄτοπον γάρ ἐστι κοράκων μὲν λαρυγγισμοῖς καὶ κλωσμοῖς ἀλεκτορίδων καὶ ʽσυσὶν ἐπὶ φορυτῶι μαργαινούσαιςʼ, ὡς ἔφη Δημόκριτος, ἐπιμελῶς προσέχειν σημεῖα ποιουμένους πνευμάτων καὶ ὄμβρων, τὰ δὲ τοῦ σώματος κινήματα καὶ σάλους καὶ προπαθείας μὴ προλαμβάνειν μηδὲ προφυλάττειν μηδὲ ἔχειν σημεῖα χειμῶνος ἐν ἑαυτῶι γενησομένου καὶ μέλλοντος.*[1] Sunt haec, ni quid fallit, e Democriti *Περὶ Εὐθυμίης* libro deprompta. Sed idem scripsit de ʽSignisʼ Democritus: quid enim aliud titulus a Diogene Laertio e Thrasylli Tetralogiis servatus VIII 7, 48 *Περὶ Ἀκαιριῶν καὶ Ἐπικαιριῶν* (insequitur *Περὶ Γεωργίης*) indicat quam ʽtempora agendi et fausta et infaustaʼ? Cognatus igitur Arato litteris Democritus. — Exactis ad

ʽSignaʼ antiqua

Aratum eclogis pseudotheophrasteis subinde enitescit eius, unde hausit uterque, loquela: v. 1026 *καὶ φῦλα κολοιῶν Ἐκ νομοῦ ἐρχόμενα τραφεροῦ ἐπὶ ὄψιον αὖλιν* ∽ § 40 *κολοιοὶ ἐκ τοῦ νότου* (emendes ex Arato *νομοῦ*) *πετόμενοι ... χειμέριοι*, v. 1124 sqq. *καὶ λύκος ὁππότε ... ἀροτρήων ὀλίγον πεφυλαγμένος ἀνδρῶν Ἔργα κατέρχηται κτλʼ.* ∽ § 46 *λύκος ὅταν πρὸς τὰ ἔργα ὁρμᾶι ἢ εἰσίηι* (*εἴσω* codd.) *χειμῶνος ὥραι, χειμῶνα σημαίνει εὐθύς*, v. 966 sq. *καί που κόρακες δίους σταλαγμοὺς Φωνῆι ἐμιμήσαντο σὺν ὕδατος ἐρχομένοιο* ∽ § 16 *καὶ ἐάν τε εὐδίας ἐάν τε ὕδατος ὄντος μιμῆται τῆι φωνῆι οἷον σταλαγμούς, ὕδωρ σημαίνει.* Erant igitur voces *ἐκ νομοῦ* (pro qua *νομήν* Attici) et *ἔργα* (*agri culti*, ut saepius carmina Homeri et Hesiodi Opera v. 21) et *σταλαγμοί* in communi iam scriptae auctore, usu ionico illae, haec mensura necessario liberiore, quandoquidem ante *σταλαγμούς* syllaba utique producta flagitatur. Eiusmodi plura ex eclogis pseudotheophrasteis ad Aratum bene redundant, modo neutrius lectionem et studium recusaveris (cf.

---

1) ʽTheophrastusʼ § 49 *καὶ τὸ πανταχοῦ δὲ λεγόμενον σημεῖον δημόσιον χειμέριον ʽὅταν μύες περὶ φορυτοῦ μάχωνται καὶ φέρωσινʼ.* Emendes e Democrito et Arato *σύες*.

p. XXV). Multo vero pluriens discrepare genuinam ignoti scriptoris dictionem ab Aratea facile sentimus. Ac ne hoc quidem aut superfluum ad Aratum aut inutile.

II

Porro de emendandis dicturo 'Phaenomenis' statim acutissimo viro et qui in deserto hoc litterarum campo quasi regnabat obloquendum est graviter dissentienti. Philippus enim Buttmannus non modo hodie codicibus (quos in censum permultos venire sibi ut Bekkerus persuaserat) depravatissimum haud raro poetam circumferri censuit, verum vel ante Hipparchi aetatem insanabilia vulnera perpessum esse confidenter pronuntiavit. Ex argumentis Buttmanni unum (quod dicit ille gravissimum) seligam (alterum in *Arateis* p. 80 sq. expedivi): cetera tantidem facienda. Itaque post versus 322—325 qui sunt de Orione *λοξὸς μὲν Ταύροιο τομῆι ὑποκέκλιται αὐτός Ὠρίων· μή, κεῖνον ὅτις καθαρῆι ἐνὶ νυκτί Ὑψοῦ πεπτηῶτα παρέρχεται, ἄλλα πεποίθοι Οὐρανὸν εἰσανιδὼν προφερέστερα θηήσεσθαι* lacunam Buttmannus statuit, cum excusari nullo pacto posse diceret, quod signum omnium fulgidissimum et figurata specie praeter cetera conspicuum describendo tam leviter poeta defungeretur, ut obiter tantum de eo hoc praedicaret: *qui illum praeteriisset, praecellentius aliud signum non esse intuiturum.* Quod magis etiam mirandum esse, si quidem alia multo inferiora signa copia verborum ac laudibus exornata legerentur. Nam v. 200 de Andromeda post similem laudis introitum haec statim subici *τοίη οἱ κεφαλή, τοῖοι δέ οἱ ἀμφοτέρωθεν Ὦμοι καὶ πόδες ἀκρότατοι καὶ ζώματα πάντα* et v. 77 de Serpentario *τοῖοί οἱ κεφαλῆι ὑποκείμενοι ἀγλαοὶ ὦμοι Εἴδονται.* Quorum si quis meminisset in verbis illis Orionis virtutem nuntiantibus, quae adscripsi, eum hoc certe si quo alio loco exspectaturum, iterandis vocibus *τοῖος τοῖοι τοίη* memoratum iri lucidissimas illas in utroque humero et in utroque pede stellas nobilemque tribus gemmis fulgentem zonam. Hinc igitur profectus excidisse suspicatur, quae de Orionis splendore Aratus exposuisset. Tenendum est, Buttmannum non desperata quadam verborum corruptela versuumve perturbatione sed tantummodo narrandi et materiam disponendi ratione offensum esse. Mihi tradita ratio toleranda esse videretur, etiamsi certum poetae consilium, unde promanasset, detegi non posset; puto autem posse

lacunae nullae

aperiri. Nam — ut Godofredi Hermanni verbis utar — 'cum quid ita comparatum est, ut, quo magis solum ac nudum conspicitur, eo maius atque admirabilius appareat': quin accuratiorem Orionis descriptionem hoc ipso loco poetam omisisse et in sola commemoratione propterea arbitremur acquievisse, ne ipse noceret ornatus neve oculos animumve ab attenta sideris contemplatione quodammodo sevocaret? Accedit quod inferius, cum iterum ac tertium accuratior Orionis mentio inicienda esset, omissa ita plane supplevit, ut voluit Buttmannus v. 586 sqq.: *ὁ δ' ἀντίος οὐδὲν ἀεικής, Ἀλλ' εὖ μὲν ζώνῃ εὖ δ' ἀμφοτέροισι φαεινός Ὤμοις, Ὠρίων, ξίφεός γε μὲν ἶφι πεποιθώς, Πάντα φέρων Ποταμὸν κέραος παρατείνεται ἄλλον.* Denique v. 636 sq. fabulam de Orione Chiam pluribus enarravit. His igitur reiectis alterum Buttmanni argumentum ponderemus p. 59 sq. editionis ita disserentis: *Excidisse revera illa de Orione eo quo significavimus modo conformata, eius rei haud obscurum indicium praebere mihi videtur forma orationis, qua ab Orione ad Canem in nostro textu statim a verbis illis μὴ κεῖνον — θηήσεσθαι transitur, post quae verba non Sirius modo stella sed etiam reliqua Canis figura, Orionis tota imagine longe obscurior illa, paucis adumbratur.* Versus 323 sqq. apponam, ut et haec et cetera possint intellegi: *μή, κεῖνον* (Orionem) *ὅτις καθαρῇι ἐνὶ νυκτὶ Ὑψοῦ πεπτηῶτα παρέρχεται, ἄλλα πεποίθοι Οὐρανὸν εἰσανιδὼν προφερέστερα θηήσεσθαι· Τοῖός οἱ καὶ φρουρὸς ἀειρομένωι ὑπὸ νώτωι φαίνεται ἀμφοτέροισι Κύων ὕπο ποσσὶ βεβηκώς, Ποικίλος, οὐ μὲν πάντα πεφασμένος κτλ.* Pergit Buttmannus: *Quamvis enim ista τοῖός οἱ καὶ — referri possint, et ut nunc ista leguntur referri debeant, ad mente concepta quaedam, longe probabilius tamen est, verbis illa expressa fuisse, quae a voce τοῖος vel τοῖοι itidem inciperent, atque ob id ipsum in transscribendo perierint.* Arma ipse adversario Buttmannus subministravit. Nam cum pronomine *τοῖος* Canem cum Orione conferri largiatur: cur 'longe probabilius' lacuna statui debeat, omnino non dispicio. Tertium argumentum ex Germanici translatione Buttmannus desumpsit. Etenim ea 'quae hic apud illum inserta leguntur nimis ad amussim ita conformata sunt, qualia deperdita illa fuisse' coniectavit. Sic enim ille v. 331 sqq.: *tale caput, magnisque humeris sic balteus ardet, Sic vagina ensis, pernici sic pede lucet. Talis ei custos aderit Canis ore timendo* etc. Haec igitur e suo Arateorum codice vertisse Germanicum opinatur, quamquam ipse concessit 'multa ab Arato com-

missa Germanicum correxisse quaeque derelicta viderentur supplevisse' p. 61. Quin ista de suo addere Germanicus potuit interpres, praesertim cum nec scholia neque Avienus nec denique Cicero simile quid exhibeant? — Cf. *De Germanici prooemio* p. XII. Praeterea vide ad v. 572.

De lacunarum defectu diximus. Dicendum est deinceps de versibus interpolatis. Ac dudum merito expulsus est v. 137. Nam qui post v. 136, quo de Virginis sidere agitur, *τῆς δ' ὑπὲρ ἀμφοτέρων ὤμων εἱλίσσεται ἀστήρ* incultus hodie adhaeret vel in Marciano versiculus *δεξιτερῇ πτέρυγι· Προτρυγητὴρ δ' αὖτε καλεῖται,* primo obtutu cur tolerari nullo pacto queat dispicitur. Neque enim quae stella 'supra ambos humeros' eadem simul 'in dextra ala' collocari potest. Hac igitur profectus ratiocinatione nescio quis fuit, qui absurdum versum exstingueret. Vehementius vero quam iustius carminis exitum criticorum Arateorum trias attrectavit Grotius Buttmannus Bekkerus versibus 1137—41 obelo transfixis, sed unus Grotius attulit pro argumento nonnulla p. 24 'Notarum': *scholiastes quoque hos versus continuos non agnoscit, quod in eo rarum, in Avieno (qui similiter omittit) non perinde infrequens, adeo ut saepe nos referre taeduerit, quotiens ille aliquid ex Arato praetermittit. Itaque hos versus spurios puto (quales plures esse in hoc opere non dubito). Nam de muribus repetit, cum paullo ante de iis dixerit: quod tamen et alibi de corvo et graculo reperias.* Neque vero scholiastae silentium (si modo silet) neque repetita murium commemoratio per se notando obelo sufficeret. Quid tamen? Refert de v. 1137 enarrator Marcianus ad v. 1132 *ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ μύες] καὶ οἱ μύες φθεγγόμενοι καὶ σκιρτῶντες ὅμοιοί τε γινόμενοι ὀρχουμένοις χειμῶνα σημαίνουσιν* (v. 1137)· *καὶ γὰρ οὗτοι τῆς τοῦ ἀέρος πιλήσεως αἰσθανόμενοι τοῦτο ποιοῦσιν, ἢ ὅτι ἀσθενὲς καὶ λεπτὸν τὸ δέρμα ἔχοντες, ἐπειδὰν ψυχρὰν γενομένην πατήσωσι τὴν γῆν, μὴ φέροντες τὸ κρύος ἅλλονται.* Accedit, quod quaesita poetae figura eiecto versu 1137 auferretur. Nam cum v. 1132—4 mures, v. 1135 canes nominasset, chiasmo adhibito eodem v. 1135 sq. pergit de canibus, v. 1137 de muribus ea quibus opus videretur supplere. Deinde mirificum cancris praesagium v. 1138, 9 apte totam signorum seriem concludit. Iam vero versus 1140, 1, quoniam praeter exspectationem redeunt ad mures modo desertos, indispositam orationem reddunt: nisi forte versibus 1132—9 solummodo tempestatis signa, imbrem v. 1141 sq. contineri voluit Aratus. Neque igitur ne in illos quidem quicquam statuere

versus spurii

gravius ausus sum. Grotii et Heynii commenta, qui statuendis interpolationibus gloriolam captabant, in editione passim commemorata omitto (cf. ad v. 585. 744 al.). Quae cum ita sint, nulla spuriorum versuum suspicione Phaenomena Arati sollicitantur.

traiectiones

Traiectione vocis unum versum hiatus evitandi causa vel in optimo codice male habitum persanavi: 286 *Αἰγόκερως, ἵνα τρέπετ' ἠελίοιο ἴς* M (ceteri etiam corruptiores). Reduxi hiatum e digammo excusabilem *ἵνα ἴς τρέπετ' ἠελίοιο*: tunc demum a Scaligero in commentario ad Manilium I 271 (qui abundat observationibus Arateis prorsus egregiis) occupatam illam esse vidi emendatiunculam. Vide p. XXXI sq.

corruptiones variae

Corruptelarum varia genera facile discernuntur, prout peculiaris Arati dictio et quae insolenti struendi genere admodum impediatur obstaculo erat. Melius, quam anteriores fecerant editores, ordinata a me et interpunctionibus signata poetae oratione quot intellegendi difficultates sustulerim aestimabis facile, si sive Vossii sive Buttmanni seu vel Bekkeri editionem cum ea quam emissurus sum composueris. His sepositis rariorem figurarum syntacticarum usum ab Arato dilectum, deinde dictionis solitariae exempla nonnulla proferam, sed pauca.

corrupta in syntaxi

Ac primum quidem sive ignorata anticipatione seu minus intellecta vide quid et veteres (certe Theo) et recentiores editores ad unum omnes sibi indulserint v. 11 sq.: *ἐσκέψατο δ'* (Juppiter) *εἰς ἐνιαυτόν Ἀστέρας, οἵ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνοιεν ἀνδράσιν Ὡράων.* At non dispexit deus per annum stellas, quae hominibus significarent Horarum effecta: sed, quae stellae per annum significarent, deus constituit. Sic nunc reficias ut praeivi in editione (*ἐσκέψατο δ', εἰς ἐνιαυτὸν Ἀστέρες οἵ κε μ. τ. σ.*) anticipationis exemplis Arateis in adnotatione indicatis (cf. indicem II s. v. *prolepsis*). Cetera eiusdem modi depravata omitto. — Versus 432 iam Hipparchi tempore, octoginta fere post Aratum annos, eandem quam in A C M labem contraxerat: *εἰ δέ τοι ἑσπερίης μὲν ἁλὸς Κενταύρου ἀπείη Ὦμος ὅσον προτέρης, ὀλίγη δέ μιν εἰλύοι ἀχλύς Αὐτόν, ἀτὰρ μετόπισθεν ἐοικότα σήματα φαίνοι Νὺξ ἐπὶ παμφανόωντι Θυτηρίωι, οὔ σε μάλα χρὴ Εἰς νότον ἀλλ' εὔροιο περισκοπέειν ἀνέμοιο.* Vitat Aratus nudam 'pedis' 'manus' 'humeri' mentionem, sed accurate utrum intellegat membrum designare consuevit. Eoque maiorem hic locus poposcit accurationem, quia humero nescio utri totum reliquum Centauri corpus opponitur. Adde quod Hipparcho teste *ποῖον ὦμον τοῦ Κενταύρου σημειοῦται, ἔστιν*

εἰπεῖν, ὡς οὐδαμῶς χωρὶς τοῦ ἑτέρου ὁ εἷς αὐτῶν ἠστέρισται, ἀλλὰ ἀμφότεροι ἅμα μεσουρανοῦσιν, ὥστε ἀδιάφορον ἢ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς εἰπεῖν ἢ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων οὕτως (*Aratea* p. 98). Verum Cicero v. 203 *sin humeros medio in caelo Centaurus habebit* asservavit. Hinc 'ἀπειὴ ὦμοι' refeci figura quam vocitant Pindarica introducta: quemadmodum est apud Hesiodum *Theog.* 321 τῆς δ᾽ ἦν τρεῖς κεφαλαί, alia. — Piscibus v. 242 sq. 'vincula caudina' dependere Aratus scribit: ἀμφοτέρων δέ σφεων ἀποτείνεται ἠύτε δεσμά Οὐραίων ἑκάτερθεν ἐπισχερὼ εἰς ἓν ἰόντων. Attamen non 'ea quae caudae sunt in unum coeunt' (vinculorum ope), sed 'caudae' ipsae. Quapropter οὐράων — ἰόντων reposui et cum aliunde tum ex Iliade VIII 455 comprobandum duxi, ubi Minervam et Iunonem alloquitur Iuppiter: οὐκ ἂν ἐφ᾽ ὑμετέρων ὀχέων πληγέντε κεραυνῶι Ἂψ ἐς Ὄλυμπον ἵκεσθον, ἵν᾽ ἀθανάτων ἕδος ἐστίν. Infecit vero locus iste semel corruptus alterum Arati versiculum, in quo per se ipso nullam depravandi causam ansamve deprehendas, 362 sq. δεσμοὶ δ᾽ οὐραῖοι, τοῖς Ἰχθύες ἄκροι ἔχονται, Ἄμφω συμφορέονται ἀπ᾽ οὐράων κατιόντες: rescripsi 'οὐράων', A C M 'οὐραίων'. Pervulgatum hoc corruptelae genus in poetis. Velut Philetas (fr. 13 Bachii) vagari se conquestus est per orbem ἐκ Διὸς ὡραίων ἐρχομένων ἐτέων. Reponas 'Ὡράων': *ex Horis, Iovis filiabus, venientibus annis* (quid enim esset *ex Iove 'pulchris' venientibus annis?*). — Nihilosecius cave credas legitimas generum distinctiones temere inter se ceteroquin confudisse Aratum. Confuderunt librarii v. 1133: (mures) ἐσκίρτησαν ἐοικότες ὀρχηθμοῖσιν. Immo 'ἐοικότα', et hiatu post quartum pedem in hoc poeta (cf. ind. II s. v. *hiatus*) et neutro adiectivi plurali admodum frequenti. — Dativum, ubi genetivum desideres, Aratus non modo in pronomine οἷ sed in aliis etiam pronominibus adeo adamavit, ut v. 54 ἐκείνωι — κεφαλῆι pro inepto ἐκείνηι — κεφαλῆι ego, v. 204 χεῖρες ἐκείνηι Vossius pro χ. ἐκεῖναι item inepto recte effecerimus, a verbis finitis scilicet (ἐπιλάμπεται et ἀνέχονται) suspendenda. — Cumulatae eiusdem notionis voces quam male a criticis in suspicionem vocitentur expertus scio. Unum illud πάντ᾽ ἤματα συνεχὲς αἰεί (v. 20) satisfacere diceres ad sustentandum versum 401, quem p. XXIV tractavimus: δινωτοὶ κύκλωι περιηγέες εἱλίσσονται. Indidem correctio versui 1119 admovenda: οὐδ᾽, ὅτε μυκηθμοῖο περίπλειοι ἀγέρωνται Ἐρχόμεναι σταθμόνδε βόες βουλύσιον ὥρην Σκυθραὶ λειμῶνος πόριες καὶ βουβοσίοιο, Αὐτίκα τεκμαίρονται ἀχείμεροι ἐμπλήσεσθαι. Aut πόριες aut βόες pro subiecto erit. Proinde 'βοῶν' restitui et ad σταθμόνδε retraxi,

agnoscendam ratus triplicem eiusdem stirpis repetitionem. — Plura in indice II reperies s. v. *anastropha, tmesis,* al.

corrupta in dictione

Dictione Aratus excellit nonnunquam insolenti. Quam utinam ne e Loebii collectis (quem sua laude nolo fraudari) grammatici hodie cognoscerent plerique! Veteres enim solitaria nonnulla mutando sustulerunt, ut tamen revocari possint perito. V. 1001 sq. *γινέσθω τοι σῆμα . . . καὶ ἥσυχα ποικίλλουσα Ὥρῃ ἐν ἑσπερίῃ κρώζῃ πολύφωνα κορώνη,* cum non habeat enuntiatum, quo coniunctivum *κρώζῃ* (vel *κρώξῃ*) referas, coniunctionem aliquam vi inferre Lobeckius et Wilamowitzius conati sunt (*ἤν λίγα* vel *εἰ τρίχα* pro '*ἥσυχα*'). Sed quoniam '*ἥσυχα ποικίλλουσα*' testimoniis, quae sub textu produxi, satis certis confirmantur, diversam ego viam incessi et '*κρώζῃ*' sive in *κραυγήν* sive cum Buttmanno in *κρωγμόν* commutavi ac puto originem interpolandi esse inde repetendam, quod '*πολύφωνα*' non posse pro *πολύφωνον* dici editor aliquis antiquus existimaret. Quod secus esse exempla facile docebunt Aratea, velut *πέλωρ* ∽ *πέλωρος, διχόμην* ∽ *διχόμηνος, πηδόν* ∽ *πηδάλιον, δίκτον* ∽ *δίκταμνον* (vide indicem II s. v. *concisae formae*). — Insolentes tertiae singularis formas '*κατακείαται*' e codicum '*κατακείσεται*' v. 180 a me protractum, '*ῥηγνύατο*' optativum v. 817 ex imitatione Homerica in adnotatione editionis explicavi, ne pergerent oblitterari.

corrupta in prosodia

Attigi supra p. XXXI propensam criticorum antiquorum voluntatem vel licitos ex Arato hiatus semoventium. *σημαίνειν ἐπί τινι* vel *ἐπισημαίνειν τινί alicuius rei signum praedicere* frequens cum aliis tum Arato est et e praepositionis significatu sine mora perspicuum. Proinde offendi idque primus in v. 904. Nam cum dicere vellet poeta *splendentes Asinorum stellae offuscato Praesepis sidere imbrem praenuntiant,* quid libri? *εἰ δὲ μελαίνηται, τοὶ δ' αὐτίκ' ἐοικότες ὦσιν Ἀστέρες ἀμφότεροι, περί χ' ὕδατι σημαίνοιεν.* Rescripsi '*ἐπί*' et interpolandi causam e vitanda vocalium collisione (*ἀμφότεροι ἐπί*) repetendam duco. Eodem consilio interserta pluriens *δέ* particula arguitur (v. 1005 al.) aut conversa est terminatio (v. 1079 al.) aut excogitatae aliae sunt medelae vel potius venena. Velut v. 977 solemni noctis epitheto Homerico Aratus: *εἰ . . . λύχνοιο μύκητες ἀγείρωνται περὶ μύξαν Νύκτα κατὰ σκοτίην, imbrem caveto.* '*σκοτίην*' A C M, '*νοτίην*' producto *α* ante liquidam (ut *μογερὸν Ὀφιοῦχον* v. 577 et *κελευόμενα λιθάκεσσιν* v. 1112) Symmachus schol. Aristoph. *Vesp.* v. 262. Ac Symmacho ecloga opitulatur 'Theophrastea' § 14 (cf. § 34): *καὶ οἱ μύκητες, ἐὰν νοτία ᾖ, ὕδωρ σημαί-*

νουσιν, σημαίνουσι δὲ καὶ ἄνεμον κτλ'. Hinc vetustae lectionis '*νοτίην*' patrocinium libenter suscepimus. Ante '*πρόσωπα*' v. 738 brevis vocalis ne corriperetur, '*μέτωπα*' in ACM novatum est perperam (quamvis v. 737 *παντὶ προσώπωι* legeretur).

Sed piget ex huius editionis promptuario inventa sive mea sive aliorum exhaurire velle.

In universum ita comprehendo: coniunctis a me tot subsidiis tamque egregiis Arati Phaenomena optime posse restitui. Graviora nonnulla vulnera facto frustra periculo intacta ego reliqui, certiori et feliciori manui fortasse sanabilia. Velut in versibus 288 sqq. *οὔτε κεν ἠοῖ Πολλὴν πειρήνειας, ἐπεὶ ταχινώταταί εἰσιν, Οὔτ' ἄν τοι νυκτὸς πεφοβημένωι ἐγγύθεν Ἠὼς Ἔλθοι κτλ'.* laborare patet membrum causale, ubi singularem requiras, et exspectatur tale quid *ἐπεὶ ταχινῶς ὑπάπεισιν* (quemadmodum Nicetas Gregorii Nazianzeni paraphrasta p. 75 Dronkii: *καὶ αἱ ὧραι δὲ τοῦ ἔτους ταχινῶς ἀλλήλαις ὑποχωροῦσαί τε καὶ ὑπαπιοῦσαι τρόπον τινὰ ὑπ' ἀλλήλων ἀνατρέπονται*). V. 1116 caesura post tertium pedem pessumdatur *ἢ κοίτωι πλευρὰς ἔπι | δεξιτερὰς τανύσωνται*: quae fortasse tamen perferenda erit licentia (spondiacorum 744 et 966 male claudicantium memineris!). Item alia quaedam: *αὐτὸ δείξει τὸ ἔργον.*

Parvulum hunc tandem dimitto ignorati fere sed nobilis poetae libellum, per decennium et quod superat ac per rerum mearum omnes vicissitudines non modo laetas sed aerumnarum taediique plenissimas comitem mihi fidissimum. Poetae acquirat amicos, conciliet sibi, meos salutet: duumviros imprimis, Wilamowitzium, qui et suasor editionis et adiutor mihi vigore ac studio exstitit indefessus, et Kiesslingium, cuius non sine pio desiderio et ego et mei memoriam colimus, in hoc litterarum praesidio nuper collegam.

SCR. GRYPHIAE PALILIBUS

Interim ex hac vita et amicis, quibus totus ille vivebat, lugubri morte avocatus est Adolfus Kiesslingius. Cuius nunc mihi Manibus est litandum, cum vivo non possim; εὖ δὲ δοίη.

Nonis Maiis. *E. M.*

S I G L A.

A		Arati codex Parisinus gr. 2403
	A^2	eiusdem manus altera
C		Arati codex Parisinus gr. 2728
M		Arati codex Marcianus 476 et vetustissimus et longe optimus
	M*	idem inter lineas
	M**	„ in margine
	l	Marciani scholiorum lemma
	p	„ „ paraphrasis
	s	„ scholia
	sec	Marciani manus secunda
	rec	„ „ recens
	rec^3	„ „ recentissima (Bessarionis)
ς		codicum praeter A C recentium sed non interpolatorum aut plerique aut nonnulli

---

Ach	sive Ach^{MV}	Achillis interpretis codices M V in '*Arateis*' cap. I a me editi
	Ach^M	Achillis codex M
	Ach^V	„ „ V
Ael		Aeliani Nat. Anim. VII
Att		Attali Rhodii fragmenta Aratea in prooemio Gryphiensi a me a. 1888 collecta (Lipsiae, apud G. Fockium)
Catast		Catasterismi pseudoeratosthenici
cf.		ante vel post disiunctionis signum (§) scripsi in priore adnotatione, si aut fons aut testis incertus sed comparatione dignus videbatur
Et-M		Etymologicum Magnum
Eud		Eudoxi eclogae Hipparcheae in *Arateis*' editae cap. VII
Ge		Geoponica ed. Niclas
Hi	sive Hi^{LV}	Hipparchi codices L V in '*Arateis*' cap. III editi
	Hi^L	„ codex L
	Hi^V	„ „ V
Hyg		Hygini 'Astronomia' ed. Bunte, Lipsiae a. 1875

L	Anonymus de 'Signis' Laurentianus ab Heegero '*De Theophrasti qui fertur Περὶ σημείων libro*' (Lipsiae a. 1889) p. 66—71 editus
legit (-erunt)	ad subsequens nomen pertinet
Nic	Nicander
p.	paginam '*Arateorum*' meorum (*Philol. Unters.* XII) indicat ubique
Plin	Plinii Nat. Hist. XVIII
Plut ABC	Plutarchi 'Placitorum' codices A B C Dielesiani (*Dox. graeci*)
Sphaera	'Empedoclis' Sphaera ed. Fabricius (*Bibl. graeca* II c. 12 p. 478—489 Hamburgi a. 1708)
Stob FP	Stobaei Eclogarum codices Wachsmuthiani F P
Th	Theophrasti quae feruntur Signa tempestatum' ed. Wimmer, Parisiis a. 1866, p. 389—398
Verg	Vergilii Georgica

Arnaldus	Lectionum graecarum libri duo, Hagae a. 1730
Basileensis editor	Dionysius Aratus Proclus cum scholiis Ceporini, Basileae a. 1534
Bekker	Aratus ed. Immanuel B., Berolini a. 1828
Bergk	Philologus XVI, a. 1861, p. 603 sq.
Buttmann	Aratus ed. Philippus B., Berolini a. 1826
Duebner	Poetae bucolici et didactici ed. Didôt, Parisiis a. 1862, Manethonis praef. p. 3*
Grotius	Syntagma Arateorum, Lugd. Bat. a. 1600
Hilberg	Princip der Silbenwägung, Wien 1879
Loebe	De Arati elocutione, Halis a. 1864
M. Schmidt	Philologus IX, a. 1854, p. 396 sq.
Spitzner	De versu Graecorum heroico, Lipsiae a. 1816
Stephanus	Poetae graeci ed. Henricus St., a. 1566, p. 288 sqq.
Voss	Aratus ed. et expl. I. H. Voss, Heidelbergae a. 1824
Wil(amowitzius)	

ΑΡΑΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΕΚ Διὸς ἀρχώμεσθα. τὸν οὐδέποτ᾽, ἄνδρες, ἐῶμεν
ἄρρητον· μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί,
πᾶσαι δ᾽ ἀνθρώπων ἀγοραί, μεστὴ δὲ θάλασσα
καὶ λιμένες· πάντῃ δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες.
τοῦ γὰρ καὶ γένος εἰμέν· ὁ δ᾽ ἤπιος ἀνθρώποισι
δεξιὰ σημαίνει, λαοὺς δ᾽ ἐπὶ ἔργον ἐγείρει
μιμνήισκων βιότοιο, λέγει δ᾽ ὅτε βῶλος ἀρίστη

Fontes § Testimonia. 1—15 cf. Diogenes Apolloniata apud Democritum (fr. E 5 Mull = Clemens Alex Protr 59 Strom V 709 P. [Diels Acta philol, Stettin 1880, 108[40]]) § omissis 7—9 Clemens Alex Strom V 709 P. p. 43. 257 1—9 § Aristobulus (Euseb Praep ev XIII c. 12 p. 254), Theophilus Ad Autolycum II 70 Otto 1—3 § Apostolius (Paroem Gotting II 391) 1—2 § Manetho VI (III) 737 p. 251, schol BG Germ 54. 109 Br. 1 § Theocritus XVII 1 p. 254 (schol Apollon I 1), Verg Ecl III 60 cum scholiis, Quintilianus X 1, 46, Herodianus p. 13 Lehrs II 2, 910 Lentz, Macrobius Sat I 18, 15 p. 34 In somn Scip I 17, 4, schol Pind Nem V 46, Ach p. 22. 28. 29 2 § Aristides In Iovem I 10 Dind p. 252, Ach p. 26. 29 2—4 § Verg Ecl III 60 Georg II 4, schol Pind Pyth IV 344 2—3 § Lucianus Prom c. 16 Nigr c. 16 Icarom c. 24 Epigr 22 (AP XI 400), Aristides In Sarapin I 95 Dind 3 § Ach p. 26. 29 4 § Ach p. 29 5 ex Hesiodi Theog 407 p. 277 § Cleanthes II p. XVII W. p. 254, Acta Apostol XVII 28 p. 255 (= Clemens Alex Strom I 372 P.), schol Paris p. 36, Ach p. 30 6 sqq. § Verg Georg I 121 sqq. 6 ex Hesiodi Operibus 20 p. 277 § fortasse Callimachus In Iov 69, Clemens Alex Protr 88 P., schol Paris p. 36 sq. 7 § Clemens Protr l. c., Ach p. 30

Adnotatio critica. titulum dedi e ς latinis testibus interpretibus, cf. p. 152[61]: om CM, *Ἄρατος* A (cuius cf. subscriptionem ad v. 1154) ‖ de suppositiciis prooemiis cf. Ach p. 17. 221 sqq. schol ad v. 733 p. 221 grammaticus Basileensis p. 383 ‖ 1 *ἀρχόμεσθα* AVita II, *-ώμεθα* CStob[F], *-όμεθα* Herodianus Stob[P], *-όμεθα* sive *-όμεσθα* schol Pind, *ἀρξώμεσθα* Clemens, *ἀρξώμεθα* schol Verg | *τὸν δ᾽* Stob | *ἄνδ..ς* rescissis 2 litt M | *ἀνδρῶν ὦμεν* Stob[P], *ἄνδρες ἐῶσιν* Aristobulus Apostolius ‖ 2 *μεσταὶ μὲν* Stob[F] | *θεοῦ* Aristobulus | *ὑγυιαὶ* C ‖ 3 *μεσταὶ δὲ θάλασσαι* schol Pind ‖ 4 *λιμέναις* C | *θεοῦ κ.* Aristobulus ‖ 5 *καὶ* (postea suppl) MAς testes: om Cl | *γένους* C | *ἐσμέν* C Aristobulus Paullus Clemens Theophilus Stob | *ἐκ σοῦ γὰρ γένος ἐσμέν* Cleanthes ‖ 6 *ἔργα* Clemens, *ἔργων* Stob ‖ 7 *μιμνήσκων* ACM | *ει δ᾽ ὅτε* evanida M | *ἀρίστον* C, *ἀροστή* Asclepiades in s refutatus

βουσί τε καὶ μακέλῃσι, λέγει δ' ὅτε δεξιαὶ ὧραι
καὶ φυτὰ γυρῶσαι καὶ σπέρματα πάντα βαλέσθαι.
αὐτὸς γὰρ τά γε σήματ' ἐν οὐρανῶι ἐστήριξεν
ἄστρα διακρίνας, ἐσκέψατο δ', εἰς ἐνιαυτόν
ἀστέρες οἵ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνοιεν
ἀνδράσιν Ὡράων, ὄφρ' ἔμπεδα πάντα φύωνται.
τῶι μιν ἀεὶ πρῶτόν τε καὶ ὕστατον ἱλάσκονται.
χαῖρε, πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειαρ,
αὐτὸς καὶ προτέρη γενεή. χαίροιτε δέ, Μοῦσαι,
μειλίχιαι, μάλα πᾶσαι. ἐμοί γε μέν, ἀστέρας εἰπεῖν
ᾗι θέμις, εὐχομένωι τεκμήρατε πᾶσαν ἀοιδήν.

8—9 § Et-Flor (Miller Mélanges 80) 8 § schol Paris p. 37, Ach p. 30 9 § Maximus *Κατ* 467 et 499 p. 251, schol Paris p. 37, Ach p. 30, Et-M 243, 28 10—14 § Dionysius P. 1170—1183 p. 253 10—13 § Verg Georg I 351—355, Manilius I 38 (cf. Arati v. 756 sq.), Orio Anthologn (post Stob Flor IV 256 Mein) 10 cf. Hesiodi Theog 779 p. 277 § Testamentum Orphicum fr. 6 Abel p. 254, Sibyllistae pluriens p. 260, Aetius (Plut Plac II 19, Stob Ecl I 206, 15 W. p. 43), Manetho II (I) 3 p. 251, schol Paris p. 38, Ach p. 30 sq. 42. 43 11—12 schol ad v. 741 11 cf. Euripides Pirith fr. 593, 4 N.², Diphilus (Plautus Rud 9—10) § Aetius l. c., schol Paris p. 38, Ach p. 42. 43 12—13 cf. Hesiodi Theog 903 12 § Aetius l. c., Cyrillus Lex Bodl (Cramer Anecd Paris IV 192, 12), Ach p. 42. 43 13—15 § Clemens Alex Protr 62 P. 13 ex Od IX 109 § Orpheus Arg 307 p. 254, schol Paris p. 39, Ach p. 31 14 cf. Theognidis prooem 3, Hymn Hom XXI 4, alia 15 cf. Hesiodi Opera 822 (41) p. 277 § Apollonius Arg I 943, epigramma Phaestium 1 (Annal philol 1891, 1 sqq.), Ach p. 31 16—18 § Verg Georg II 475—478 16 ex Hesiodi Operibus 161 p. 317 § schol Paris p. 39, Ach p. 31. 32 17 § Ach p. 32 18 § Ach p. 32. 33

---

8 v. postea suppl A | *μακέλλησι* ς Stob^F | *σι λέγει δ' ὅ* evanida M | *δεξιὸς ὥρα* coni Grotius ‖ 9 *βάλλεσθαι* Stob^F ‖ 10 *τά τε* C, *τάδε* A² Plut Clemens Ach bis Orio | *σηματὰ* nescio quis in s refutatus, *σώματ'* Stob^F ‖ 11 *ἐστέψατο* ex Il XVIII 485 Clemens^LV, cf. p. 257 | distinxi post *δ'*, cf. v. 34. 742 ‖ 12 *ἀστέρες* Cyrillus cf. v. 756 sq. 741 sq. 748. 1153 sq.: *ἀστέρας* ACMs (ad v. 741) Aetius Clemens Ach bis Orio ut v. 156 | *οἳ καὶ* Clemens Stob^P, *οἵ τε* e v. 756 Cyrillus | *τεταγμένα* Cyrillus | in *σημαίνοιεν* ultima evanida M, *σημένοιεν* A (corr A²), *σημαίνουσιν* Stob Cyrillus (e v. 757) ‖ 13 *Ὡράων* scripsi, cf. v. 529. 564. 609. 756. 838 adn. 842: *ὡράων* editores; *ὡραίων* coni Grotius, *ὠρεύων* M. Schmidt | *φύωνται* ACM ut Od: *φύηται* Clemens, *φύονται* ς | v. delet Frey (Mus rhen XIII 136) ‖ 14 *μὲν* l | *ει* in *ἀεὶ* evanidum M ‖ 15 *θαῦμα* A, *χάρμα* corr A² ut Il XIV 325 Hymn Hom XVI 4 al ‖ 16 *πρώτη* coni Matthiae | *χαίρετε* M Ach, *χαίροιντε* C ‖ 17 *πᾶσαι* AM l Ach (quattuor, cf. p. 211 sqq.): om C, *πᾶσιν* (αι supra) Laurentianus XXXI 32, *πᾶσιν* legit p | *ἐμοί γε* AC (Buttmann 55): *ἔμοιγε* M ‖ 18 *εἰ* C Ach, cf. v. 11. 34. 366

Οἳ μὲν ὁμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἐόντες
οὐρανῶι ἕλκονται πάντ' ἤματα συνεχὲς αἰεί·
αὐτὰρ ὅ γ' οὐδ' ὀλίγον μετανίσσεται, ἀλλὰ μάλ' αὔτως
ἄξων αἰὲν ἄρηρεν, ἔχει δ' ἀτάλαντον ἁπάντη
μεσσηγὺς γαῖαν, περὶ δ' οὐρανὸς αὐτὸς ἀγινεῖ.
καί μιν πειραίνουσι δύω πόλοι ἀμφοτέρωθεν·
ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐπίοπτος, ὁ δ' ἀντίος ἐκ βορέαο
ὑψόθεν ὠκεανοῖο· δύω δέ μιν ἀμφὶς ἔχουσαι
Ἄρκτοι ἅμα τροχόωσι (τὸ δὴ καλέονται Ἅμαξαι).
αἳ δ' ἤτοι κεφαλὰς μὲν ἐπ' ἰξύας αἰὲν ἔχουσιν
ἀλλήλων, αἰεὶ δὲ κατωμάδιαι φορέονται,
ἔμπαλιν εἰς ὤμους τετραμμέναι. εἰ ἐτεὸν δή,
Κρήτηθεν κεῖναί γε Διὸς μεγάλου ἰότητι
οὐρανὸν εἰσανέβησαν, ὅ μιν τότε κουρίζοντα
δίκτωι ἐν εὐώδει ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο

19—23 § Manilius I 276—282 19 § schol p. 18, Ach p. 17 20 ex Od IX 74 21—23 § Iohannes Diaconus in Hesiodi Theog 485 Gaisf 21 § Ach p. 41 22 ex Empedocle 79 St. p. 279[52] § Manetho II (I) 9 p. 251, Anonymus Isag p. 41, Ach p. 41 bis 23 § Varro Atacinus fr. 12 p. 278[39], Manilius I 280. 293, Clemens Alex Strom V 674 P., schol p. 41, Ach p. 41 bis, Et-M 10, 18 ib. 24—27 § Apollonius Synt 94 Bekk, Ach p. 44 26—29 Sphaera v. 1—3 26—27 § Hyg II 2 26 § schol B rec Il V 6 27 ex Il XVIII 487 (Od V 273) § schol T Il l. c. 28 § Quintus IV 74 29 § Ach p. 44 30—37 ex Epimenidis Theog p. 342 sq. 30 § Manilius I 278, Ach p. 44. 50 31—37 § Catast II fin (Hyg II 2, schol BPG Germ 59, 14. 115, 19), schol Verg Georg I 246 31—35 § Apollonius Arg I 134 p. 262 31 § Ach p. 50 32—34 § Apollonius Arg III 134 32—33 § Et-M 276, 13—14 32 cf. Mimnermi fr. 12, 4 § Apollonius Arg I 1100 II 938 33—35 § Verg Georg IV 151—152 33 § Zeno-

---

19 *ἰόντες* ς 'multi grammatici' in s legit Germ v. 17, cf. v. 551. 900 al ‖ 21 *ὅτ' οὐκ* Iohannes | *μάλ' αἰεί* Iohannes ‖ 22 *ἤρηρεν* C | *ἄξον' ἀδενάρηρεν* Anonymus; *οἱ ἐνάρηρεν* coni Voss ‖ 23 *μεσηγὺς* A (corr A²) M | *οὐρανὸς αὐτὸς* Iohannes (cf. Brunck ad Apollonium I 613) fortasse legit Manilius I 281, cf. v. 525: *οὐρανὸν αὐτον* M l s fortasse legit Varro Atacinus legerunt Germ v. 21 Avien v. 92, *οὐρανὸς αὐτὸν* ACM** (hinc rec) 'grammatici' in s refutati Ach Et-M, *οὐρανὸς αὐτὸν* 'mathematici' in p s, cf. p. 41 sq. 128. 130 sq. ‖ 24 *δύο πόλλοι* A Ach[M] | *ἀμφὶς ἐόντες* Ach ‖ 26 *ὠκεανοῖο* ACM* ς Ach: *ἐκ βορέαο* M | *δύο* A | *ἔχουσιν* C Ach ‖ 27 *ἅμα τροχόωσι* A, *ἁματροχόωσι* M l bis: *ἅμα τροχόωσαι* C Ach; *ἁματροχόωντε* ex Od XV 451 coni M. Schmidt | *δὲ* C | *ἀτὰρ καλ.* schol Il | *καλέοται* A ‖ 28 *δή τοι* AC ‖ 29 *κατωμάδιοι φέρονται* C ‖ 31 *ἐκεῖναι* l | *δὲ* C | *μεγάλοιο ἕκητι* M** (ex Hesiodi Operibus 4 interpolatus cf. p. 263) ‖ 32 *ὦμεν ποτὲ* Et-M[V] ‖ 33 *δίκτω* l | *δίκτωι* (i. e. *δικτάμνωι*) Zenodotus Mallota cf. p. 263: *Δίκτωι* editores; *Λύκτωι* coni Grotius, *Δίκτηι* Buhle, *λίκνωι* Voss, *δικτάμωι* M. Schmidt | *τινὲς γράφουσι 'σχεδὸν Αἰγείοιο'* s (ex Hesiodi Theog 484 [hinc *Αἰγαίοιο* coni Grotius], cf. p. 263)

ἄντρωι ἐγκατέθεντο καὶ ἔτρεφον, εἰς ἐνιαυτόν
Δικταῖοι Κούρητες ὅτε Κρόνον ἐψεύδοντο.
καὶ τὴν μὲν Κυνόσουραν ἐπίκλησιν καλέουσι,
τὴν δ' ἑτέρην Ἑλίκην. Ἑλίκηι γε μὲν ἄνδρες Ἀχαιοί
εἰν ἁλὶ τεκμαίρονται ἵνα χρὴ νῆας ἀγινεῖν,
τῆι δ' ἄρα Φοίνικες πίσυνοι περόωσι θάλασσαν.
ἀλλ' ἣ μὲν καθαρὴ καὶ ἐπιφράσσασθαι ἑτοίμη
πολλὴ φαινομένη Ἑλίκη πρώτης ἀπὸ νυκτός,
ἡ δ' ἑτέρη ὀλίγη μέν, ἀτὰρ ναύτηισιν ἀρείων
(μειοτέρηι γὰρ πᾶσα περιστρέφεται στροφάλιγγι).
τῆι καὶ Σιδόνιοι ἰθύντατα ναυτίλλονται.
Τὰς δὲ δι' ἀμφοτέρας οἵη ποταμοῖο ἀπορρώξ
εἱλεῖται (μέγα θαῦμα) Δράκων περί τ' ἀμφί τ' ἐαγώς,
μυρίος· αἱ δ' ἄρα οἱ σπείρης ἑκάτερθε φέρονται
Ἄρκτοι, κυανέου πεφυλαγμέναι ὠκεανοῖο.
αὐτὰρ ὅ γ' ἄλλην μὲν νεάτηι ἐπιτείνεται οὐρῆι,
ἄλλην δὲ σπείρηι περιτέμνεται. ἡ μέν οἱ ἄκρη
οὐρὴ πὰρ κεφαλὴν Ἑλίκης ἀποπαύεται Ἄρκτου,

---

dotus Mallota in scholio p. 262 sq., Apollodorus (Strabo X 478) ib., schol ib., Aristides In Iovem 2 Dind p. 252

34—35 § fortasse Oppianus Cyn III 8 sqq. p. 262[28] 35 § Anonymus metricus (Studemund Anecd I) p. 347 36 ex Il XVIII 487 (Od V 273) § Herodianus I 263 II 2, 920 37—44 § Manilius I 296—302 37—39 § Ovidius Heroid XVII 149 37—38 § Apollonius Arg I 107 sq., Quintus II 103—105, schol Lipsiense Il III 190 (169 Bachmann) p. 168, Et-M 332, 17—18 39 § Callimachus fr. 94 p. 262 42—44 § Ovidius Fast III 107—108 Trist IV 3, 1—2 42 § Dionysius P. 618 p. 257 43 § Dionysius P. 584 p. 257, schol T Il XVIII 488 45—62 § Hyg III 2 45—48 § Manilius I 305 sq. 45 ex Hesiodi Catalogis fr. 65 Rz. p. 271 § Astronomia 'Hesiodea' fr. 226 Rz. p. 270, Verg Georg I 244 p. 270, Seneca Thyest 870 p. 271, schol ib. 46 § Verg Georg I 245, Catast III 1—3 (Hyg II 3, schol BPG Germ 60, 6. 116, 19) 47 § Hi p. 46 48 § Verg Georg I 246, Plut De vita et poesi Homeri II c. 160 49—54 Eud I. XXI 49 § Hi p. 64, Dionysius P. 354 p. 258 50—51 § Hi p. 64

---

34 ἐγκατέθητο C; ἔνι κατέθεντο coni Voss | distinxi post ἔτρεφον e p, cf. v. 11. 18 ‖ 35 ἐψεύσαντο C ‖ 36 καὶ M*: οἳ ACM ς Herodianus bis ‖ 38 τεκμαίροντες schol Il ‖ 39 φοίνηκες A ‖ 40 κιθαρὴ C | ἐπιφράσσασθαι ς: -άσασθαι ACM ‖ 42 v. om C ‖ 43 προτέρη γ. C ‖ 44 v. om C ‖ 45 οἵη (spiritus in rasura) A ‖ 46 ὑπό τ' ἀ. C ‖ 47 μυρίο C | φέρονται M* Hi: φύονται ACM ‖ 48 ἄρκτον Plut | κυανέοιο A | πεφυλαγμένος Plut ‖ 49 ἐπιτείνεται C s Hi: ἐπιτέλλεται M* s, ἀποτείνεται M p, ἀποτέμνεται A cf. p. 65 sq. ‖ 50 περιτέμνεται (deleto περιλαμβάνεται) M | ἥ γε μὲν coni Duebner, cf. p. 110 ‖ 51 οὐρῇ A

σπείρηι δ' ἐν Κυνόσουρα κάρη ἔχει (ἢ δὲ κατ' αὐτήν
εἱλεῖται κεφαλὴν καί οἱ ποδὸς ἔρχεται ἄχρις,
ἐκ δ' αὖτις παλίνορσος ἀνατρέχει). οὐ μὲν ἐκείνωι
οἰόθεν οὐδ' οἶος κεφαλῆι ἐπιλάμπεται ἀστήρ,
ἀλλὰ δύο κροτάφους δύο δ' ὄμματα εἷς δ' ὑπένερθεν
ἐσχατιὴν ἐπέχει γέννος δεινοῖο πελώρου·
λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη, νεύοντι δὲ πάμπαν ἔοικεν
ἄκρην εἰς Ἑλίκης οὐρήν, μάλα δ' ἐστὶ κατ' ἰθύ
καὶ στόμα καὶ κροτάφοιο τὰ δεξιὰ νειάτωι οὐρῆι.
κείνου που κεφαλὴ τῆι νίσσεται, ἧχί περ ἄκραι
μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλῃσιν.
Τῆιδ' αὐτοῦ μογέοντι κυλίνδεται ἀνδρὶ ἐοικός
εἴδωλον. τὸ μὲν οὔτις ἐπίσταται ἀμφαδὸν εἰπεῖν,
οὐδ' ὅτινι κρέμαται κεῖνος πόνωι, ἀλλά μιν αὔτως
Ἐγγόνασιν καλέουσι. τὸ δ' αὖτ' ἐν γούνασι κάμνον
ὀκλάζοντι ἔοικεν· ἀπ' ἀμφοτέρων δέ οἱ ὤμων
χεῖρες ἀείρονται, τάνυταί γε μὲν ἄλλυδις ἄλλη
ὅσσον ἐπ' ὄργυιαν. μέσσωι δ' ἐφύπερθε καρήνωι

---

52 § Hi p. 64. 65 bis 53 § Hi p. 65 ter 54 § Hi p. 65 56—57 § Sextus Adv math V 746 Bekk 58—60 § Att p. VII, Hi p. 66 61–62 Eud XXI (cf. p. 48 sqq.) § Apollonius Arg I 85 p. 262, Att p. VII, Hi p. 49, Strabo II 103 C, Dionysius P. 176 p. 258 (cf. infra v. 231), schol ad v. 497 p. 49, Hyg IV 3 (103, 16), schol et Eust Od X 86, Ach p. 47 bis. 48 62 § Apollonius Arg I 85, Att p. VII, Hi p. 49, Strabo II 103 C, schol Od l. c., Ach p. 47 bis. 48 63—66 § Manilius I 314 sq. 63 Apollonius Arg I 739 64 § Quintus XII 33, Nonnus I 256 64 sqq. § Hyg II 6 67 sq. ex Hesiodi Theog 671 69 sq. Eud XI. XXII 69 ex Od IX 325 § Att p. VIII, Hi p. 67 bis

---

54 *ἐν* coni Grotius | *αὐτῆς* A l | *ἐκείνωι* scripsi, cf. v. 77. 204: *-ηι* M ς l p, *-η* AC ‖ 55 *οἶος* l | *γράφεται 'ἐπιτέλλεται'* M* ‖ 56 *δύω* prius C | *κροτάφους* Sextus: *-οις* ACM | *ὄμματα* Sextus, cf. ad v. 939: *ὄμμασιν* ACM ‖ 59 *μάλιστα* M ‖ 61 *κεῖνον* A A^{2} legerunt Germ v. 61 Avien v. 164: *-η* CMς | *παρ* pro *που* Hi^{L} (unde *γὰρ* coni Scaliger) | *τῆν ν.* A | *τηνείσεται* (*ι* ad *ει* superscripto) Hi^{V}, *τῆι νείσεται* Hi^{L} schol Od, *ινεισεται* Hyg, *τῆι ἵσσεται* Eust, *τῆι νήχεται* ς p cf. p. 49 ‖ 62 *μίγονται* Hi^{V} | *δύσις ἐστὶ* Hi^{L} | *ἀνατολαὶ* C Hi^{V} Eust, *ἀλλήλαισι* C, *ἠελίοιο* Ach ter ‖ 63 *τῆιδ' αὐτοῦ* AM l, cf. v. 71: *τῆς δ' αὐτοῦ* C, *τῆς δ' ἀγχοῦ* legerunt fortasse p Germ v. 65 Avien v. 170 ‖ 65 *ὅτινι* AM: *ὥτινι* A^{2}; *ὅτεωι* coni Scaliger ad Manil I 315 | *οὐδέτινι* C (hinc *οὐδὲ τίνι* distinxit Voss) | *πόνος* A, *πόνωι* (superscripto *πόνος*) A^{2} ‖ 66 *ἐν γόνασιν* ACM ‖ 67 *ἀπ'* A^{2}CM**: *ἐπ'* AM ‖ 69 *ὅσον* M | *ἐς* A (corr. A^{2}) | *ὄργυιαν* corr Voss, cf. Od: *ὀργυιήν* CM, *ὀργυήν* A | *μέσωι* l Hi^{LV} | *μέσσω — καρήνα* C, *μέσσον — καρήνου* Att (hinc A^{2} Germ v. 69)

δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρον ἔχει σκολιοῖο Δράκοντος.
Αὐτοῦ κἀκεῖνος Στέφανος, τὸν ἀγαυὸν ἔθηκε
σῆμ' ἔμεναι Διόνυσος ἀποιχομένης Ἀριάδνης,
νώτωι ὑποστρέφεται κεκμηότος εἰδώλοιο.
Νώτωι μὲν Στέφανος πελάει, κεφαλῆι γε μὲν ἄκρηι
σκέπτεο πὰρ κεφαλὴν Ὀφιούχεον, ἐκ δ' ἄρ' ἐκείνης
αὐτὸν ἐπιφράσσαιο φαεινόμενον Ὀφιοῦχον·
τοῖοί οἱ κεφαλῆι ὑποκείμενοι ἀγλαοὶ ὦμοι
εἴδονται (κεῖνοί γε καὶ ἂν διχόμηνι σελήνηι
εἰσωποὶ τελέθοιεν), ἀτὰρ χέρες οὐ μάλα ἶσαι
(λεπτοτέρη γὰρ τῆι καὶ τῆι ἐπιδέδρομεν αἴγλη)·
ἀλλ' ἔμπης κἀκεῖναι ἐπόψιαι (οὐ γὰρ ἐλαφραί).
ἀμφότεραι δ' Ὄφιος πεπονήαται, ὅς ῥά τε μέσσον
δινεύει Ὀφιοῦχον· ὃ δ' ἐμμενὲς εὖ ἐπαρηρὼς
ποσσὶν ἐπιθλίβει μέγα θηρίον ἀμφοτέροισι,
Σκορπίον, ὀφθαλμοῖς τε καὶ ἐν θώρηκι βεβηκώς,
ὀρθός. ἀτάρ οἱ Ὄφις γε δύω στρέφεται μετὰ χερσίν,
δεξιτερῆι ὀλίγος, σκαιῆι γε μὲν ὑψόθι πολλός.
καὶ δή οἱ Στεφάνωι παρακέκλιται ἄκρα γένεια,

---

70 § Att p. VIII, Hi p. 67 bis, Sphaera v. 5, Gregorius Naz IV 101 p. 251 71—73 ex Epimenidis Theog p. 350 § Apollonius Arg III 1001—4 p. 265, Tertullianus Scorp 10 (285 Oehler) 71—72 § Ovidius Heroid XVII 151. 153, schol Apollon III 997 ib., Alexander In Aristot Meteorol II c. 15 (306 Ideler) 71 § Manilius I 319 V 253 (ex emendatione Scaligeri). 255 72 § Nonnus XLVIII 971 74—75 Eud XII § Hi p. 67. 68, Sphaera v. 6 77—78 § Hi p. 80 79 § Att p. IX, Hi p. 71. 80 80 ex Od VI 45 § Apollonius Arg II 670—671, Hi p. 71 82 § Hi p. 71 85 § Hi p. 72, Sphaera v. 7 86 § Hi p. 72, Sphaera v. 44 88 § Sphaera v. 45—46

---

70 *λοξοτέρου — σκαιοῖο* coni M. Schmidt ‖ 71 *ἀγαυὸν* M** p s legerunt Cic fr. XII Ovidius Manilius Germ v. 71, *ἀγανὸν* schol Apollon: *ἀγαυὸς* A C M l s Alexander ‖ 72 *σῆμμ'* C | *ἔμμεναι* A M ‖ 73 *κεκμηκότος* ς ‖ 74 *γέ μιν* M Hi^{L} ‖ 75 *σκέπτετο* Hi^{L} | *ὀφιούχου* C, *ὀφιούχεον* A^{2} (A incertum), *-εο* Hi altero loco | *ἐκ δ' ἄρ'* erasa A ‖ 76 *ἐπιφράσαιο* (ε supra) A, *-άσαιο* C ‖ 77 *οἱ* om C ‖ 78 *ἐν* ς Hi^{L} | *γρ. καὶ 'διχόμηνις σελήνη' εὐθεῖα* M* ‖ 79 *ἰσωποὶ* A | *χεῖρες* C M, *χερσ'* Hi^{L} | *μάλα ἴσαι* Hi^{V}: *μάλ' ἶσαι* M, *μάλ' ἔισαι* Hi^{L} ‖ 80 *λεπτοτέρη* scripsi e p p. 71 sq: *λεπτὴ* ACM l Hi | prius *τῆι* ACM* l Hi^{L}: om M Hi^{V}, cf. p. 71 sq. | *ἐπιδέδρομεν* A C M l Hi^{L}: *ἐξεπιδέδρομεν* ς Hi^{V} | *λεπτὴ γὰρ σκαιῆι τ' ἄλληι τ' ἐπιδ.* coni Buttmann ‖ 82 *ὄφεως* Hi^{V} | *πεπονήαται* A C: *-είαται* M l Hi, cf. p. 72 | *μέσον* A C ‖ 84 *ποσὶν* C ‖ 85 *ὀφθαλμοῖς* Hi legerunt Cic fr. XV Avien v. 240: *ὀφθαλμῶι* A C M p s Leontius pictura Basileensis, cf. p. 338 | *θώρακι* C ‖ 86 *δύω* C M: *δύο* A l ‖ 88 *οἱ* om A, suppl A^{2} | *περικέκλιται* ed Basil

νειόθι δὲ σπείρης μεγάλας ἐπιμαίεο Χηλάς.
ἀλλ' αἳ μὲν φαέων ἐπιμεμφέες, οὐδὲν ἀγαναί.
Ἐξόπιθεν δ' Ἑλίκης φέρεται ἐλάοντι ἐοικὼς
Ἀρκτοφύλαξ (τόν ῥ' ἄνδρες ἐπικλείουσι Βοώτην,
οὕνεχ' ἁμαξαίης ἐπαφώμενος εἴδεται Ἄρκτου)
καὶ μάλα πᾶς ἀρίδηλος· ὑπὸ ζώνῃ δέ οἱ αὐτὸς
ἐξ ἄλλων Ἀρκτοῦρος ἑλίσσεται ἀμφαδὸν ἀστήρ.
Ἀμφοτέροισι δὲ ποσσὶν ὕπο σκέπτοιο Βοώτεω
Παρθένον, ἥ ῥ' ἐν χερσὶ φέρει Στάχυν αἰγλήεντα.
εἴτ' οὖν Ἀστραίου κείνη γένος, ὅν ῥά τέ φασιν
ἄστρων ἀρχαῖον πατέρ' ἔμμεναι, εἴτε τευ ἄλλου,
εὔκηλος φορέοιτο. λόγος γε μὲν ἐντρέχει ἄλλος
ἀνθρώποις, ὡς δῆθεν ἐπιχθονίη πάρος ἦεν,
ἤρχετο δ' ἀνθρώπων κατεναντίη, οὐδέ ποτ' ἀνδρῶν
οὐδέ ποτ' ἀρχαίων ἠνήνατο φῦλα γυναικῶν,
ἀλλ' ἀναμὶξ ἐκάθητο καὶ ἀθανάτη περ ἐοῦσα.
καί ἑ Δίκην καλέεσκον· ἀγειρομένη δὲ γέροντας
ἠέ που εἰν ἀγορῇ ἢ εὐρυχόρωι ἐν ἀγυιῇ

---

90 § Att p. IX, Hi p. 73 91—97 § Vitruvius IX 6 91—95 § Manilius I 316—318 91—92 Eud IX § Hi p. 75, Sphaera v. 8—9 94—95 § Harpocratio s. v. Ἀρκτοῦρος (= Suid s. v. Ἄρκτος) 96 sqq. § Tertullianus Scorp 10 (285 Oehler, at per errorem) 96 sq. Eud X § cf. Callimachus fr. 146[b]; Hi p. 75, Sphaera v. 9 sq. 97 sq. § Nonnus VI 102 97 § Manetho II (I) 134 p. 251 98 sqq. Catast IX 4 sqq. (Hyg II 25, schol BPG Germ 65, 9. 125, 17) 98 fortasse ex Epimenidis Theogonia cf. p. 351 (Antonius Diogenes I 234 Hercher) § Ach p. 32. 43 bis 99 ex Hesiodi Operibus 256 (Theog 378. 902) p. 277. 351 § cf. Leonidas AP IX 25 p. 351; Ach p. 32. 43 bis 100 § Anecdotum Basileense p. 384 101—116 § Vita II 102 sqq. § schol Verg Georg II 474 102—104 ex Hesiodo fr. 216 Rz. 105. 107 § cf. Gregorius Naz Carm III 516 (ed Colon a. 1640, 64) 106 (εὐρ. ἀγ.) cf. Pind Pyth VIII 55, Eurip Bacch 87, al

---

90 ἄλλοι μὲν Hi[L] | φαέων deleto ϑ post ε M | ἐπιμεμφέες Att Hi, legit fortasse Germ v. 89: ἐπιδευέες ACMHi interpolatus | μηδένα αὐγάς Hi[L] altero loco, μηδὲν αὐτάς Hi[V] ib. ‖ 92 ῥ om A ‖ 93 cf. v. 723; οὔνεκ' ἀμ. C ‖ 96 ποσὶν Hi[V] | ὕπο σκέπτοιο distinxi: ὑποσκέπτοιο (ut videtur) AMHi, cf. v. 76. 170. 1066 p. 75. 410 Numenius fr. VI Buss al: -έπτεο[οι] A[2], -έπτεο C, -έψαιο ς | βοώτου A ut v. 136 ‖ 97 χειρὶ C Sphaera legit fortasse Germ v. 96 sq. legerunt Avien v. 286 Nonnus | φέρει A[2] C: φέροι AM ‖ 98 κεῖνον Ach, cf. p. 43 ‖ 99 ἀρχαῖον M s Ach et iterum Ach[M], cf. p. 351: ἀρχαίων[ο] A, ἀρχαίων C Ach[V]; ἀρχαῖοι coni Friesemann Collect critic 161 ‖ 101 ἀνθρώποις A: -ους CM, -ων rec[2] ‖ 102 κατεναντίον C ‖ 103 ἠινήνατο M ‖ 104 om M, suppl M** voce στίχος adscripta ‖ 105 γειρομένη C ‖ 106 ἐν A

δημοτέρας ἤειδεν ἐπισπέρχουσα θέμιστας.
οὔπω λευγαλέου τότε νείκεος ἠπίσταντο
οὐδὲ διακρίσιος πολυμεμφέος οὐδὲ κυδοιμοῦ,
αὔτως δ᾽ ἔζωον· χαλεπὴ δ᾽ ἀπέκειτο θάλασσα,
καὶ βίον οὔπω νῆες ἀπόπροθεν ἠγίνεσκον,
ἀλλὰ βόες καὶ ἄροτρα καὶ αὐτή, πότνια λαῶν,
μυρία πάντα παρεῖχε Δίκη, δώτειρα δικαίων.
τόφρ᾽ ἦν, ὄφρ᾽ ἔτι γαῖα γένος χρύσειον ἔφερβεν.
ἀργυρέῳ δ᾽ ὀλίγη τε καὶ οὐκέτι πάμπαν ἑτοίμη
ὡμίλει ποθέουσα παλαιῶν ἤθεα λαῶν,
ἀλλ᾽ ἔμπης ἔτι κεῖνο κατ᾽ ἀργύρεον γένος ἦεν·
ἤρχετο δ᾽ ἐξ ὀρέων ὑποδείελος ἠχηέντων
μουνάξ, οὐδέ τεῳ ἐπεμίσγετο μειλιχίοισιν,
ἀλλ᾽, ὁπότ᾽ ἀνθρώπων μεγάλας πλήσαιτο κολώνας,
ἠπείλει δήπειτα καθαπτομένη κακότητος,
οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἔφη εἰσωπὸς ἐλεύσεσθαι καλέουσιν·
"οἵην χρύσειοι πατέρες γενεὴν ἐλίποντο
χειροτέρην. ὑμεῖς δὲ κακώτερα τεξείεσθε·
καὶ δή που πόλεμοι, καὶ δή που ἀνάρσιον αἷμα
ἔσσεται ἀνθρώποισι, κακὸν δ᾽ ἐπικείσεται ἄλγος."

108—113 § Stob Flor II 335 Mein 108 sq. ex Empedocle 405 St. p. 276[52] 110 § Tzetzes in Hesiodi Opera 163 111—113 ex Hesiodi Operibus 236 sq. p. 276 sqq. 112 cf. Posidonius (Seneca Epist 90, 21 al; Norden Annal philol suppl 1892, 426 sqq.) 114—115 § Tzetzes Chil 375 116 ex Hesiodi Operibus 222 p. 276 § Manetho II (I) 134 sq. p. 251 118 cf. Hymn Hom XIV 5 alia § Quintus II 1 119 ex Hesiodi Theog 801 p. 277 § Apollonius Arg III 658 p. 265 sq. 121 sqq. ex Hesiodi Theogoniae prooemio p. 275 § Claudianus III 368 sqq. 123—124 § Horatius Carm III 6, 46—48 124 § schol Thucyd III c. 67 (65 B 1 Didôt) 125 § schol Aeschyl Prom 191 (196, 5 Dind) 126 ex Hesiodi Operibus 200 p. 276

---

107 *δημοτικὰς* coni Grotius | *ἐπισπεύδουσα* C ‖ 108 *ποτὲ* Stob | *ἠπίστατο* C ‖ 109 *πολυμεμφέος* ACM* l: *περιμεμφέος* M Stob ‖ 110 *ἐπέκειτο* Tzetzes ‖ 111 *ἀπόπροθι* rec ‖ 112—113 *λαοῖς — δικαίοις* coni Grotius ‖ 113 *παν* A, corr A² | *δότειρα* A ‖ ante 114 excidisse 1 vel 2 v. coni Buttmann ‖ 114 *κεῖνο γένος* Tzetzes ‖ 115 *ἑτοίμη* CM: *ὁμοίη* A ς p (ad v. 107) Tzetzes, cf. Od XVI 182 ‖ 119 *οὐδ᾽ ἑτέρῳ* A², *οὐδὲ τῷ* C | *ἐπιμίσγετο* A, *ἐμίσγετο* C, *γράφεται* '*ἐσεμίσγετο*' sec | *μειλιχίησιν* A, *-ίῃσιν* C ‖ 120 *πλήσσετο* A ‖ 121 *δ᾽ ἤπειτα* ACM, cf. v. 71 ‖ 122 *καλέουσιν* ACM legit Germ v. 128: *χατέουσιν* A² ‖ 124 *κακώτερά τ᾽ ἐξείεσθε* C; *κακίονα τῆς τέξεσθε* coni Buttmann ‖ 125 *πόλεμον* schol Aeschyl | *που* alterum ς, cf. v. 102 sq. al: *καὶ* CM schol Aeschyl, om A | *ἀνάρθμιον* schol Aeschyl ‖ 126 *ἔσεται* C | *κακὸν* AM* cf. Hesiodus: *κακῶν* M, *κακοῦ* C, *κακοῖς* ς | *κακῶν οὐκ ἔσσεται ἀλκή* A² (ex Hesiodo interpolatus, cf. p. 276)

ὡς εἰποῦσ᾽ ὀρέων ἐπεμαίετο, τοὺς δ᾽ ἄρα λαούς
εἰς αὐτὴν ἔτι πάντας ἐλίμπανε παπταίνοντας.
ἀλλ᾽ ὅτε δὴ κἀκεῖνοι ἐτέθνασαν, οἱ δ᾽ ἐγένοντο
χαλκείη γενεή, προτέρων ὀλοώτεροι ἄνδρες
(οἳ πρῶτοι κακοεργὸν ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν,
εἰνοδίην, πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ᾽ ἀροτήρων),
δὴ τότε μισήσασα Δίκη κείνων γένος ἀνδρῶν
ἔπταθ᾽ ὑπουρανίη, ταύτην δ᾽ ἄρα νάσσατο χώρην,
ἧχί περ ἐννυχίη ἔτι φαίνεται ἀνθρώποισι
Παρθένος ἐγγὺς ἐοῦσα πολυσκέπτοιο Βοώτεω.
Τῆς ὑπὲρ ἀμφοτέρων ὤμων εἱλίσσεται ἀστὴρ
τόσσος μὲν μεγέθει τοίῃ δ᾽ ἐγκείμενος αἴγλῃ,
οἷος καὶ μεγάλης οὐρὴν ὕπο φαίνεται Ἄρκτου.
δεινὴ γὰρ κείνη, δεινοὶ δέ οἱ ἐγγύθεν εἰσὶν
ἀστέρες (οὐκ ἂν τούς γε ἰδὼν ἐπιτεκμήραιο)·
τοῖός οἱ πρὸ ποδῶν φέρεται καλός τε μέγας τε
εἷς μὲν ὑπωμαίων, εἷς δ᾽ ἰξυόθεν κατιόντων,
ἄλλος δ᾽ οὐραίοις ὑπὸ γούνασιν. ἀλλ᾽ ἄρα πάντες
ἁπλόοι ἄλλοθεν ἄλλος ἀνωνυμίῃ φορέονται.

130—132 § Stob Flor II 299 Mein 131 § Lucillius AP XI 136 p. 251, Maximus Tyrius Diss c. 14 (146 Davis) 132 ex Hesiodi Operibus 405 § Verg Georg II 537 cum scholio, Maximus Tyrius l. c., Gregorius Naz Carm III 485 134 § Claudianus III 363 143—145 Eud XIII. XXIV 143—144 § Hi p. 83 bis 145 § Hi p. 83

---

128 ἐπίπαμπαν A², ἐπὶ πάμπαν ς, ἔτι πάμπαν C; ἔτι πάντοσ᾽ coni M. Schmidt ‖ 129 ἐτέθνεσαν C ‖ 130 ὀλοώτατον C ‖ 131 χαλκοεργὸν Stob | ἐτεκτήναντο Maximus Tyrius ‖ 132 δεινοβίην coni Grotius ‖ 133 δὴ scripsi, cf. v. 935: καὶ ACM ‖ 134 ἔπταθ᾽ ὑπουρανίη ACM, cf. v. 359. 616: ἔπτατ᾽ ἐπουρανίη ς legerunt Cic fr. XXI Germ v. 138 Avien v. 349 sq., cf. v. 10 Pindari fr. 132 (Buttmann Lexil I 119) | ἄρ᾽ ἐνάσσατο AC ‖ 136 βοώτου A ut v. 96 ‖ 137 μὲν post ὑπὲρ add C | ἐλίσσεται M ‖ 138 δεξιτερῆι πτέρυγι· Προτρυγητὴρ δ᾽ αὖτε καλεῖται ACM (cf. Vitruv IX 6, Hyg III 24), non legerunt Germ v. 141 Avien v. 353, e s sumptum statui Herm 1883, 93 ‖ 139 τόσος M | μέγεθος l | τοίη AC, τόσση A² ‖ 140 οἷος om C | μεγάλης A²M*: -ην ACM | οὐρῆς s | ὕπο φαίνεται distinxi, cf. v. 96: ὑποφαίνεται ACM ‖ 141 δεινοῖο δέ C ‖ 142 ἔτι τεκμήραιο coni Voss, cf. v. 456 ‖ post 142 add ς οἵ μιν πᾶσαν ὄπισθεν ἑλισσόμενοι τυπόωσιν (e v. 171) ‖ 143 τοῖος A Hi: οἷος C M l Hi altero loco, cf. p. 83 sq. | οἷος ἕοι coni Scaliger, οἷός τοι Arnaldus 142 ‖ 144 ὑπ᾽ ὠμαίων Hi^LV bis ‖ 145 οὐραῖος C, οὐραίαις Hi^V, -άις Hi^L | οἱ δ᾽ ἄρα coni M. Schmidt ‖ 146 ἄπλετοι coni Grotius | δ᾽ post ἄλλοθεν add M

Κρατὶ δέ οἱ Δίδυμοι, μέσσηι δ᾽ ὑπο Καρκίνος ἐστίν,
ποσσὶ δ᾽ ὀπισθοτέροισι Λέων ὕπο καλὰ φαείνει.
ἔνθα μὲν ἠελίοιο θερείταταί εἰσι κέλευθοι,
αἱ δέ που ἀσταχύων κενεαὶ φαίνονται ἄρουραι
ἠελίου τὰ πρῶτα συνερχομένοιο Λέοντι.
τῆμος καὶ κελάδοντες ἐτησίαι εὐρέι πόντωι
ἀθρόοι ἐμπίπτουσιν, ὁ δὲ πλόος οὐκέτι κώπαις
ὥριος. εὐρεῖαί μοι ἀρέσκοιεν τότε νῆες,
εἰς ἄνεμον δέ τε πηδὰ κυβερνητῆρες ἔχοιεν.
Εἰ δέ τοι Ἡνίοχόν τε καὶ ἀστέρας Ἡνιόχοιο
σκέπτεσθαι δοκέοι καί τοι φάτις ἤλυθεν Αἰγός
(αὐτῆς ἠδ᾽ Ἐρίφων, οἵ τ᾽ εἰν ἁλὶ πορφυρούσηι
πολλάκις ἐσκέψαντο κεδαιομένους ἀνθρώπους),
αὐτὸν μέν μιν ἅπαντα μέγαν Διδύμων ἐπὶ λαιά
κεκλιμένον δήεις, Ἑλίκης δέ οἱ ἄκρα κάρηνα
ἀντία δινεύει, σκαιῶι δ᾽ ἐπελήλαται ὤμωι
Αἲξ ἱερή (τὴν μέν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπισχεῖν,
ὠλενίην δέ μιν Αἶγα Διὸς καλέουσ᾽ ὑποφῆται).

147—148 Eud XIII. XXIV. XXV § Att p. IX, Hi p. 83 bis, Sphaera v. 17. 15
148—149 § Claudianus III 365 149 § Nicander Ther 469 p. 267, Hi p. 55, schol D Il V 385 (160 a 23 Bekk), Et-M 447, 9 (hinc Zonarae Etym I 1031 Tittmann) «ἦμος ὅτ᾽ ἠελίοιο θερείταταί εἰσι κέλευθοι» Ἄρατος e Nicandri memoria ἤτοι ὅτ᾽ ἠ. θ. εἰ. κ. interpolatus 150 § Hi p. 55, schol Il ib. 151 § Hi p. 55, Plut De Iside 366 p. 260, schol p. 56, schol Apollon II 498 p. 56, schol Il ib. 152 sq. § schol Apollon ib 154 sq. cf. Leonidas AP IX 107 154 ex Hesiodi Operibus 643 p. 277 155 § Apollodorus (Strabo VIII 364) p. 263 sq. 156—166 ex Epimenidis Theog p. 341 sqq. 158 sq. § Manilius I 365 160 sq. § cf. Callimachus Epigr X 161 sq. Eud XIV § Hi p. 76, Sphaera v. 18 162—166 § Sphaera v. 20—24 162—164 § Manilius I 366—370, Nonnus I 451 sq. 163 sq. § Apollodorus (Strabo VIII 387, hinc Eust Il II 574 Od XIII 21) p. 341[1] 163 ex Il XXII 83 § cf. Anonymus in Et-M 372, 5 (Schneider Callim II 722) 164 § Ovidius Heroid XVII 188 Fast V 113

---

147 *μέσσηι δ᾽* A Hi^{L}: *μέση δ᾽* C Hi^{V}, *μέσηι* M; *μέσσωι* coni Perionius ‖ 148 *ὀπισθοτέροισι* ACM Hi bis cf. Hesych s. v. *ὀπισθότατος* (Gregor Naz p. 83 Dronke) et Hesiodi Theog 921 *λοισθότατος*; *ὀπισθοπόροισι* coni Lobeck Phryn 417 ‖ 149 *θεραίτατοι* Hi^{L} ‖ 151 *ἠελίοιο ι* in rasura A | *τινὲς δὲ τολμῶσι γράφειν ʽἠελίωι* (-*ίοιο* M) *τὰ πρῶτα συνερχομένοιο* (-*ου* M) *Λέοντος᾽ ἀπαιδεύτως* s ‖ 152 pro *κελάδοντες* primitus -*ι* l | *ἐτήσιοι* A^{2} ‖ 155 *δέ τε* scripsi: *δὲ τὰ* ACM l s Strabo; *δ᾽ ἐὰ* coni M. Schmidt ‖ 157 *δοκέει* ς ‖ 158 *πορφυρεούση* C ‖ 159 *τὸ δὲ ʽ-δαιομένους᾽ γράφεται καὶ ʽ-ραιομένους᾽* s ‖ 160 *μέγαν* A^{2}CM: *μέγα* A | *λαιά* AC: *λαιᾶι* A^{2}M l ‖ 163 *ὑποσχεῖν* Strabonis Etonensis et Parisinus, cf. p. 341[1] ‖ 164 *Ὠλενίην* intellexerunt Apollodorus Ovidius bis Nonnus | *καλέουσι προφῆται* coni M. Schmidt

ἀλλ' ἡ μὲν πολλή τε καὶ ἀγλαή· οἱ δέ οἱ αὐτοῦ
λεπτὰ φαείνονται Ἔριφοι καρπὸν κάτα χειρός.
Πὰρ ποσὶ δ' Ἡνιόχου κεραὸν πεπτηότα Ταῦρον
μαίεσθαι. τὰ δέ οἱ μάλ' ἐοικότα σήματα κεῖται
(τοίη οἱ κεφαλὴ διακέκριται), οὐδέ τις ἄλλωι
σήματι τεκμήραιτο κάρη βοός, οἷά μιν αὐτοί
ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἑλισσόμενοι τυπόωσιν.
καὶ λίην κείνων ὄνομ' εἴρεται, οὐδέ τοι αὔτως
νήκουστοι Ὑάδες. ταὶ μέν ῥ' ἐπὶ παντὶ μετώπωι
Ταύρου βεβλέαται· λαιοῦ δὲ κεράατος ἄκρον
καὶ πόδα δεξιτερὸν παρακειμένου Ἡνιόχοιο
εἷς ἀστὴρ ἐπέχει· συνεληλάμενοι δὲ φέρονται,
ἀλλ' αἰεὶ Ταῦρος προφερέστερος Ἡνιόχοιο
εἰς ἑτέρην καταβῆναι, ὁμηλυσίηι περ ἀνελθών.
Οὐδ' ἄρα Κηφῆος μογερὸν γένος Ἰασίδαο
αὔτως ἄρρητον κατακείαται, ἀλλ' ἄρα καὶ τῶν
οὐρανὸν εἰς ὄνομ' ἦλθεν, ἐπεὶ Διὸς ἐγγύθεν ἦσαν·
αὐτὸς μὲν κατόπισθεν ἐὼν Κυνοσουρίδος Ἄρκτου
Κηφεὺς ἀμφοτέρας χεῖρας τανύοντι ἐοικώς
(ἴση οἱ στάθμη νεάτης ἀποτείνεται οὐρῆς
ἐς πόδας ἀμφοτέρους ὅσση ποδὸς ἐς πόδα τείνει,
αὐτὰρ ἀπὸ ζώνης ὀλίγον κε μεταβλέψειας
πρώτης ἱέμενος καμπῆς σκολιοῖο Δράκοντος)·

---

167 § Sphaera v. 18, Manilius I 361 sq. 174—176 Eud XIV § Hi p. 76. 77 177—178 § Att p. X, Hi p. 78 179 sqq. ex eodem quo Hyg II 22 (64, 23 —65, 2) auctore ut videtur cf. II 4 (38, 7—16) § Tertullianus Scorp 10 (285 Oehler) 182—187 Eud XV. XXVI 182—185 § Sphaera v. 25 sq. 182 § Manetho II (I) 24 p. 251 184 sq. § Hi p. 78. 79 186—187 § Hi p. 79

---

165 *καθαρή τε κ.* A² ‖ 169 *τοίη* AM*ls: *τοῖον* Ml | *οἱ* om A | *διαφαίνεται* M* | *ἄλλω* (*ος* supra) A, *ἄλλος* C ‖ 170 *αὐτόν* C ‖ 171 *ἀστέρ'* C, *ἀστέρας* l | *τυπόωσι* ACM; formatum ut *ἀρόωσιν* Od IX 108 (Lobeck Rhem 182) ‖ 172 *λίαν* A² | *ὄνομ'* AC: *οὔνομ'* Ml | *τι* C ‖ 173 *μετόπω* C ‖ 174 *λαοῦ* Hi^V altero loco ‖ 175 *παρακειμένου* Hi, cf. p. 77: *παρακείμενον* ACM Hi loco altero legit Avien v. 436 ‖ 176 *οἷς* C ‖ 177 *αἰεὶ* ACMl | *προφερέστατος* C ‖ 178 *ὁμηλυσία* l, *ὁμηλισίηι* Hi^L ‖ 179 *ἱερὸν* ς ‖ 180 *κατακείαται* scripsi ut Il XXIV 527, cf. v. 21 sq. 172 sq.: *-είσεται* ACM ‖ 182 *κατόπιν* C ‖ 183 *κεφεύς* A (corr A²) ‖ 184 *οὐρῆς* M Hi legit Germ v. 189: *ἄρκτου* ACM* Hi altero loco legit Avien v. 446 ‖ 185 *εἰς* Hi bis | *ὅσση* A Hi bis: *ὅση* CM ‖ 187 *πρώτης* CH^L: *πρώτην* AM, *πρώτη* Hi^V | *ἱέμενον* C | *καμπῆς* C Hi: *καμπὴν* AM | *σκολιοῖο* Hi legerunt Germ v. 192 Avien v. 449, cf. v. 70: *μεγάλοιο* ACM

τοῦ δ' ἄρα δαιμονίη προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλή
νυκτὶ φαεινομένη παμμήνιδι Κασσιέπεια·
οὐ γάρ μιν πολλοὶ καὶ ἐπημοιβοὶ γανόωσιν
ἀστέρες, οἵ μιν πᾶσαν ἐπιρρήδην στιχόωσιν·
οἵηι δὲ κληῖδι θύρην ἔντοσθ' ἀραρυῖαν
δικλίδα πεπληγόντες ἀνακρούουσιν ὀχῆας,
τοῖοί οἱ μουνὰξ ὑποκείμενοι ἰνδάλλονται
ἀστέρες. ἣ δ' αὔτως ὀλίγων ἀποτείνεται ὤμων
ὄργυιαν. φαίης κεν ἀνιάζειν ἐπὶ παιδί.
αὐτοῦ γὰρ κἀκεῖνο κυλίνδεται αἰνὸν ἄγαλμα
Ἀνδρομέδης ὑπὸ μητρὶ κεκασμένον. οὔ σε μάλ' οἴω
νύκτα περισκέψασθαι, ἵν' αὐτίκα μᾶλλον ἴδηαι·
τοίη οἱ κεφαλή, τοῖοι δέ οἱ ἀμφοτέρωθεν
ὦμοι καὶ πόδες ἀκρότατοι καὶ ζώματα πάντα.
ἀλλ' ἔμπης κἀκεῖθι διωλενίη τετάνυσται,
δεσμὰ δέ οἱ κεῖται καὶ ἐν οὐρανῶι, αἱ δ' ἀνέχονται
αὐτοῦ πεπταμέναι πάντ' ἤματα χεῖρες ἐκείνηι.
Ἀλλ' ἄρα οἱ καὶ κρατὶ πέλωρ ἐπελήλαται Ἵππος
γαστέρι νειαίρηι, ξυνὸς δ' ἐπιλάμπεται ἀστήρ
τοῦ μὲν ἐπ' ὀμφαλίωι τῆς δ' ἐσχατόωντι καρήνωι.
οἱ δ' ἄρ' ἔτι τρεῖς ἄλλοι ἐπὶ πλευράς τε καὶ ὤμους
Ἵππου δεικανόωσι διασταδὸν ἶσα πέλεθρα,

188—189 Eud XVI § Hi p. 79. 80, Sphaera v. 32 190 § Hi p. 80 192 sq. cf. Il XII 454 sq. Od II 344 sq. XXI 50 196 § Apollonius Arg IV 997 p. 266 197 sq. Eud XVI 197 § Hi p. 79 198 § Hi p. 79. 80 199—201 § Hi p. 80 205—207 § Sphaera v. 35 sq. 206 sq. Eud XVI § Hi p. 80

---

189 *φαινομένη* Hi^V altero loco ‖ 190 *οὐ* ACMpHi, cf. p. 80: *ἣ* ς | *γ. μοι καὶ π.* Hi^L | post *ἐπημοιβοὶ* et ante *γαν.* rasura 2 litt Hi^L | *γανόωσι* Hi^L ‖ 191 *πάντες* A, *πάμπαν* C | *ἐπιρρήδον* C | *στιχόωσι* C ‖ 192 *οἵηι* legerunt Germ v. 196 Avien v. 455 sq.: *οἵην* ACMl | *κληῖδι* A²CMl: *η* incertum A | *ἀρυῖαν* A, corr A² ‖ 193 *δικλίδα* Cς: *δικλίδ'* M, *δικλεῖδ'* A | *πεπληγόντες* scripsi (cf. schol B Il II 264, Od XXI 50), *πεπλήγοντες* C: *ἐπιπλήσσοντες* AM | *ὀχῆας* legit Germ v. 197: *ὀχῆες* ACM ‖ 194 *τοῖοι* ACM (postea): *τοῖον* A²M (primitus) ‖ 195 *αὔτως* AC: *αὐτῶν* M | *ὀλίγον ἀνατείνεται* C ‖ 196 *ὄργυιαν* corr Voss, cf. v. 69: *ὀργυήν* AM, *ὀργυιήν* C | *ἀνιηρὴν* A ‖ 198 *κεκασμένον* AMlpHi legerunt Germ v. 202 Avien v. 460: *κεκοσμένον* C, *γράφεται καὶ 'κεκομμένον'* s legit Cic fr. XXXII cf. p. 81 sq. | *οἴω* M ‖ 199 *νύκτα* ACMp; *νυκτὶ* coni Grotius ‖ 200 *τοῖοί οἱ κ.* Hi^L | prius *οἱ* om C | *οἱ* ante *ἀμφ.* om Hi^L ‖ 204 *ἐκείνηι* corr Voss: *ἐκεῖναι* ACM; *ἐλειναί* coni M. Schmidt ‖ 205 *καὶ οἱ* traicit M. Schmidt ‖ 207 *τῆς μὲν* A, corr A² ‖ 209 *δικανόωσι* C; 'monstrant' ut Theocr XXIV 57 | *ἴσα* M | *γράφεται καὶ 'κέλευθα'* M*

καλοὶ καὶ μεγάλοι. κεφαλὴ δέ οἱ οὐδὲν ὁμοίη,
οὐδ' αὐχὴν δολιχός περ ἐών· ἀτὰρ ἔσχατος ἀστήρ
αἰθομένης γένυος καί κεν προτέροις ἐρίσειεν
τέτρασιν, οἵ μιν ἔχουσι περίσκεπτοι μάλ' ἐόντες.
οὐδ' ὅ γε τετράπος ἐστὶν (ἀπ' ὀμφαλίοιο γὰρ ἄκρου
μεσσόθεν ἡμιτελὴς περιτέλλεται) ἱερὸς Ἵππος.
κεῖνον δὴ καί φασι καθ' ὑψηλοῦ Ἑλικῶνος
καλὸν ὕδωρ ἀγαγεῖν εὐαλδέος Ἱππουκρήνης·
οὐ γάρ πω Ἑλικὼν ἄκρος κατελείβετο πηγαῖς,
ἀλλ' Ἵππος μιν ἔτυψε· τὸ δ' ἀθρόον αὐτόθεν ὕδωρ
ἐξέχυτο πληγῆι προτέρου ποδός· οἱ δὲ νομῆες
πρῶτοι κεῖνο ποτὸν διεφήμισαν Ἱππουκρήνην.
ἀλλὰ τὸ μὲν πέτρης ἀπολείβεται οὐδέ ποτ' αὐτό
Θεσπιέων ἀνδρῶν ἑκὰς ὄψεαι, αὐτὰρ ὁ Ἵππος
ἐν Διὸς εἰλεῖται καί τοι πάρα θηήσασθαι.
Αὐτοῦ καὶ Κριοῖο θοώταταί εἰσι κέλευθοι,
ὅς ῥά τε καὶ μήκιστα διωκόμενος πέρι κύκλα
οὐδὲν ἀφαυρότερον τροχάει Κυνοσουρίδος Ἄρκτου,
αὐτὸς μὲν νωθὴς καὶ ἀνάστερος οἷα σελήνηι
σκέψασθαι, ζώνηι δ' ἂν ὅμως ἐπιτεκμήραιο
Ἀνδρομέδης (ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται).

216—221 § Catast XVIII 3—8 (Hyg II 18, schol BPG Germ 78, 21. 140, 24) 215 § Dionysius P. 298 220 sq. ex Hesiodi Theogoniae prooemio p. 275 223 § Crates (schol BG Germ 55, 11. 109, 21 p. 24) 224 corrigit Hesiodi Theogoniam v. 285 § Crates l. c., schol T Il XXI 444 p. 51, Epimerismi Hom (Anecd Oxon I 169 Cram), Ach p. 24. 28. 50 225—227 § Philoponus bis (In Aristot Meteorol I 8, 210 Ideler = ed Ven a. 1551 fol 85 et 103) 225 § Hi p. 84, Hyg I praef IV 3, Apollonius Dyscolus (Anecd gr II 588 Bekk), schol Dionys Thrac (Hilgard De artis gramm a Dionysio compos interpr 11[1]), schol Soph Trach 130 226 sq. § schol TB Il XVIII 488 228 § Hi p. 84 229 sq. Eud XVI § Hi p. 80. 84 230 § Att p. X

---

210 κεφ. γε μὲν A ‖ 212 κε coni Voss | προτέροισιν M | ἐρίσειε C ‖ 214 τετράπους A²C ‖ 216 δὲ C ‖ 217 εὐαλδέος ACM, cf. v. 518 | ἵππου κρήνης M ‖ 218 που A | ἄκραις coni Grotius | κατελάβετο πηγαῖος C ‖ 221 πρῶτον A | ἵππου κρήνην M ‖ 222 ποτ' ACM legit Avien v. 502; τοι coni Voss ‖ 223 θεσπεσιέων AC ‖ 224 ἐν Διὸς C p s Crates Ach bis schol Il, ἐν Διὸς (ex ἔνδιος) Epimerismi: ἔνδιος AM Diodorus in s, cf. p. 51 | θυήσασθαι C | post θ addit τὸν ἵππον A ‖ 225 θοώτεραι schol Dionys ‖ 226 περὶ κύκλα AC schol Il, περίκυκλα M, περὶ κύκλον Philoponus priore loco ‖ 227 ἀμφαυρότερον C | τροχεύει A ‖ 228 σελήνη l ‖ 229 ὅμως rec ς: ὁμῶς ACM | ἐπιτεκυμήραιο et 230 ἐστήρικτο Hi[V] altero loco

μεσσόθι δὲ τρίβει μέγαν οὐρανόν, ᾗχί περ ἄκραι
Χηλαὶ καὶ ζώνη περιτέλλεται Ὠρίωνος.
Ἔστι δέ τοι καὶ ἔτ' ἄλλο τετυγμένον ἐγγύθι σῆμα
νειόθεν Ἀνδρομέδης· τὸ δ' ἐπὶ τρισὶν ἐστάθμηται
Δελτωτὸν πλευρῇσιν, ἰσαιομένῃσιν ἐοικός
ἀμφοτέρῃς', ἣ δ' οὔτι τόση, μάλα δ' ἐστὶν ἑτοίμη
εὑρέσθαι (περὶ γὰρ πολέων εὐάστερός ἐστιν).
τῶν ὀλίγον Κριοῦ νοτιώτεροι ἀστέρες εἰσίν.
Οἱ δ' ἄρ' ἔτι προτέρω, ἔτι δ' ἐν προβολῇσι νότοιο,
Ἰχθύες. ἀλλ' αἰεὶ ἕτερος προφερέστερος ἄλλου,
καὶ μᾶλλον βορέαο νέον κατιόντος ἀκούει·
ἀμφοτέρων δέ σφεων ἀποτείνεται ἠύτε δεσμά,
οὐράων ἑκάτερθεν ἐπισχερὼ εἰς ἓν ἰόντων.
καὶ τὰ μὲν εἷς ἀστὴρ ἐπέχει καλός τε μέγας τε,
ὅν ῥά τε καὶ σύνδεσμον ὑπούραιον καλέουσιν,
Ἀνδρομέδης δέ τοι ὦμος ἀριστερὸς Ἰχθύος ἔστω
σῆμα βορειοτέρου (μάλα γάρ νύ οἱ ἐγγύθεν ἐστίν),
ἀμφότεροι δὲ πόδες γαμβροῦ ἐπισημαίνοιεν
Περσέος, οἵ ῥά οἱ αἰὲν ἐπωμάδιοι φορέονται.
αὐτὰρ ὅ γ' ἐν βορέω φέρεται περιμήκετος ἄλλων,
καί οἱ δεξιτερὴ μὲν ἐπὶ κλισμὸν τετάνυσται
πενθερίου δίφροιο, τὰ δ' ἐν ποσὶν οἷα διώκων

---

231 § Att p. X, Hi p. 84, Dionysius P. 176 p. 258 232 § Att p. X, Hi p. 84 233 § Hi p. 84 234—236 § Manilius I 351—353 235—238 § Hi p. 84 239 sq. § Hi p. 85 239 cf. Od V 331 245 § Hyg III 29 246—247 Eud XVI § Hi p. 80 248—249 Eud XVII § Hi p. 68 249 sqq. § Tertullianus Scorp 10 (285 Oehler) 251—252 Eud XVII § Hi p. 68 bis

---

233 *δή* C | *ἔτ'* C Hi: om A M l p | *ἐγγύθεν* A ‖ 234 *ἐπὶ τρισὶν* post *ἐστ.* A | *ἐστάθμηται* AC (qui postea *-ιται*): *ἐστάλμαται* M, *ἐστήρικται* M* l (e v. 230) ‖ 235 *ἰσαιομένῃσιν* Hi: *-ησιν* C M, *-οισιν* A ‖ 236 *ἀμφοτέρῃς ἡ δὲ* M, *-αις ἡ δ'* Hi^{L}, *-ῃσι δ'* Hi^{V} | *τρίτη* coni Perionius ‖ 237 *ἐστὶ* C ‖ 238 *ὀλίγον χρονιώτεροι ἀ.* C | *οἱ ἀστ.* A ‖ 239 *προτέρωι* Hi^{L} | *ἐπὶ δὲ προμ.* coni Wellauer ad Apollon I 320 | *προβολῇσι* Hi, *-ῆσι* A cf. p. 85: *προμολῇσι* C M l s ‖ 240 *εἴδει* pro *αἰεὶ* coni Voss, cf. Lobeck Rhem 355 | *ἔχρος* C ‖ 241 *νέον* om C ‖ 243 *οὐράων* scripsi e p (*εἰς συναφὴν παραγινομένων τῶν οὐρῶν*): *οὐραίων* ACM legerunt p altera Germ v. 244 Avien v. 553, cf. v. 363 | *ἰόντων* pro *ἰουσῶν* ut Il VIII 455 Hesiodi Opera 199; *ἰόντα* legerunt Germ v. 245 Avien v. 553 ‖ 245 *ὑπούραῖον* M, *ὑπούραιον* C s, *ὑπουραῖον* A, *ὑπ' οὐραῖον* item s cf. v. 362: *ὑπουράνιον* Hyg legerunt Cic v. 17 Avien v. 556 ‖ 247 *βορειότερον* A ‖ 248 *ἐπιδινεύονται* Hi^{L}, cf. p. 68 ‖ 249 *περσέος* ς: *περσῆος* Hi^{L}, *περσέως* A C M Hi^{V} | *ἐπωμάδιον* C ‖ 251 *τετάνισται* C

ἴχνια μηκύνει κεκονιμένος ἐν Διὶ πατρί.
Ἄγχι δέ οἱ σκαιῆς ἐπιγουνίδος ἤλιθα πᾶσαι
Πληϊάδες φορέονται. ὁ δ' οὐ μάλα πολλὸς ἁπάσας
χῶρος ἔχει, καὶ δ' αὐταὶ ἐπισκέψασθαι ἀφαυραί.
ἑπτάποροι δὴ ταί γε μετ' ἀνθρώπους ὑδέονται,
ἓξ οἶαί περ ἐοῦσαι ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν
(οὐ μέν πως ἀπόλωλεν ἀπευθὴς ἐκ Διὸς ἀστήρ,
ἐξ οὗ καὶ γενεῆθεν ἀκούομεν, ἀλλὰ μάλ' αὔτως
εἴρεται). ἑπτὰ δ' ἐκεῖναι ἐπιρρήδην καλέονται
Ἀλκυόνη Μερόπη τε Κελαινώ τ' Ἠλέκτρη τε
καὶ Στερόπη καὶ Τηϋγέτη καὶ πότνια Μαῖα.
αἳ μὲν ὁμῶς ὀλίγαι καὶ ἀφεγγέες ἀλλ' ὀνομασταὶ
ἦρι καὶ ἑσπέριαι (Ζεὺς δ' αἴτιος) εἱλίσσονται,
ὅς σφισι καὶ θέρεος καὶ χείματος ἀρχομένοιο
σημαίνειν ἐκέλευσεν ἐπερχομένου τ' ἀρότοιο.
Καὶ δὲ χέλυς ὀλίγη. τὴν δ' ἆρ' ἔτι καὶ παρὰ λίκνωι
Ἑρμείης ἐτόρησε, Λύρην δέ μιν εἶπε λέγεσθαι,

---

253 § Hyg III 11, schol ad v. 224   254—255 Eud XVII § Att p. XI, Hi p. 67. 68 bis   254 § schol p. 70   257—261 § Asclepiades (Ath XI 492 B)   257—258 § Catast XIV 30—34 XXIII 1—8 (Hyg II 21, schol G Germ 149, 15), Tzetzes in Lyc 219   257 fortasse e Rheso 530 (vel Eurip Or 1005) p. 328 § Att p. XI, schol Pind Nem II 16   258 § Att p. XI, Quintus XIII 555, schol Pind l. c., Iohannes Philoponus In Aristot Meteorol (ed Ven) fol 100^b, Tzetzes in Hesiodi Opera 382   261—263 § Tzetzes l. c. et in Lyc 219   261—262 § Hi p. 82   261 § Eust Od XIX 71   262—263 ex Hesiodo fr. 12 p. 272 § Eudocia c. 12 (nescio unde)   264—267 § Asclepiades (Ath XI 490 A [hinc Eust Il XI 634])   266—267 ex Hesiodi Operibus 383 sq.   268 sq. ex Hymno in Merc Hom 21—51

---

253 *κεκονιμένος* A C M l bis: *κεκονισμένος* Hyg bis, *κεκινημένος* l tertium ‖ 254 *ἐπιγουνίδος* A C M Att Hi bis Menophantus in s: *ὑπογουνίδος* Diodorus in s legerunt Germ v. 255 Avien v. 568 ‖ 255 *πλειάδες* A, corr A² | *πολλας* Hi^L loco altero ‖ 257 *τέ γε* A, corr A² | *ἀνθρώπους* C M s, cf. p. 233[12]: *-οισι* A, *-οις* Athenaeus | *κατ' ἀνθρώπους* schol Pind | *οἰδέονται* vel *εἰδέονται* schol Pind ‖ 261 *εἴρηται* A Athenaei A | *δ' ἐκεῖναι* A Hi Athenaeus: *δὲ κεῖναι* C M; *ἑπτὰ δή τοι ταί γε* (omisso *εἴρεται*) Tzetzes in Lyc ‖ 263 *Ἀστερόπη* Ciceronis H Germ v. 263 Eudocia, ut Hesiodus ‖ 264 *ὅμως* l legit Avien v. 605 | 265 *δ'* om C ‖ 266 *ὅς* A C M p Asclepiades: *ὅ ς* | *φησι* C | *ἀρχομένοιο καὶ χείματος* A ‖ 267 *ἐπένευσεν* Asclepiades legit Avien v. 611 | *ἐπερχομένου* 'posterioris' ut Hesiodus Opera v. 462 ‖ 268 *δὲ χέλυς* corr Buttmann, cf. v. 387: *χέλυς ἥτ'* A C M l; *χέλυς ἠδ'* coni Voss, v. lacerum censet M. Schmidt | *τήνδ'* coni Voss | *ἄρ'* A, *ἂρ* C M | *τὴν γάρ τ' ἔ.* coni Duebner e v. 443. 452 ‖ 269 *ἑρμήεις* M, *-είας* C | *ἐτόρευσε* coni Arnaldus 152 | *λύραν* A

κὰδ δ' ἔθετο προπάροιθεν ἀπευθέος εἰδώλοιο
οὐρανὸν εἰς ἀγαγών. τὸ δ' ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον
γούνατί οἱ σκαιῶι πελάει, κεφαλή γε μὲν ἄκρη
ἀντιπέρην Ὄρνιθος ἑλίσσεται· ἣ δὲ μεσηγύ
Ὀρνιθέης κεφαλῆς καὶ γούνατος ἐστήρικται·
ἤτοι γὰρ καὶ Ζηνὶ παρατρέχει αἰόλος Ὄ ρ ν ι ς.
ἀλλ' ὃ μὲν ἠερόεις, τὰ δέ οἱ ἔπι τετρήχυνται
ἀστράσιν οὔτι λίην μεγάλοις, ἀτὰρ οὐ μὲν ἀφαυροῖς.
αὐτὰρ ὅ γ' εὐδιόωντι ποτὴν ὄρνιθι ἐοικώς
οὔριος εἰς ἑτέρην φέρεται, κατὰ δεξιὰ χειρός
Κηφείης ταρσοῖο τὰ δεξιὰ πείρατα φαίνων,
λαιῆι δὲ πτέρυγι σκαρθμὸς παρακέκλιται Ἵππου.
Τὸν δὲ μετασκαίροντε δύ' Ἰχθύες ἀμφινέμονται
Ἵππον. πὰρ δ' ἄρα οἱ κεφαλῆι χεὶρ Ὑ δ ρ ο χ ό ο ι ο
δεξιτερὴ τετάνυσθ'· ὃ δ' ὀπίστερος Α ἰ γ ο κ ε ρ ῆ ο ς
τέλλεται. αὐτὰρ ὅ γε πρότερος καὶ νειόθι μᾶλλον
κέκλιται Αἰγόκερως, ἵνα ἲς τρέπετ' ἠελίοιο.
μὴ κείνωι ἐνὶ μηνὶ περικλύζοιο θαλάσσηι,
πεπταμένωι πελάγει κεχρημένος. οὔτε κεν ἠοῖ
πολλὴν πειρήνειας, ἐπεὶ ταχινώταταί εἰσιν,

271—273 Eud XXII § Sphaera v. 37 sq. 271 § Hi p. 85. 86 272 § Hi p. 67. 85 273 § Hi p. 85 276 sq. § Hi p. 87 278 sq. § Apollonius II 933—935 279—281 Eud XVIII 279 sq. § Hi p. 68. 69 ter, Sphaera v. 27 281 § Hi p. 69 bis, Sphaera v. 28, schol Ambros Theocr IV 19 285 § Sphaera v. 41 287 sqq. § Verg Georg I 456 sq. 287 § *Περὶ ὕψ* c. 24, Quintus XIV 373. 512

---

270 *κατα δ'* Hi[V] ‖ 271 *εἰσαγ.* ACMς | *σκελέεσι* Hi[V] | *πεπηγός* coni Voss ‖ 272 *γέ μεν* M ‖ 276 *ἔπι τετρήχυνται* corr Voss: *ἐπιτετρήχυνται* CM Hi[L3], ... *χαται* Hi[L], *ἐπιτετρήχηνται* Hi[V], *παρατετρήχηνται* A, *πτερὰ τετρήχυνται* ς legerunt p Germ v. 281, cf. p. 87 sq. ‖ 277 *αὐτὰρ* M ‖ 280 *κηφειης* deleto *κηφήεις* M, *κηφαῖος* C | *ταρσῆο* C, *ταρσοῖ* Hi[L] semel | *φαίνων* A Hi ter (cf. v. 433 et *σώματος φαίνων μέλη* de Capricorno Sphaera v. 136): *τείνων* CM ‖ 281 *πτέρυγι* A C rec² Hi bis: om M (qui vocem scripserat 5 fere litt, nunc erasam, in *α* exeuntem) | *παρακέκλιται* A C rec² Hi bis: *-ηται* M ‖ 282 *μετασκαίροντε* scripsi legit Avien v. 645: *μετασκαίροντα* ACM legerunt Cic v. 55 Germ v. 284, *μετὰ σκαίροντα* l; *μέγα σκ.* coni Arnaldus 153 ‖ 284 *τετάνυσται* AM: *τάνυται* Cς, cf. v. 839 | *ὀπίσθερος* C ‖ 286 *ἵνα ἲς τρέπετ' ἠελίοιο* scripsi (ut Scaliger ad Manil I 271): *ἵνα* (*τε* add A) *τρέπετ'* (*τρέπεται* l) *ἠελίοιο ἴς* AMl, *ἵνα τρέπετ' ἠελίοιο* C; *ἵνα τε τροπαὶ ἠελίοιο* coni Stephanus, *ἵνα τ' ἲς τρέπετ' ἠελίοιο* Grotius, *ἵνα καὶ τρέπετ' ἠελίου ἴς* Iacobs, *ἵν' ἀνατρέχει ἠελίου ἴς* M. Schmidt ‖ 287 *κείνων* l | *θαλάσσης* C ‖ 288 *πεπταμένω* M | *οὐδὲ* C ‖ 289 *ταχινωτάτη εἶσιν* coni M. Schmidt

οὔτ᾽ ἄν τοι νυκτὸς πεφοβημένωι ἐγγύθεν Ἠώς
ἔλθοι καὶ μάλα πολλὰ βοωμένη· οἱ δ᾽ ἀλεγεινοί
τῆμος ἐπιρρήσσουσι νότοι, ὁπότ᾽ Αἰγοκερῆϊ
συμφέρετ᾽ ἠέλιος· τότε δὲ κρύος ἐκ Διός ἐστι,
ναύτηι μαλκιόωντι κακώτερον. ἀλλὰ καὶ ἔμπης
ἤδη πάντ᾽ ἐνιαυτὸν ὑπὸ στείρηισι θάλασσα
πορφύρει· ἴκελοι δὲ κολυμβίσιν αἰθυίηισιν
πολλάκις ἐκ νηῶν πέλαγος περιπαπταίνοντες
ἥμεθ᾽ ἐπ᾽ αἰγιαλοὺς τετραμμένοι, οἳ δ᾽ ἔτι πόρσω
κλύζονται· ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον Ἄιδ᾽ ἐρύκει.
Καὶ δ᾽ ἂν ἔτι προτέρω γε θαλάσσηι πολλὰ πεπονθώς,
Τόξον ὅτ᾽ ἠέλιος καίηι καὶ ῥύτορα Τόξου,
ἑσπέριος κατάγοιο, πεποιθὼς οὐκέτι νυκτί.
σῆμα δέ τοι κείνης ὥρης καὶ μηνὸς ἐκείνου
Σκορπίος ἀντέλλων εἴη πυμάτης ἐπὶ νυκτός.
ἤτοι γὰρ μέγα Τόξον ἀνέλκεται ἐγγύθι κέντρου
Τοξευτής· ὀλίγον δὲ παροίτερος ἵσταται αὐτοῦ
Σκορπίος ἀντέλλων, ὃ δ᾽ ἀνέρχεται αὐτίκα μᾶλλον.
τῆμος καὶ κεφαλὴ Κυνοσουρίδος ἀκρόθι νυκτός

291—299 § Quintus I 356 II 533 sq. VII 296—304 (p. 261) VIII 59—66 292—299 § Stob Flor II 349 Mein 296 § Callimachus fr. 111 p. 261 Epigr LVIII 297 § Apollonius Arg I 631 sq. II 608 299 ex Il XV 628 § Apollonius Arg IV 1510, *Περὶ ὕψ* c. 10, Plut De vita et poesi Homeri II c. 160, schol TB Il l. c., Quintus VIII 418 301 § Quintus VII 300 p. 262 303—306 § Att p. XII, Hi p. 88 307 § Att p. XII. XIII, Hi p. 88 308—309 § Manilius V 697 308 § Att p. XII. XIII, Hi p. 88. 89

290 *τ*.. (spatio 2 litt relicto) A ‖ 291 *ἔλθοι* AC: *-οις* M | *βοωμένη* legerunt Cic v. 65 Germ v. 292 (cf. Schneider Callim II 783): *-ωι* AC l p, *-ω* M | *ἀλγεινοί* A ‖ 292 *ἐπιρρήσσουσι* AC ‖ 293 *ἐμφέρετ᾽* Stob; *συμφέρει* coni M. Schmidt | *τὸ δέ τε* A, *τό τε δὴ* C ‖ 294 *ναύτη* (*-ηι* l) M | *μαλκίοντι* Stob (Cobet Var lect² 131 sqq.) | *κακώτατον* Stob | *ἀ*... (abscissis 3 litt) A ‖ 295 *ὑπὸ στείρησι* C, *ὑποστείρησι* M ‖ 296 *κολυμβάσιν* Stob | *αἰθυίησι* Stob, *αἰθύησι* AC ‖ 297 *πολλάκι δ᾽ ἐκ* AM | *πέρι π.* M, *παραπ.* C ‖ 298 *δ᾽ ἔτι* ς: *δέτι* CM, *δέ τοι* A | *πρόσσω* C ‖ 299 *ὀ. δείδια ξ.* schol B Il | *ἐρύκοι* A; *ἀπείργει* scriptor *Περὶ ὕψ* ‖ 300 *ἔτι* CM* l bis: *ἐπὶ* AM | *προτέρω* l (Callim In Dianam 72): *προτέρωι* ACM l bis p legit fortasse Cic v. 72 ‖ 301 *καίη* CM, *καίει* Aς | *ῥυτῆρα* A, *ῥήτορα* C, *ῥύτηρα* M ‖ 302 *πεπονθὼς* C ‖ 303 *δέτοι* M | *ὥρης* AM l Hi: *ὥρας* C ‖ 304 *καὶ* ante *Σκ.* add Hi[V] | *ἀνατέλλων* A | *ἔτι* coni Voss, cf. p. 89 ‖ 305 *μέγα* ACM s Hi[L3]: *μετὰ* Hi[LV], cf. p. 89 ‖ 306 *παροίτερος* AC Hi, *παροίτερον* (s suprascr.) M ‖ 307 *ἀνατέλλων* A | *ἀνέλκεται* C | *μάλα* A ‖ 308 *καὶ* om M (suppl M*) | *κεφαλὴν* Hi[L]

ὕψι μάλα τροχάει, ὁ δὲ δύεται ἠῶθι πρό
ἀθρόος Ὠρίων, Κηφεὺς δ' ἀπὸ χειρὸς ἐπ' ἰξύν.
Ἔστι δέ τοι προτέρω βεβλημένος ἄλλος Ὀιστός
αὐτός, ἄτερ τόξου. ὁ δέ οἱ παραπέπταται Ὄρνις
ἀσσότερον βορέω. σχεδόθεν δέ οἱ ἄλλος ἄηται
(οὐ τόσσος μεγέθει, χαλεπός γε μὲν ἐξ ἁλὸς ἐλθών
νυκτὸς ἀπερχομένης), καί μιν καλέουσιν Ἀητόν.
Δελφὶς δ', οὐ μάλα πολλός, ἐπιτρέχει Αἰγοκερῆϊ,
μεσσόθεν ἠερόεις, τὰ δέ οἱ περὶ τέσσαρα κεῖται
γλήνεα, παρβολάδην δύο πὰρ δύο πεπτηῶτα.
Καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω καὶ ἀλήσιος ἠελίοιο
μεσσηγὺς κέχυται· τὰ δὲ νειόθι τέλλεται ἄλλα
πολλά, μεταξὺ νότοιο καὶ ἠελίοιο κελεύθου.
Λοξὸς μὲν Ταύροιο τομῆι ὑποκέκλιται αὐτός
Ὠρίων. μή, κεῖνον ὅτις καθαρῆι ἐνὶ νυκτί
ὑψοῦ πεπτηῶτα παρέρχεται, ἄλλα πεποίθοι
οὐρανὸν εἰσανιδὼν προφερέστερα θηήσεσθαι.
Τοῖός οἱ καὶ φρουρὸς ἀειρομένωι ὑπὸ νώτωι
φαίνεται ἀμφοτέροισι Κύων ὕπο ποσσὶ βεβηκώς,
ποικίλος, ἀλλ' οὐ πάντα πεφασμένος· ἀλλὰ κατ' αὐτήν
γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται, ἡ δέ οἱ ἄκρη

---

309 § Att p. XII. XIII bis, Hi p. 88. 89 310 § Att p. XII. XIII, Hi p. 88 315 citare videtur Epimenidis Theogoniam 316—317 § Manilius V 714 319—321 § Manilius I 372 sq. 319 § Ach p. 51 ter 320 § Ach p. 51 bis 322—325 § Sphaera v. 68 sq. 322—323 § schol Pind Nem II 17 329 § Tzetzes in Lyc 396

---

309 *δὲ δύεται* CM Hi bis: *δ' ἀνέρχεται* A; *δὲ δύνεται* coni I. Schrader Liber emendationum XVIII ‖ 310 *ἀθρόος* M Hi^L: *ἀθρόως* A C Hi^V, *ἀθρόος* (superscr. *ως*) Orio in s ‖ 311 *τοι* M, cf. v. 233: *τις* A C l; *οἱ* coni Voss | *προτέρωι* M l (-*ω* l alt bis) ‖ 312 *αὐτὸς* A C M l: *γυμνὸς* M* | *οἱ δὲ οἱ* C | *παραπέπταται* A C M l bis ‖ 313 *ἄ. ἄντα* A ‖ 314 *ἐλθών* Grotius e s: *ἐλθεῖν* A C M ‖ 315 *ἀπερχομένης* C M l legit Avien v. 697: *ἐπερχομένης* A; *ναύταις σπερχομένοις* coni M. Schmidt | *ἀετὸν* C | *καλέουσ' Αἴητον* coni Voss e v. 522. 691, cf. v. 313. 523. 331 sq. ‖ 316 *δελφοῖς* C ‖ 318 *παρὰ δ.* A l ‖ 319 *κατὰ μὲν* Ach^MV primo loco | *οὖν* om Ach^M primo loco | *ἀλήσιον* Ach^V primo loco ‖ 320 *νειόθεν ἄρχεται* Ach (unde *ἔρχεται* coni Voss) ‖ 321 *κέλευθα* C ‖ 322 *τομὴ* C schol BD Pind, *τομῇ* l bis | *ὑποκέκληται* schol TU Pind ‖ 323 *ὅτις* M l: *ὅστις* A C | *ἐν* M, *ἐπὶ* C ‖ 325 *εἰσανιδὸν* C | *προτερέστερα* C | *θηήσεσθαι* scripsi: *θηήσασθαι* A C M ς legit p ‖ post 325 lacunam statuit Buttmann 58, cf. 'Herm' l. c. ‖ 327 *φαίνετ' ὀπισθοτέροισι* coni Buttmann | *ὕπο* inversa tmesi scripsi, cf. v. 334. 940: *ὑπὸ* A C M legit Cic v. 10, *ἐπὶ* p legit fortasse Avien v. 724 (Arnaldus 155) ‖ 328 *οὐ μὲν π.* ς, cf. v. 696 sq. ‖ 329 *ἄκρα* (superscr. *η*) A

ἀστέρι βέβληται δεινῶι γένυς, ὅς ῥα μάλιστα
ὀξέα σειριάει· καί μιν καλέουσ' ἄνθρωποι
Σείριον. οὐκέτι κεῖνον ἅμ' ἠελίωι ἀνιόντα
φυταλιαὶ ψεύδονται ἀναλδέα φυλλιόωσαι
(ῥεῖα γὰρ οὖν ἔκρινε διὰ στίχας ὀξὺς ἀΐξας,
καὶ τὰ μὲν ἔρρωσεν τῶν δὲ φλόον ὤλεσε πάντα).
κείνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν. οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
σῆμ' ἔμεναι μελέεσσιν ἐλαφρότεροι περίκεινται.
Ποσσὶν δ' Ὠρίωνος ὕπ' ἀμφοτέροισι Λαγωός
ἐμμενὲς ἤματα πάντα διώκεται. αὐτὰρ ὅ γ' αἰεί
Σείριος ἐξόπιθεν φέρεται μετιόντι ἐοικώς
καί οἱ ἐπαντέλλει καί μιν κατιόντα δοκεύει.
Ἡ δὲ Κυνὸς μεγάλοιο κατ' οὐρὴν ἕλκεται Ἀργώ
πρυμνόθεν (οὐ γὰρ τῆι γε κατὰ χρέος εἰσὶ κέλευθοι,
ἀλλ' ὄπιθεν φέρεται, τετραμμένη οἷα καὶ αὐταί
νῆες, ὅτ' ἤδη ναῦται ἐπιστρέψωσι κορώνην
ὅρμον ἐσερχόμενοι — τὴν δ' αὐτίκα πᾶς ἀνακόπτει
νῆα, παλιρροθίη δὲ καθάπτεται ἠπείροιο —·
ὣς ἥ γε πρύμνηθεν Ἰησονὶς ἕλκεται Ἀργώ)
καὶ τὰ μὲν ἠερίη καὶ ἀνάστερος ἄχρι παρ' αὐτόν
ἱστὸν ἀπὸ πρώιρης φέρεται, τὰ δὲ πᾶσα φαεινή·

329—337 § Sphaera v. 66 sq. 330 § Tzetzes in Hesiodi Opera 415 et in Lyc 396 331 § Theo Smyrnaeus 146, 16 Hill, schol Pind Ol VIII 111, schol et Tzetzes in Lyc v. 397 332 ex Il XVIII 136 (Od XXIII 362) § schol et Tzetzes in Lyc l. c. 335 § Plut Quaest conv V 683 F 336 ex Od I 26 338—340 § Sphaera v. 63 sq. 339 ex Il X 364 340 § Manilius V 233 342—348 § Manilius I 412—415 349—350 § Hi p. 88

330 *δεινῶι* corr Voss: *-ὴ* A C M ‖ 331 *καλέουσιν* A l schol Lyc (unde *μέροπες καλέουσιν* coni M. Schmidt) ‖ 332 *σείριον* bis scriptum A | *οὐκ ἔτι* M; *οὔ κέ τι* coni Voss | *ἠελίοιο* l | *ἀνιόντα* A ς legerunt Cic v. 114 Germ v. 336 Avien v. 734: *ἀνιόντι* C M l ‖ 333 *ψεύδωνται* coni Voss ‖ 334 *οὖν* om C ‖ 335 *ἔρρωσε* C, *ἔρωσε* Plut | *τὸν δὲ* Plut; *τὰ δέ τοι* coni Reiske ‖ 337 *ἔμμεναι* A M | *ἀμυδρότεροι* M*, cf. p. 103 | *παράκεινται* legit p ‖ 338 *ποσσὶ* A C M ‖ 339 *αὐτὰρ* om A ‖ 340 *ἐξόπισθεν* A C M | *μετιόντι* A C l: *μητιόωντι* M, *μητόωντι* rec² ‖ 341 *ἐπιόντα* C, *μετιόντα* l | *δοκεύει* C M* legit Avien v. 755, ut Il XVIII 488 (Od V 277): *διώκει* A M l legerunt Cic v. 124 fortasse Germ v. 342 ‖ 342 *μεγάλοιο* post *οὐρὴν* A ‖ 343 *τῆγε καταχρέος* M ‖ 344 *ὄπισθεν* A C | *αὐταί* A C M (oppositae navi caelesti, ut Od XI 602): *ἄλλαι* legerunt s Cic v. 128 ‖ 345 *ἀποστρέψωσι* M* ‖ 346 *πᾶσαν ἀ.* C ‖ 349 *ἄχρι* A M Hi bis, cf. p. 599: *οἷα* C ‖ 350 *πάντα* A | *φαείνει* Hi V, cf. p. 88

καί οἱ πηδάλιον κεχαλασμένον ἐστήρικται
ποσσὶν ὕπ' οὐραίοισι Κυνὸς προπάροιθεν ἰόντος.
Τὴν δέ, καὶ οὐκ ὀλίγον περ ἀπόπροθι πεπτηυῖαν,
Ἀνδρομέδην μέγα Κῆτος ἐπερχόμενον κατεπείγει.
ἣ μὲν γὰρ Θρηΐκος ὑπὸ πνοιῇι βορέαο
κεκλιμένη φέρεται, τὸ δέ οἱ νότος ἐχθρὸν ἀγινεῖ
Κῆτος, ὑπὸ Κριῶι τε καὶ Ἰχθύσιν ἀμφοτέροισι
βαιὸν ὑπὲρ Ποταμοῦ βεβλημένον ἀστερόεντος.
οἶον γὰρ κἀκεῖνο θεῶν ὑπὸ ποσσὶ φορεῖται
λείψανον Ἠριδανοῖο, πολυκλαύτου ποταμοῖο.
καὶ τὸ μὲν Ὠρίωνος ὑπὸ σκαιὸν πόδα τείνει·
δεσμοὶ δ' οὐραῖοι, τοῖς Ἰχθύες ἄκροι ἔχονται,
ἄμφω συμφορέονται ἀπ' οὐράων κατιόντες,
Κητείης δ' ὄπιθεν λοφιῆς ἐπιμὶξ φορέονται
εἰς ἓν ἐλαυνόμενοι, ἑνὶ δ' ἀστέρι πειραίνονται,
Κήτεος ὃς κείνου πρώτηι ἐπίκειται ἀκάνθηι.
Οἱ δ' ὀλίγωι μέτρωι ὀλίγηι δ' ἐγκείμενοι αἴγληι
μεσσόθι πηδαλίου καὶ Κήτεος εἱλίσσονται,
γλαυκοῦ πεπτηῶτες ὑπὸ πλευρῇισι Λαγωοῦ,
νώνυμοι· οὐ γάρ τοί γε τετυγμένου εἰδώλοιο
βεβλέαται μελέεσσιν ἐοικότες, οἷά τε πολλά
ἑξείης στιχόωντα παρέρχεται αὐτὰ κέλευθα

351—352 § Sphaera v. 65 sq. 357 § Sphaera v. 72 sq. 358 § Hi p. 90, schol A Il II 380, Zonaras II 971 Tittm 359 § Callimachus in Catulli Coma 69 (hinc Manilius I 803 sq.), Verg Ecl V 57, Ovid Fast III 513 360—361 § Sphaera v. 62 sq., Catast XXXVII 20—23 (schol BPG Germ 98. 174), schol Verg Aen VI 659, Eust ad Dionys Per (Geogr gr I 141, 29 Bernh) 360 § cf. Epitaphium Bionis 74 362 § Sphaera v. 73 sq. 367—370 Eud VII § Att p. XIV 367—369 § Hi p. 90 371—385 § Att p. XIV 372 § Apollonius Arg I 30 p. 267 adn

---

352 *ὑπουραίοισι* A | *ἑόντος* A ‖ 354 *ἐπερχομένὴν* C, *ἐπειγόμενον* A ‖ 355 *πνοῇ* C ‖ 356 *ἀχθρὸν* A ‖ 357 *κριῶ* M | *τε* om C ‖ 358 *ἐπὶ ποταμοῦ* Zonaras | *ποταμοῖο* schol Il ‖ 359 *τοῖον* C, *οἷον* l ‖ 360 *ἠριδανοῖο* M | *πολυκλαύστου* A, *πολυκλάστου* C ‖ 361 *ἐπὶ* coni Voss ‖ 362 *οὐράνιοι* coni Voss, cf. v. 245 | *ἄκροι* A C M legit Cic v. 150: *ἀμφὶς* C ‖ 363 *οὐράων* scripsi e Cic v. 151, cf. v. 243: *οὐραίων* A C M ‖ 364 *ὄπισθεν* A C ‖ 365 *περαίνονται* C; *τοι περονῶνται* coni Voss, cf. Od XXII 175. 192 | distinxi post *πειρ.*, cf. v. 408 ‖ 366 *πρώτη ἐπίκεινται* M ‖ 367 *οὐ δ'* Att in Hi[V] | *ὀλίγη* M ‖ 368 *μέσσοι* Hi[L] | *πηδαλοῖο* A ‖ 369 *πλευροῖσι* A ‖ 370 *νωνοι* Hi[L] (corr Hi[L3]) | *γε* om M (add rec) | *τετυγμένοι* Hi[V] ‖ 371 *βέβληνται* C Att, cf. v. 174 ‖ 372 *ἑξήεις* A | *στιχόωντο* Att in Hi[V]

ἀνομένων ἐτέων. τά τις ἀνδρῶν οὐκέτ' ἐόντων
ἐφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν ἅπαντ' ὀνομαστὶ καλέσσαι
ἤλιθα μορφώσας· οὐ γάρ κ' ἐδυνήσατο πάντων
οἰόθι κεκριμένων ὄνομ' εἰπέμεν οὐδὲ δαῆναι·
πολλοὶ γὰρ πάντῃ, πολέων ἐπὶ ἶσα πέλονται
μέτρα τε καὶ χροιή, πάντες γε μὲν ἀμφιέλικτοι.
τῶι καὶ ὁμηγερέας οἱ ἐείσατο ποιήσασθαι
ἀστέρας, ὄφρ' ἐπιτὰξ ἄλλωι παρακείμενος ἄλλος
εἴδεα σημαίνοιεν· ἄφαρ δ' ὀνομαστὰ γένοντο
ἄστρα, καὶ οὐκέτι νῦν ὑπὸ θαύματι τέλλεται ἀστήρ.
ἀλλ' οἱ μὲν καθαροῖς ἐναρηρότες εἰδώλοισι
φαίνονται· τὰ δ' ἔνερθε διωκομένοιο Λαγωοῦ
πάντα μάλ' ἠερόεντα καὶ οὐκ ὀνομαστὰ φέρονται.
Νειόθι δ' Αἰγοκερῆος, ὑπὸ πνοιῇσι νότοιο,
Ἰχθῦς ἐς Κῆτος τετραμμένος αἰωρεῖται,
οἶος ἀπὸ προτέρων· Νότιον δέ ἑ κικλήσκουσιν.
Ἄλλοι δέ, σποράδην ὑποκείμενοι Ὑδροχοῆϊ,
Κήτεος αἰθερίοιο καὶ Ἰχθύος ἠερέθονται
μέσσοι νωχελέες καὶ ἀνώνυμοι· ἐγγύθι δέ σφεων
δεξιτερῆς ἀπὸ χειρὸς ἀγανοῦ Ὑδροχόοιο,
οἵη τίς τ' ὀλίγη χύσις ὕδατος ἔνθα καὶ ἔνθα

---

373 sqq. Eudoxum dicit Avienus v. 46 sqq. 375 § Hi p. 90 379—381 § Manilius I 463—466 379 § Hi p. 90 380 § Helladius Phot Bibl 532 a 36 Bekk 385—388 § Manilius I 471. 438 sq. 387—388 § Sphaera v. 55 sq. 389—391 § Iohannes Philoponus In Aristot Meteorol I c. 8 (211 Ideler = ed Ven fol 103) 393 § Apollonius Arg IV 1416 p. 266

---

373 *ἀνομένων* C ς Att in Hi L³V, cf. v. 464: *ἀνυμένων* AM, *ὠνομένων* Att in Hi L | *οὐκέτι ὄντων* l ‖ 374 *ἐφράσσατ'* A | *οὐδ'* Att in Hi V | *καλέσσαι* ς Att: *καλέσας* A, *καλέσσας* M, aut *καλέσσας* aut *-αι* C ‖ 375 *κε δυνήσατο* A C M l Att in Hi V, *γ' ἐδυνήσατο* Att in Hi L | *πάντα* l ‖ 376 *οἰόθι* C M s: *οἷά τε* A ‖ *κεκριμμένην* A | *ὀνόματ'* C | *εἰπέμεν* (in pede quarto cf. M. Schmidt 'Annal philol' 1855, 224) corr Wil: *εἰπεῖν* ACM ‖ 377 *ἐπὶ* M: *δ' ἐπὶ* A Att, *δέ τοι* C | *ἴσα* M ‖ 378 *χροιῇ* M | *γέμεν* M, *τε μὲν* Att in Hi LV | *ἀμφιέλικτοι* postea (*-ω* primitus) M ‖ 379 *τῶι* C Att: $\overset{ὸ}{\text{τῶ}}$ A, *τὼ* M | *ὁμηγερέες* l | *οἱ* C Att: om A M | *ἀείσατο* Att in Hi V ‖ 380 *ὄφ'* C | *ἐπὶ τάξιν* A | *ἐπιταξαλλωι* Att in Hi L (corr Hi L³) ‖ 381 *σημαίνοιαν* C | *γένοιντο* A Att in Hi V ‖ 382 *οὐκ ἔτι* M | *ἐν θ.* p Att in Hi L | *λάμπεται* Att ‖ 383 *καθαροὶ εἰσὶν ἐναρ.* A ‖ 385 *ἠρόεντα* A, *ἠερόωντα* M | *πέλονται* A ‖ 386 *πνοῇσι* M ‖ 387 *ἰχθῦς* M ut v. 572. 701, cf. Herodianus II 2, 615, 12 L.: *-ὺς* A C | *αἰωρεῖται* A l legerunt Cic v. 168 Avien v. 826, cf. v. 403: *αἰώρηται* C, *ἠώρηται* M ‖ 388 *οἶος* l alterum ‖ 389 *ὑποκειμένοι* M | *ὑδροχόοιο* A ‖ 390 *τέως* pro *Κήτεος* Philoponus | *αἰθερίον* A C, *αἰθέριοι* Philoponus ‖ 391 *μεσσόθι* C, *μέσοι* Philoponus | *σφέων* C: *σφῶν* A M ‖ 393 *οἴη* M | *τ'* om C

κιδναμένου, χαροποὶ καὶ ἀναλδέες εἱλίσσονται.
ἐν δέ σφιν δύο μᾶλλον ἐειδόμενοι φορέονται
ἀστέρες, οὔτε τι πολλὸν ἀπήοροι οὐδὲ μάλ' ἐγγύς,
εἷς μὲν ὑπ' ἀμφοτέροισι ποσὶν καλός τε μέγας τε
Ὑδροχόου, ὃ δὲ κυανέου ὑπὸ Κήτεος οὐρῆι.
τοὺς πάντας καλέουσιν Ὕ δ ω ρ. ὀλίγοι γε μὲν ἄλλοι
νειόθι Τοξευτῆρος, ὑπὸ προτέροισι πόδεσσι,
δινωτοὶ κύκλωι περιηγέες εἱλίσσονται.
  Αὐτὰρ ὑπ' αἰθομένωι κέντρωι τέραος μεγάλοιο
Σκορπίου, ἄγχι νότοιο, Θ υ τ ή ρ ι ο ν αἰωρεῖται.
τοῦ δ' ἤτοι ὀλίγον μὲν ἐπὶ χρόνον ὑψόθ' ἐόντος
πεύσεαι· ἀντιπέρην γὰρ ἀείρεται Ἀρκτούροιο·
καὶ τοῦ μὲν μάλα πάγχυ μετήοροί εἰσι κέλευθοι
Ἀρκτούρου, τὸ δὲ θᾶσσον ὑφ' ἑσπερίην ἅλα νεῖται.
ἀλλ' ἄρα καὶ περὶ κεῖνο Θυτήριον ἀρχαίη Νὺξ
ἀνθρώπων κλαίουσα πόνον χειμῶνος ἔθηκεν
εἰναλίου μέγα σῆμα· κεδαιόμεναι γὰρ ἐκείνηι
νῆες ἄπο φρενός εἰσι, τὰ δ' ἄλλοθεν ἄλλα πιφαύσκει
σήματ' ἐποικτείρουσα πολυρροθίους ἀνθρώπους.
τῶι μή μοι πελάγει, νεφέων εἰλυμένον, ἄλλων

399—401 § Sphaera v. 53 sq. 401 § Apollonius III 138 p. 262 402—403 § Att p. XV, Hi p. 90. 91, Sphaera v. 49 403 sqq. § Quintus IV 552—555 403 § Quintus XIII 484 404 § Att p. XV, Hi p. 90 405 § Att p. XV, Hi p. 90, Quintus XIII 482 406—407 § Att p. XV, Hi p. 90 408 cf. Hesiodi Theog 123 411 § cf. Nicander Ther 725 413 sq. cf. Il XI 62 sq. (hinc Apollonius Arg II 1104 sq.)

---

394 *σκιδναμένου* AC rec² | *ἀναλδέκ* C | *εἱλίσσονται* M ‖ 395 *σφι* C | *ἀειδόμενοι* M* ‖ 396 *οὔτί τοι π.* M | *ἀπήωροι* l | *οὐδὲ* CM: *οὔτε* A | post *ἐγγύς* scriptum *κεῖνται δὲ ὑπὸ τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶ τοῦ Τοξότου* (signis ·:· inclusum) C ‖ 397 *ποσὶ* A C ‖ 399 *πάντες* A | *γε* om M l ‖ 400 *τοξευτῆρες* primitus (corr postea) C | *κρατεροῖσι* coni Voss, at dicit Centauri figuram Aratus ‖ 401 *δινωτοὶ* ς legit Sphaera, Coronam dicit australem Aratus, cf. v. 660. 664: *δεινωτοὶ* A C M l; *ἄγνωτοι* coni Grotius e Cic v. 182 Germ v. 391 | *κύκλοι* ς | *εἱλίσσονται* M ‖ 403 *αἰωρῆται* Hi^{V} bis, cf. v. 387 ‖ 404 *δή τοι* C Hi^{L} | *περ* pro *μὲν* coni Stephanus ‖ 405 *πεύσειαι* C, *πεύσεε* Hi^{V} ‖ 406 *τοῦ* Hi, cf. Attali paraphrasin: *τῶι* A C l p, *τῶ* M | *πολλα μετ.* C ‖ 407 *ἀρκτούρου* Hi: *-ωι* A C M ‖ 408 *περικεῖνο* M ‖ 410 *σκεδαννύμεναι* l alterum ‖ 411 *ἄπο* A C M, cf. Buttmanni notam | *πιφάσκει* A ‖ 412 *περιρροθίους* A C, *παλιρροθίους* l ς ‖ 413 *τῶ* M | *τοι π.* ς | *εἰλυμένον* A l s legit Cic v. 194, *εἰλυμμένον* C: *εἰλυμένον* (ω supra ο) M, *-ω* s bis, *-ων* legit p bis; *εἰλυμένος* coni Scaliger ad Manil V 340 | *ἄλλων* A C M legit Cic v. 192; *ἄλλως* coni Scaliger, *ἄλλωι* Grotius, *ἀχλυῖ* Voss, *εἰλυμένος ἀχλυῖ* Buttmann

εὔχεο μεσσόθι κεῖνο φανήμεναι οὐρανῶι ἄστρον,
αὐτὸ μὲν ἀνέφελόν τε καὶ ἀγλαόν, ὕψι δὲ μᾶλλον
κυμαίνοντι νέφει πεπιεσμένον, οἷά τε πολλά
θλίβετ᾽ ἀναστέλλοντος ὀπωρινοῦ ἀνέμοιο·
πολλάκι γὰρ καὶ τοῦτο νότωι ἔπι σῆμα τιτύσκει
Νύξ, αὐτὴ μογεροῖσι χαριζομένη ναύτηισιν·
οἳ δ᾽ εἰ μέν κε πίθωνται ἐναίσιμα σημαινούσηι
αἶψά τε κοῦφά τε πάντα καὶ ἄρτια ποιήσωνται,
αὐτίκ᾽ ἐλαφρότερος πέλεται πόνος· εἰ δέ κε νηΐ
ὑψόθεν ἐμπλήξηι δεινὴ ἀνέμοιο θύελλα
αὔτως ἀπρόφατος, τὰ δὲ λαίφεα πάντα ταράξηι,
ἄλλοτε μὲν καὶ πάμπαν ὑπόβρυχα ναυτίλλονται,
ἄλλοτε δ᾽, αἴ κε Διὸς παρανισσομένοιο τύχωσιν
εὐχόμενοι, βορέω δὲ παραστρέψηι ἀνέμου ἴς,
πολλὰ μάλ᾽ ὀτλήσαντες ὅμως πάλιν ἐσκέψαντο
ἀλλήλους ἐπὶ νηΐ. νότον δ᾽ ἐπὶ σήματι τούτωι
δείδιθι, μέχρι βορῆος ἀπ᾽ ἀστράψαντος ἴδηαι.
εἰ δέ τοι ἑσπερίης μὲν ἁλὸς Κενταύρου ἀπείη
ὦμοι ὅσον προτέρης, ὀλίγη δέ μιν εἰλύοι ἀχλύς
αὐτόν, ἀτὰρ μετόπισθεν ἐοικότα σήματα φαίνοι

---

417 § Quintus VIII 91 422—425 § Quintus XIII 484—486 422—424 § Apollonius Arg I 1201—4 423 cf. Il VI 346 Od V 317 al § Verg Georg II 310 427 ex Hesiodi Operibus 517 p. 277 428 § Maximus *Κατ* 336 429 sq. cf. Th 33 431 § Hi p. 98 bis 432—438 § Hi p. 98 433 (= 820) § Apollonius Arg I 1141

---

414 *φαήμεναι* M, cf. v. 866 | *ἐν οὐρ.* C ‖ 417 *θλίβεται ἀντέλλοντος* ς; *θλίβει* coni M. Schmidt | ⟨*ἴς*⟩ post *ὀπ.* supplet M. Schmidt | *ἀνέμοιο* A s fortasse legerunt Cic v. 195 Germ v. 404 Avien v. 861, cf. v. 42 Hesiodi Opera v. 674 sqq.: *βορέαο* C M Quintus ‖ 418 *νότω* M ‖ 419 *αὔτη* A | *ναύταισιν* A, *ναύτησι* M ‖ 420 *πείθονται* A | *αἰνέσιμα* A | *σημαινούση* M ‖ 422 *κεν* A | *δέκε* M ‖ 423 *ὑψώθεν* C | *ἐμπλήξει* A C ‖ 424 *ἀπρόσφατος* A | *λαίφαια* M (corr rec[2]) | *τινάξηι* A ‖ 426 *ἄ. δέκε Δ.* C | *παρανησομένοιο* A; *παραλισσομένοιο* coni Grotius ex Avieno v. 868 ‖ 427 *βορέον* A | *παραστρέψηι* (intransitive) M: *παραστράψηι* A C legit Avien v. 871, *παρατρέψηι* ς; *παραθρέξηι* coni Grotius, *ἀνταστράψηι* Voss | *ἀνέμου ἴς* A ut Hesiodus: *ἀνέμοιο* C M ‖ 428 *μάλα τλήσαντες* A, *μάλ᾽ ἀτλήσαντες* rec[2] ‖ 429 *νῆα* M | *τούτω* M ‖ 430 *βορείου* A | *ἄπ᾽ ἀστράψαντος* scripsi e Th legit Avien v. 873, cf. v. 1141: *ἀπαστράψαντος* C M, *ἀποστρέψαντος* A ‖ 431 *τοι* Hi: *κεν* A C M, cf. p. 99 ‖ 432 *ὦμοι* scripsi e Cic v. 203 (ut v. 725 Hesiodus Theog 321; Rud Mueller De Lesbonacte 44 sq.), cf. Hi l. c.: *ὦμος* A C M p s Hi bis Avien v. 877 | *εἰλύη* A, *εἱλύει* Hi[V], *ἰλύι* Hi[L] ‖ 433 *φαίνοι* Hi[L] ut v. 280, cf. p. 99: *τεύχοι* A M, *τεύχει* C, *τεῦχε* Hi[V]

Νὺξ ἐπὶ παμφανόωντι Θυτηρίωι, οὗ σε μάλα χρή
ἐς νότον ἀλλ' εὔροιο περισκοπέειν ἀνέμοιο.
Δήεις δ' ἄστρον ἐκεῖνο δύω ὑποκείμενον ἄλλοις·
τοῦ γάρ τοι τὰ μὲν ἀνδρὶ ἐοικότα νειόθι κεῖται
Σκορπίου, ἱππούραια δ' ὑπὸ σφίσι Χηλαὶ ἔχουσιν.
αὐτὰρ ὅ δεξιτερὴν αἰεὶ τανύοντι ἔοικεν
ἀντία δινωτοῖο Θυτηρίου, ἐν δέ οἱ ἀπρίξ
ἄλλο μάλ' ἐσφήκωται ἐληλάμενον διὰ χειρός
Θηρίον (ὥς γάρ μιν πρότεροι ἐπεφημίξαντο).
Ἀλλ' ἔτι γὰρ καλὸν ἄλλο περαιόθεν ἕλκεται ἄστρον·
Ὕδρην μιν καλέουσι· τὸ δὲ ζώοντι ἐοικός
ἠνεκὲς εἰλεῖται, καί οἱ κεφαλὴ ὑπὸ μέσσον
Καρκίνον ἱκνεῖται, σπείρη δ' ὑπὸ σῶμα Λέοντος,
οὐρὴ δὲ κρέμαται ὑπὲρ αὐτοῦ Κενταύροιο.
μέσσηι δὲ σπείρηι Κρητήρ, πυμάτηι δ' ἐπίκειται
εἴδωλον Κόρακος σπείρην κόπτοντι ἐοικός.
Καὶ μὴν καὶ Προκύων Διδύμοις ὕπο καλὰ φαείνει.
Ταῦτά κε θηήσαιο παρερχομένων ἐνιαυτῶν
ἑξείης παλίνωρα· τὰ γάρ, καὶ πάντα μάλ' αὔτως,
οὐρανῶι εὖ ἐνάρηρεν ἀγάλματα νυκτὸς ἰούσης.
Οἱ δ' ἐπιμὶξ ἄλλοι πέντ' ἀστέρες, οὐδὲν ὁμοῖοι,
πάντοθεν εἰδώλων δυοκαίδεκα δινεύονται.

436—438 § Att p. XVI 437—438 § Sphaera v. 50 sq. 439—440 § Hi p. 91 443—449 § Sphaera v. 57—61 445 § Apollonius Arg IV 1375 p. 267 adn 451—453 § Manilius I 476 sq. 453 § Asclepiades (Ath XI 489 D) 454 sq. § Catast XLII 18 sqq. (schol BP Germ 102) 454 § Ach p. 52. 219 455 § Ach p. 52 bis. 219

---

434 *ἐπιπαμφανόωντι θυτηρίω* M | *ὧ σε* C ‖ 435 *περισκοπεύειν* M; *πέρι σκ.* coni Voss ‖ 436 *ὑ. ἄστροις* A, cf. v. 413 sq. ‖ 437 *γάρ τοι* A C M Hi^{V}: *δή τοι* Hi^{L} | *τὰ* om C ‖ 438 *ἱππουραῖα* Hi^{V} | *χεῖλε'* sec*, cf. p. 99 | *ἔχουσιν* A C M: *ἄγουσιν* Hi^{L}, *ἄγχουσιν* Hi^{V} ‖ 440 *δινωτοῖο* ς, cf. v. 401. 462 p. 91: *δεινωτοῖο* A C M Hi^{V}, *δηνωτοῖο* (unde *δὴ νώτοιο* coni Victorius) Hi^{L} ‖ 441 *ἄ. μὲν* C ‖ 442 *πρότερον* ς | *ἐπεφημίξαντο* A C M, cf. v. 639 al: *διεφημίξαντο* ς, cf. v. 221 ‖ 443 *καλὸν* scripsi e Germ v. 430, cf. v. 450. 1142: *καὶ* A M, *τε καὶ* C; *καὶ ἐπ'* coni Buttmann ‖ 444 *καλέουσιν* C | *ζώωντι* A ‖ 448 *μέσση* M | *σπείρη* M | *πυμάτη* M ‖ 450 *καὶ μ.* ς: *ναὶ μ.* A C M l | *ὑπο* M ‖ 451 *τε* A ‖ 452 *παλίνωρα* A C M p legerunt Cic v. 225 Germ v. 435 Avien v. 905: *παλίνορσα* coni Grotius e v. 54 | *τε γὰρ* C | *καὶ* ut Callimachus Epigr XLVI 7; respicit v. 21 sq. ‖ 453 *αἰὲν ἄρηρεν* Asclepiades (e v. 21 sq.) ‖ 455 *πάντοθεν εἰδώλων* A C M legerunt Catast: *ἔμπαλιν εἰδώλων* loco priore *ἔμπαλιν εἰδώλοις* altero Ach, legerunt alterum utrum Germ v. 438 Avien v. 913 sqq.; cf. p. 52

οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους ὁρόων ἐπιτεκμήραιο
κείνων ἧχι κέονται, ἐπεὶ πάντες μετανάσται
(μακροὶ δέ σφεων εἰσὶν ἑλισσομένων ἐνιαυτοί,
μακρὰ δὲ σήματα κεῖται ἀπόπροθεν εἰς ἓν ἰόντων),
οὐδ' ἔτι θαρσαλέος κείνων ἐγώ. ἄρκιος εἴην
ἀπλανέων τά τε κύκλα τά τ' αἰθέρι σήματ' ἐνισπεῖν.
Ἤτοι μὲν τά γε κεῖται ἀλίγκια δινωτοῖσι
τέσσαρα, τῶν κε μάλιστα ποθὴ ὄφελός τε γένοιτο
μέτρα περισκοπέοντι κατανομένων ἐνιαυτῶν.
σήματα δ' εὖ μάλα πᾶσιν ἐπιρρήδην περίκειται
πολλά τε καὶ σχεδόθεν πάντῃ συνεερμένα πάντα.
αὐτοὶ δ' ἀπλατέες καὶ ἀρηρότες ἀλλήλοισι
πάντες, ἀτὰρ μέτρωι γε δύω δυσὶν ἀντιφέρονται.
Εἴ ποτέ τοι νυκτὸς καθαρῆς, ὅτε πάντας ἀγαυοὺς
ἀστέρας ἀνθρώποις ἐπιδείκνυται οὐρανίη Νύξ,
οὐδέ τις ἀδρανέων φέρεται διχόμηνι σελήνηι,
ἀλλὰ τά γε κνέφαος διαφαίνεται ὀξέα πάντα·
εἴ ποτέ τοι τῆμόσδε περὶ φρένας ἵκετο θαῦμα
σκεψαμένωι πάντῃ κεκεασμένον εὐρέι κύκλωι

---

459 § Apollonius Arg I 39 460 cf. Rhianus 199 Mein p. 331[2] 460—461 § Hyg IV 8, Quintilianus X 1, 55, Anonymus Isag p. 53, Ach p. 52. 219 461 § Manilius I 561 al 462 § Ach p. 52. 219 463 sqq. § Hyg III 1 467—468 § Manilius I 597 sqq. 467 § Att p. XVI, Hi p. 91 468 § Hi p. 91 470 cf. Od V 294 al 471 § Herodianus I 413, 18 (= Iohannes Alex 11, 31 Dind [II 1, 216 Lentz]) 473 ex Il I 362 (XVIII 73)

---

456 *ὁρώων* C ‖ 457 *κεινων* C, cf. v. 802. 1038. 1129. 1153: *κείνους* A M | *ἧιχι* M | *πάντως* coni Duebner ‖ 458 *ἐνιαυτῶν* A ‖ 460 *οὐδ' ἔτι θαρσαλέος* C, cf. p. 52: *οὐδέτι θαρσαλέως* M l, *οὐδ' ἔτι θαρσαλέως* Ach, *οὐκέτι θαρσαλέως* A, *οὐκέτι θαρσαλέος* p | post *ἐγώ* interpunxit s ‖ 461 *ἀπλανέον* M (corr rec[2]) | *ἠέρι* Anonymus | *ἕως ὧδε τα τῆς ἀστροθεσίας* subscripsit et *περὶ τῶν ἐν οὐρανῶι κύκλων* inscripsit ς ‖ 462 *ἐναλίγκια* l | *δινωτοῖσι* eraso ε post δ M: *δεινωτοῖσι* A C, *δεινωτοῖσιν* l, *δινεύουσιν* Ach ‖ 463 *καὶ μ.* A M ‖ 464 *καταννομένων* A; *περιπλομένων* coni Osann Philem 266 ‖ 465 *σήματ' εὖ* l ‖ 466 *σχεδόθεν* 'propemodum' | *συνεερμένα* corr Buttmann e Cic v. 243, legit p: *συνεεργμένα* A C M l, cf. p. 224 ‖ 467 *δ' ἀπλατέες* s Hi, cf. p. 91: *δὲ πλατέες* Att legit Cic v. 242, et *δ' ἀπλατέες* et *δὲ πλατέες* Attali et Hipparchi fontes, *δ' ἀπλανέες* A C M l p Manilius I v. 598 Avien v. 934 cf. p. 93 ‖ 468 *αὐτὰρ* s | *δύο* s alterum ‖ 469 *γάρ τοι* coni Buttmann | *ὅτι* M ‖ 471 *ἀδρανέοντι* p s | *διχόμηνι* A s Cic v. 247 Herodianus Avien v. 938: *νεόμηνι* C M p s ‖ 472 *γ' ἐκ νέφεος* A, *γ' ἐκ νεφέων* C ‖ 473 *τῆμος δε* M, *τῆμος* .. (spatio 2 litt relicto) A ‖ 474 *σκεψαμένω* M | *κεκεασμένον* M p: *κεκασμένον* A C

οὐρανόν, ἦ καί τίς τοι ἐπιστὰς ἄλλος ἔδειξεν,·
κεῖνο περιγληνὲς τροχαλόν — Γάλα μιν καλέουσιν.
τῶι δ' ἤτοι χροιὴν μὲν ἀλίγκιος οὐκέτι κύκλος
δινεῖται, τὰ δὲ μέτρα τόσοι πισύρων περ ἐόντων
οἱ δύο, τοὶ δέ σφεων μέγα μείονες εἱλίσσονται.
Τῶν ὃ μὲν ἐγγύθεν ἐστὶ κατερχομένου βορέαο.
ἐν δέ οἱ ἀμφότεραι κεφαλαὶ Διδύμων φορέονται,
ἐν δέ τε γούνατα κεῖται ἀρηρότος Ἡνιόχοιο,
λαιὴ δὲ κνήμη καὶ ἀριστερὸς ὦμος ἐπ' αὐτῶι
Περσέος, Ἀνδρομέδης δὲ μέσην ἀγκῶνος ὕπερθεν
δεξιτερὴν ἐπέχει (τὸ μέν οἱ θέναρ ὑψόθι κεῖται
ἀσσότερον βορέαο, νότωι δ' ἐπικέκλιται ἀγκών)·
ὁπλαὶ δ' Ἵππειοι καὶ ὑπαύχενον Ὀρνίθειον
ἄκρηι σὺν κεφαλῆι καλοί τ' Ὀφιούχεοι ὦμοι
αὐτὸν δινεύονται ἐληλάμενοι πέρι κύκλον.
ἡ δ' ὀλίγον φέρεται νοτιωτέρη, οὐδ' ἐπιβάλλει,
Παρθένος, ἀλλὰ Λέων καὶ Καρκίνος· οἳ μὲν ἅμ' ἄμφω
ἑξείης κέαται βεβλημένοι, αὐτὰρ ὁ κύκλος
τὸν μὲν ὑπὸ στῆθος καὶ γαστέρα μέχρι παρ' αἰδῶ
τέμνει, τὸν δὲ διηνεκέως ὑπένερθε χελείου

---

476 § Ach p. 53, Iohannes Philoponus In Aristot Meteorol (ed Ven) fol 76b 477—479 § Hi p. 99 480—499 § Hyg III 2 (99, 22 — 100, 20) 480 § Hi p. 100 481—496 Eud XIX. XXVII 481 § Hi p. 70. 100 482 § Hi p. 70. 100 483 § Hi p. 70. 77 484 § Hi p. 70. 77. 100 485 § Hi p. 70. 100 486 § Hi p. 70 487 § Hi p. 69. 70 488 § Hi p. 69. 70. 101. 295 489—496 § Hi p. 101 492 ex Il XI 659 (826. XVI 24)

---

475 *εἰ καί τις τοῦτο* C | *ἐπιστὰς* ς p: *ὑποστὰς* A C M | *ἔδειξε* C M ‖ 476 *περιγληνὲς* A M, *περιγληφὲς* C: *περίγληνον* Ach cf. p. 53; *περιγλαγὲς εὐτρόχαλον* coni M. Schmidt | *μοι κ.* A | *καλέουσι* C M ‖ 477 *τῶ* A C M | *δ' ἤτοι* ς HiV: *δήτοι* A C M, *δή τοι* HiL | *οὐκ ἔτι* M HiL | *κύκνος* M primitus ‖ 478 *δινεῖται* A C M s | *πιτύρων* A | *παρ'* HiV ‖ 479 *σφῶν* HiL | *μέγα μείονες* A M* p Hi legerunt Cic v. 252 Avien v. 948 cf. p. 100: *μέγ' ἀμείνονες* M, *μὲν ἀμείνονες* C ‖ 480 *ὃ* om A C | *ἐστὶν* M | *βορέοιο* HiL ‖ 481 *δέοι* M ‖ 481—496 a Planude expulsi aliis suffectis; cf. p. 71 Bekkeri notam 'Herm' l. c. 96 ‖ 482 *οἱ* post *δὲ* add HiV | *τε* A, cf. p. 100: *τὰ* M Hi bis, *τι* C | *ἀρηρότως ἡνιόχιο* A ‖ 483 *αὐτῶ* M, *αὐτοῦ* Hi bis ‖ 484 *περσέος* C, cf. p. 77: *περσέως* A M Hi bis | *δὲ* om A | *μέσον* HiL primo loco | *μὲν ἀγκ. ὑπένερθε* Hi tertio loco | *ὕπερθε* M ‖ 485 *τό ῥά οἱ* coni Voss, *τό γε μὲν* Duebner, cf. p. 110 ‖ 486 *νότω* M, *νώτωι* HiL ‖ 487 *ἵππειοι* A C M l Hi bis; *-αι* coni Loebe 12 ‖ 488 *ἄκρη* M | *ὀφιούχεο* C ‖ 489 *αὐτὸν* ACM Hi: *αὐτοῦ* p, cf. p. 101 | *ἐληλάμενον* C | *περὶ* ACM ‖ 490 *φαίνεται* AC ‖ 491 *ἅμ'* Hi, cf. p. 101: *ἄρ'* A C, *ἂρ* M ‖ 492 *ἑξήεις* A | *βεβλημένοι* C Hi ut Iliadis codices ter: *βεβολημένοι* AM, cf. p. 74 sq. et Buttmanni notam | *ἀρ ὁ κύκλος* om C

Καρκίνον, ἧχι μάλιστα διχαιόμενόν κε νοήσαις
ὀρθόν, ἵν᾽ ὀφθαλμοὶ κύκλου ἑκάτερθεν ἔοιεν.
τοῦ μέν, ὅσον τε μάλιστα, δι᾽ ὀκτὼ μετρηθέντος
πέντε μὲν ἔνδια στρέφεται καθ᾽ ὑπέρτερα γαίης,
τὰ τρία δ᾽ ἐν περάτηι· θέρεος δέ οἱ ἐν τροπαί εἰσιν.
ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἐν βορέω περὶ Καρκίνον ἐστήρικται.
  Ἄλλος δ᾽ ἀντιόωντα νότωι μέσον Αἰγοκερῆα
τέμνει καὶ πόδας Ὑδροχόου καὶ Κήτεος οὐρήν·
ἐν δέ οἵ ἐστι Λαγωός (ἀτὰρ Κυνὸς οὐ μάλα πολλήν
αἴνυται, ἀλλ᾽ ὁπόσην ἐπέχει ποσίν), ἐν δέ οἱ Ἀργώ
καὶ μέγα Κενταύροιο μετάφρενον, ἐν δέ τε κέντρον
Σκορπίου, ἐν καὶ Τόξον ἐλαφροῦ Τοξευτῆρος.
τὸν πύματον καθαροῖο παρερχόμενος βορέαο
εἰς νότον ἠέλιος φέρεται, τρέπεταί γε μὲν αὐτοῦ
χειμέριος· καί οἱ τρία μὲν περιτέλλεται ὑψοῦ
τῶν ὀκτώ, τὰ δὲ πέντε κατώρυχα δινεύονται.
  Μεσσόθι δ᾽ ἀμφοτέρων, ὅσσος πολιοῖο Γάλακτος,
γαῖαν ὕπο στρέφεται κύκλος διχόωντι ἐοικώς·
ἐν δέ οἱ ἤματα νυξὶν ἰσαίεται ἀμφοτέρηισι

497—499 Eud VI § Att p. XVII, Hi p. 92. 93, Gemin p. 94, Anonymus Isag p. 94 498—499 § Ach p. 93 501—510 § Hyg IV 4 (103, 26 — 104, 5) 501—506 Eud XIX 1. XXVIII 501—502 § Hi p. 102 bis 503—506 § Hi p. 102 bis 506 § Maximus *Κατ* 25 p. 251 513 sqq. § Hyg IV 3 (102, 9—19) 513 sq. § Hi p. 92

---

495 *ἦιχι* M | *νοήσαις* A C l Hi: *νοήσεις* M ‖ 496 *ὀφθαλμοῖο* Hi[L] | *ἔοιεν* scripsi: *ἴοιεν* A M cf. v. 19. 141. 313. 783, *ἰόνε* C ‖ 497 *δ᾽ ὀκτὼ* C | *μετρηθέντας* Anonymus ‖ 498 *ἔνδια στρέφεται* C M l Ach legerunt Cic v. 269 Germ v. 474 Avien v. 971, cf. p. 99: *ἐνδιαστρέφεται* A Hi bis Anonymus, in Gemino res incerta; *ἔνθα διαστρέφεται* coni Grotius | *ὑπέρτατα* C M*, *ὕπερθεν* Gemini Ambrosianus p. 94 ‖ 499 *κατ* pro *τὰ* Hi[L] priore loco, *τὰ* om Ach[V] | *περάτη* M, *πέρατι τῆι* Gemini Ambrosianus | *θέρεος δέ οἱ ἐν τρ* evanida A | *ἐν τροπαί* C M l bis p bis: *ἐντροπαί* Ach[V], *ἀντροπαί* Ach[M] ‖ 500 *βορέωι* M ‖ 501 *ἀντιῴωντα νότωι* scripsi: *ἀντιόωντι νότωι* A C M l p legit fortasse Germ v. 482, *τινὲς ʽἀντιόωντι νότωι᾽* (sic) *ἀμαθῶς* s | *αἰγοκερῆσι* Hi[L] priore loco ‖ 502 *ὑδρηχόου* (i. e. *ὑδριχόου*) M*, *ὑδροχόου* Hi[L] priore loco, *ὑδριχόου* idem altero ‖ 503 *δέ οἱ ἐστὶ* M ‖ *λαγωιός* Hi bis | *αὐτὰρ* C M l | *πολύν* Hi[V] ‖ 504 *ἀλλὰ ποσὶν* (*ν* in rasura scripto) Hi[L], *ἀλλὰ ὁπόσον* Hi[V] | *ποσίν σιν* in rasura scripto Hi[L] | *δέοἱ* M ut semper fere ‖ 505 *τε* C, cf. v. 482: *τὸ* A M Hi bis ‖ 506 *ἐν* om Hi[L] | *ἐλαφροῦ* M** Hi Maximus, cf. p. 102 sq.: *ἀγανοῦ* A C M Hi interpolatus ‖ 507 *παρερχόμενον* A; *κατερχόμενος* coni Voss ‖ 508 *ἐς* A C | *περάαι* coni Voss | *γέ μεν* M ‖ 510 *τῶν* om A ‖ 512 *ὕπο στρ.* scripsi: *ὑποστρ.* A C M | *διχόωντι* ς: *διχάοντι* A C M ‖ 513 *νυξὶ* C | *ἰσαίνεται* Hi[L] | *ἀμφοτέρησιν* C, -*ησιν* Hi[LV]

φθίνοντος θέρεος, τοτὲ δ' εἴαρος ἱσταμένοιο.
σῆμα δέ οἱ Κριὸς Ταύροιό τε γούνατα κεῖται,
Κριὸς μὲν κατὰ μῆκος ἐληλάμενος διὰ κύκλου,
Ταύρου δὲ σκελέων ὅσση περιφαίνεται ὀκλάς.
ἐν δέ τέ οἱ ζώνη ἐυφεγγέος Ὠρίωνος
καμπή τ' αἰθομένης Ὕδρης, ἐνί οἱ καὶ ἐλαφρός
Κρητήρ, ἐν δὲ Κόραξ, ἐνὶ δ' ἀστέρες οὐ μάλα πολλοί
Χηλάων, ἐν τῶι δ' Ὀφιούχεα γοῦνα φορεῖται.
οὐ μὴν Αἰητοῦ ἀπαμείρεται, ἀλλά οἱ ἐγγύς
Ζηνὸς ἀητεῖται μέγας ἄγγελος· ἡ δὲ κατ' αὐτόν
Ἱππείη κεφαλὴ καὶ ὑπαύχενον εἱλίσσονται.
Τοὺς μὲν παρβολάδην ὀρθοὺς περιβάλλεται ἄξων
μεσσόθι πάντας ἔχων, ὁ δὲ τέτρατος ἐσφήκωται
λοξὸς ἐν ἀμφοτέροις, οἵ μίν ῥ' ἑκάτερθεν ἔχουσιν
ἀντιπέρην τροπικοί, μέσσος δέ ἑ μεσσόθι τέμνει.
οὔ κεν Ἀθηναίης χειρῶν δεδιδαγμένος ἀνήρ
ἄλληι κολλήσαιτο κυλινδόμενα τροχάλεια
τοῖά τε καὶ τόσα πάντα περὶ σφαιρηδὸν ἑλίσσων,
ὡς τά γ' ἐναιθέρια πλαγίωι συναρηρότα κύκλωι
ἐξ ἠοῦς ἐπὶ νύκτα διώκεται ἤματα πάντα.
καὶ τὰ μὲν ἀντέλλει τε καὶ αὐτίκα νειόθι δύνει

515—517 § Hi p. 103   517 § schol Nic Ther 123   518 § Apollonius Arg III 1195 p. 297 adn, Hi p. 103   519 § Hi p. 104   520 § Hi p. 104 bis   521—524 § Hi p. 104   522—524 Eud XXIX § Att p. XVIII   524 § Sphaera v. 40   526 sqq. § Hyg IV 5 (104, 6—9)   529 sq. § Anonymus Isag 167 Pet   529 cf. Philetas fr. 63 Bach   531 § Nonnus XXXVIII 248   534—539 § Hi p. 55

514 τότε δὲ Hi^LV | ἀρχομένοιο Hi^L ‖ 515—524 a Planude expulsi suffectis aliis ‖ 515 οἱ A C M: τοι Hi, cf. p. 103 ‖ 516 om A ‖ 517 ὅσση C Hi: ὅση A M | ὀκλάς Hi: ὀκλάξ A C, ὀκλάξ M ‖ 518 ζώνης Hi^L | ἐΰφεγγέος A rec² Hi, cf. v. 217: εὐφεγγέος C M ‖ 519 ἔνι οἱ M ‖ 520 κρατήρ l ‖ 521 ἐνί οἱ δ' coni Voss | γούνατα κεῖται Hi, cf. v. 515 p. 104 ‖ 522 ἀπαμείρεται M s Hi, cf. p. 104: ἀπομείρεται A, ἀπαμείβεται C | ἀλλά οἱ A, ἀλλάοι M, cf. v. 204 al: ἀλλὰ μάλ' C Hi ‖ 523 αἴειτοι Hi^L | αὐτόν C Hi: αὐτούς A M ‖ 524 ὑπαυχένιον Hi^V ‖ 525 περιβάλλεται A C p: περιτέλλεται M ‖ 526 τέταρτος A C M ‖ 527 μὲν C | ῥ' om A ‖ 528 ε M ‖ 529 οὐκ ἐν A | δεδαημένος Anonymus ‖ 530 ἄλλην A, ἄλλη M | κολλήσειε p, κοσμήσειε Anonymus ‖ 531 τόσσα A l | περισφαιρηδὸν A C M ‖ 532 ὥς τ' ἀγεναιθέρια C | ἐναιθέρια A ς: ἐν αἰθέρι (erasa in fine 1 litt) M | πλαγίω M | κύκλω M ‖ 533 γράφεται 'ἐμμενὲς αἰεί' M*, cf. v. 20 ‖ 534 με Hi^V | ἀνατέλλει A | τε om ς | αὐτίκα A C M Hi^L, cf. p. 55: ἀντία sec ς Hi^V | δυνάμει C

πάντα παραβλήδην, μία δέ σφεων ἐστὶν ἑκάστου
ἑξείης ἑκάτερθε κατηλυσίη ἄνοδός τε.
αὐτὰρ ὅ γ' ὠκεανοῖο τόσον παραμείβεται ὕδωρ,
ὅσσον ἀπ' Αἰγοκερῆος ἀνερχομένοιο μάλιστα
Καρκίνον εἰς ἀνιόντα κυλίνδεται· ὅσσον ἀπάντη
ἀντέλλων ἐπέχει, τόσσον γε μὲν ἄλλοθι δύνων.
ὅσσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποτείνεται αὐγή,
ἑξάκις ἂν τόσση μιν ὑποδράμοι· αὐτὰρ ἑκάστη
ἴση μετρηθεῖσα δύω περιτέμνεται ἄστρα.
ζωΐδιων δέ ἑ κύκλον ἐπίκλησιν καλέουσιν.
Τῶι ἔνι Καρκίνος ἐστί, Λέων ἐπὶ τῶι, καὶ ὑπ' αὐτόν
Παρθένος, αἱ δ' ἐπί οἱ Χηλαὶ καὶ Σκορπίος αὐτός,
Τοξευτής τε καὶ Αἰγόκερως, ἐπὶ δ' Αἰγοκερῆϊ
Ὑδροχόος, δύο δ' αὐτὸν ὑπ' Ἰχθύες ἀστερόεντες,
τοὺς δὲ μέτα Κριός, Ταῦρος δ' ἐπὶ τῶι Δίδυμοί τε.

537—539 § Gemin p. 54, Ach p. 54 bis 540 § Gemin p. 54 541—543 § Hi p. 92, Manilius I 544—556, Sextus Empiricus 670 Bekk, Cleomedes II, 1, 82 (150 Ziegl) p. 96 542—544 § schol Eur Phoen 1 543 § Hyg IV 5, Herodianus II 1, 516 544 § Et-M 413, 16 545—549 § Aetius (Plut Plac I 6, 6 Diels) 548 § Nonnus VI 244. XXIII 302. XXXVIII 369

---

535 *ἀμμία δέ* Hi V ‖ 536 *ἑκάτερθεν* C | *κατηλυσίηι* Hi L, *-ίη τ'* ς ‖ 537 *ὠκεανοῖο* Hi Gemin: *-οῦ* A C M l Ach bis | *τόσον* Hi L et (altero *σ* eraso) V Gemin: *τόσσον* A C M l Ach bis ‖ 538 *ἐπ'* C | *αἰγοκέρωτος* Ach M loco priore, cf. p. 55 | *αἰγ. ἐρχομένοιο* M ‖ 539 *εἰσανιόντα* Ach M bis ‖ 541 *βολῆς* C M l Hi Sextus Cleomedes Sporus legerunt Cic v. 313 Avien v. 1041: *βολὶς* A, cf. p. 95 | *ἀποτείνεται* Hi Cleomedes, cf. p. 95: *ἀποτέμνεται* A C M l Sporus in p legit Avien v. 1041, *ἀπολάμπεται* Sextus | *βολῆς — αὐγῆι* coni Buttmann ‖ 542 *ἑξάκης* C | *ἂν τόσση μιν* A C M* Hi L Hipparchi paraphrasis Cleomedis Parisinus Sporus, cf. p. 96: *ἂν τόσσ' ἡμῖν* M Sextus, *ἂν τόσσ' ἥμιν* ceteri Cleomedis, *ἀντοσ ἡμῖν* Hi V | *ὑποδράμοι* C M Hi s Sextus Cleomedis Parisinus et Mediceus legerunt Cic v. 315 Germ v. 527, *ὑποδράμη* A: *ὑπεκδράμοι* ς ceteri Cleomedis, cf. p. 96 sq. ‖ 543 *δύο* Cleomedis Mediceus | *περιτέμνεται* M s Hi schol Eur: *περιτέλλεται* A Sextus Cleomedes, *περιγίνεται* C cf. p. 97 ‖ 544 *ζωδίων* (sic) schol B Eur (cf. Aristot Meteorol I 6, 6 al): *ζωδίον* eorundem M T, *ζωιδίον* eorundem A, *ζωίδιον* A C M l Et-M (Lobeck Pathol Proleg 356) | *δε ἑ* M, *δὲ* (omisso *ἑ*) C, *δέ σε* schol T Eur | *καλέουσι* C M | *κ. ἐπικλείουσι* schol B Eur ‖ 545 *τῶ* prius M | *τῶι δ' ἐνὶ* Plut B, *τῶι δ' ἐπὶ* Plut C | *λ. τ' ἐπὶ* C | *τῶ* M | *αὐτόν* C, cf. v. 548: *αὐτοῦ* A M | *μετὰ δ' αὐτόν* ς Plut ‖ 546 *ἠδ'* Plut BC, *ἦδ'* Plut A | *ἐπὶ οἱ* M ‖ 547 *τοξότης* Plut A, *τοξευτὴρ* Plut C | *αἰγικέρως* Plut B | *αἰγοκερῶι* Plut A, *-έρω* Plut B, *-έρωτι* Plut C ‖ 548 *ὑδρηχόος* Plut AB | *αὐτῶ* A | *ὑπ' ἰχθύες* C: *ἐπιχθύες* M, *ἰχθύες* A | *ἀστερόεντες* Plut Nonnus: *ἀστερόωνται* A C M; *ὑετόεντες* coni M. Schmidt ‖ 549 *μέσα* C | *ταῦρός τ'* C

ἐν τοῖς ἠέλιος φέρεται δυοκαίδεκα πᾶσι
πάντ᾽ ἐνιαυτὸν ἄγων, καί οἱ περὶ τοῦτον ἰόντι
κύκλον ἀέξονται πᾶσαι ἐπικάρπιοι ὧραι.
τοῦ δ᾽ ὅσσον κοίλοιο κατ᾽ ὠκεανοῖο δύηται,
τόσσον ὑπὲρ γαίης φέρεται· πάσῃι δ᾽ ἐπὶ νυκτί
ἓξ αἰεὶ δύνουσι δυωδεκάδες κύκλοιο,
τόσσαι δ᾽ ἀντέλλουσι· τόσον δ᾽ ἐπὶ μῆκος ἑκάστη
νὺξ αἰεὶ τετάνυσται, ὅσον τέ περ ἥμισυ κύκλου
ἀρχομένης ἀπὸ νυκτὸς ἀείρεται ὑψόθι γαίης.
Οὔ κεν ἀπόβλητον δεδοκημένωι ἤματος εἴη
μοιράων σκέπτεσθαι ὅτ᾽ ἀντέλλῃσιν ἑκάστη
(αἰεὶ γὰρ τάων γε μιῇι συνανέρχεται αὐτός
ἠέλιος). τὰς δ᾽ ἄν κε περισκέψαιο μάλιστα
εἰς αὐτὰς ὁρόων, ἀτάρ, εἰ νεφέεσσι μέλαιναι
γίνοιντ᾽ ἢ ὄρεος κεκρυμμέναι ἀντέλλοιεν,
σήματ᾽ ἐπερχομένῃσιν ἀρηρότα ποιήσασθαι·
αὐτὸς δ᾽ ἂν μάλα τοι κεράων ἑκάτερθε διδοίη
ὠκεανός, τά τε πολλὰ περιστέφεται, ἑοῖ αὐτῶι
νειόθεν ὁππῆμος κείνων φορέῃσιν ἑκάστην.
Οὔ οἱ ἀφαυρότατοι, ὅτε Καρκίνος ἀντέλλῃσιν,

550—552 § Quintus II 502—506 (X 336 sqq.) 552 § Manilius I 313 553—558 § Hi p. 92 554—555 § Manilius III 241—242 554 § Gemin p. 97 555 § Gemin p. 97, Ach p. 51 557 § Gemin p. 98 559—568 § Att p. XVIII, Hi p. 105 567 ex Il XVIII 485 (ubi Aratus ut Crates legit *ἐστεφάνωται*, cf. p. 183) 569—598 Eud XXXIV § Hi p. 86 569—590 § Hyg IV 12 (110, 12—18)

---

551 *ἰόντι*^{ος} A ‖ 552 *Ὧραι* Quintus ‖ 553 *κοίλοιο* A M l s Hi^{V}: *κύκλοιο* C, *κώλοιο* Hi^{L}, *γράφεται καὶ ʻκοίνοιοʼ* sec*, cf. p. 97 | *δύνται* M ‖ 554 *πάσῃ* M, *πᾶσαι* A | *ἐνὶ* Hi^{L}, cf. p. 97 ‖ 555 *δύνουσιν* A | *δυωδεκάδες* Hi Gemin Ach, cf. p. 97: *δυωδεκάδος* A C (qui primitus *-ες* habuisse videtur erasum) M ‖ 556 *τόσσα ἀντ.* C | *τόσσον* C M Hi^{V} ‖ 557 *τετάνυται* Hi^{V}, *τάνυται* Hi^{L} | *ὅσον* sec* Hi^{L}: *ὅσσον* A (omisso *περ*) et C, *τόσον* M, *τόσσον* Hi^{V} ‖ 559 *δεδοκημένον*^{ω} A, *-ον* Hi^{V}, *δεδόκειμεν* Hi^{L} ‖ 560 *σκέπτονται* Hi | *ἀντέλλῃσιν* M | *ὁταντέλλωσιν ἕκασται* Hi^{V}, *ὅτ᾽ ἀντέλλωσιν ἕκασται* Hi^{L} ‖ 562 *ἂν καὶ* A Hi^{V}, *ἄγ κε* Hi^{L}; *αὖ κε* coni Scaliger (Villoison Epist Vinar 76) ‖ 563 *ἢν* Hi^{L} | *νεφέεσι μελαίνει* Hi^{V} ‖ 564 *γίνοντ᾽* A C | *κυκρυμμέναι* M | *ἀντέλλοιε* Hi^{V} ‖ 565 *ἐπερχομένῃσιν* Hi^{L}, *-ῃσιν* A: *-οισιν* C M Hi^{V} ‖ 567 *τε* A C M l ut Il: *δὲ* Hi^{LV} | *περιστέφεται* corr Buttmann e p, cf. v. 570 Il l. c. p. 106: *περιστρέφεται* A C M l Hi^{LV} | *αὐτῷ* M ‖ 568 *ὀπτῆμος* A C, *ὀππῆμος* l | *φορέῃσιν* M | *ἑκάστη* C ‖ 569 *ἀντέλλῃσι* M | v. om C

ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἑλισσόμενοι περίκεινται,
τοὶ μὲν δύνοντες, τοὶ δ᾽ ἐξ ἑτέρης ἀνιόντες.
δύνει μὲν Στέφανος, δύνει δὲ κατὰ ῥάχιν Ἰχθῦς
(ἥμισυ μέν κεν ἴδοιο μετήορον, ἥμισυ δ᾽ ἤδη
ἐσχατιαὶ βάλλουσι κατερχομένου Στεφάνοιο).
αὐτὰρ Γνὺξ ὄπιθεν τετραμμένος (ἀλλὰ μὲν οὔπω
γαστέρι νειαίρηι, τὰ δ᾽ ὑπέρτερα) νυκτὶ φορεῖται.
τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους κατάγει μογερὸν Ὀφιοῦχον
Καρκίνος ἐκ γονάτων, κατάγει δ᾽ Ὄφιν αὐχένος ἐγγύς.
οὐδ᾽ ἂν ἔτ᾽ Ἀρκτοφύλαξ εἴη πολὺς ἀμφοτέρωθεν,
μείων ἠμάτιος, τὸ δ᾽ ἐπὶ πλέον ἔννυχος ἤδη·
τέτρασι γὰρ μοίραις ἄμυδις κατιόντα Βοώτην
ὠκεανὸς δέχεται· ὃ δ᾽, ἐπὴν φάεος κορέσηται,
βουλυτῶι ἐπέχει πλεῖον δίχα νυκτὸς ἰούσης,
ἦμος ὅτ᾽ ἠελίοιο κατερχομένοιο δύηται
(κεῖναί οἱ καὶ νύκτες 'ἐπ᾽ ὀψὲ δύοντι᾽ λέγονται).
ὣς οἳ μὲν δύνουσιν, ὁ δ᾽ ἀντίος οὐδὲν ἀεικής,
ἀλλ᾽ εὖ μὲν ζώνηι εὖ δ᾽ ἀμφοτέροισι φαεινός
ὤμοις, Ὠρίων, ξίφεός γε μὲν ἶφι πεποιθώς,
πάντα φέρων Ποταμὸν κέραος παρατείνεται ἄλλον.
Ἐρχομένωι δὲ Λ έ ο ν τ ι τὰ μὲν κατὰ πάντα φέρονται,
Καρκίνωι ὅσσ᾽ ἐδύοντο, καὶ Αἰετός, αὐτὰρ ὅ γε γνύξ
ἥμενος ἄλλα μὲν ἤδη ἀτὰρ γόνυ καὶ πόδα λαιόν

---

572 § Hi p. 86 575 sq. § Hi p. 74 577 sq. Eud XXXV § Ach p. 44 577 § Hi p. 299 579—591 § Att p. XIX 579—582 Eud XXXVI § Hi p. 112 580 § Hi p. 74 581 sq. § schol et Eust Od V 272 581 § Quintus X 341 582 sq. § Hi p. 74 583 § Hesych s. v. *δίχα νυκτός* (Schneider Callim II 741) 585 ex Od V 272 § Herodianus II 2, 932, 19 L. 590—595 Eud XXXVII § Hi p. 87, Hyg IV 12 (110, 19—23) 591—593 § Hi p. 86

---

572 v. lacerum censet M. Schmidt ‖ 573 *ἴδηαι* M ‖ 575 *Γνὺξ ὄπιθεν* scripsi e s Hi legit Hyg, *ὁ Γνὺξ ὄ.* coni Voss: *ὅ γ᾽ ἐξόπιθεν* (*ὅ γ᾽ -ισθεν* A C) M s legerunt Cic v. 355 Germ v. 591 Avien v. 1084, cf. 'Herm' l. c. 110 sqq. | *τετραμένος* M | *ἀλλὰ μὲν* corr Voss: *ἀλλα μὲν* Hi^{L}, *ἄλλα μὲν* A C M, *ἀλλ᾽ ὁ μὲν* Hi^{V} ‖ 576 *νειέρηι* Hi^{V} | *νυκτοφορεῖται* Hi^{L} ‖ 577 *μογεροῦ* l | *μογερὸν κ. Ὀφιοῦχον* traicit Hermann Orph 701 ‖ 580 *μεῖον* Hi^{L} | *τὸ δ᾽ ἐπὶ πλέον* Hi: *τὸ δ᾽ ἐπιπλέον* A, *τοδ᾽ ἐπὶ πλέον* C M ‖ 581 *μοίρ᾽* C | *ἄμυδις* C p Hi schol (et Eust) Od: *ἤδη* A M ‖ 582 *ἐπ᾽ ἢν* Hi^{L} | *κορέσηται* A Hi^{L}: *κορέσσηται* C M Hi^{V} ‖ 583 *βουλητῶ δ᾽* C, *βουλοιτῶι* Hi^{V} | *διχὰ* M ‖ 584 *ἦμος ὁπότ᾽* M | *δύνηται* C ‖ 585 *οἱ* ς: *τοι* A C M s | *ἐποψὲ* A M | v. spurium censet Grotius ‖ 586 an *ἀντία*? ‖ 587 *ζώνην* C, *-η* M ‖ 590 *ἀρχομένωι* ς | *ταὶ* rec^{2} ‖ 591 *νύξ* C ‖ post 591 add C *ἡ Παρθένος πᾶσα ἀνατέλλη*

οὔπω κυμαίνοντος ὑποστρέφει ὠκεανοῖο,
ἀντέλλει δ' Ὕδρης κεφαλὴ χαροπός τε Λαγωός
καὶ Προκύων πρότεροί τε πόδες Κυνὸς αἰθομένοιο.
Οὐ μέν θην ὀλίγους γαίης ὑπὸ νείατα βάλλει
Παρθένος ἀντέλλουσα. Λύρη τότε Κυλληναίη
καὶ Δελφὶς δύνουσι καὶ εὐποίητος Ὀιστός·
σὺν τοῖς Ὄρνιθος πρῶτα πτερὰ μέσφα παρ' αὐτήν
οὐρὴν καὶ Ποταμοῖο παρηορίαι σκιόωνται·
δύνει δ' Ἱππείη κεφαλή, δύνει δὲ καὶ αὐχήν.
ἀντέλλει δ' Ὕδρη μὲν ἐπὶ πλέον ἄχρι παρ' αὐτόν
Κρητῆρα, φθαμένοις δὲ Κύων πόδας αἴνυται ἄλλους
ἕλκων ἐξόπιθεν πρύμναν πολυτειρέος Ἀργοῦς.
ἡ δὲ θέει γαίης ἱστὸν διχόωσα κατ' αὐτόν,
Παρθένος ἦμος ἅπασα περαιόθεν ἄρτι γένηται.
Οὐδ' ἂν ἐπερχόμεναι Χηλαὶ καὶ λεπτὰ φάουσαι
ἄφραστοι παρίοιεν, ἐπεὶ μέγα σῆμα Βοώτης
ἀθρόος ἀντέλλει βεβολημένος Ἀρκτούροιο.
Ἀργὼ δ' εὖ μάλα πᾶσα μετήορος ἵσταται ἤδη·
ἀλλ' Ὕδρη (κέχυται γὰρ ἐν οὐρανῶι ἤλιθα πολλή)
οὐρῆς ἂν δεύοιτο. μόνην δ' ἐπὶ Χηλαὶ ἄγουσι

---

594 sq. § Ach p. 44 596 sq. Eud XXXIII § Hi p. 107 596—606 § Hyg IV 12 (110, 24—28) 597—606 Eud XXXVIII 597—598 § Hi p. 106 599—602 § Hi p. 107 603—606 Eud XXXIII § Hi p. 107 bis 605 § Att p. XX. XXI 606 § Att p. XX 607—633 § Hyg IV 12 (110, 28 — 111, 7) 607—609 § Att p. XXI, Hi p. 73. 74 610 § Att p. XXI 612—615 Eud XXII § Hi p. 85

---

593 *κῦμ' οἰδοῦντος* coni Voss, cf. p. 87 ‖ 594 *τε* om Ach^{V} ‖ 595 *πότεροι* C | *κυνὸς πόδες* Ach^{V} ‖ 596 *ὑπονείατα* A M ‖ 597 *κυληναίη* A M Hi^{L}, *κυλήνη* Hi^{V} ‖ 598 sq. om A ‖ 599 *δ'* post *τοῖς* add Hi^{V} | *πρότερα* coni Hilberg, cf. p. 95 ‖ 602 *μέχρι* Hi ‖ 603 *φθαμένοις* corr Voss e p: *φθάμενος* A C M bis Hi ‖ 604 *ἐξόπισθε* A C s, *-εν* Hi^{V} loco altero | *πρύμνην* C, cf. p. 108 ‖ 605 *θαίει* M | *θέει* cum genetivo ut *ἵεσθαι*, cf. v. 635. 651. 653. 858. 951 | *γαίης* A C M l s Att Hi bis; *γαίηι* coni Voss ‖ 606 *ἀντιφέρηται* i. e. *ἄρτι φέρηται* Hi^{V} altero loco ‖ 607 *ἄρ* Hi^{V} altero loco | *φαίνουσαι* A ‖ 608 *ἐ. δὴ σ.* A ‖ 609 *ἀθρόος* (ως supra) A | *βεβολημένος* A C M Att Hi altero loco: *βεβλημένος* Hi priore loco, cf. p. 74 sq. ‖ 610 *εὖ* p bis Att in Hi^{L} et Hipparchi paraphrasi, legerunt Cic v. 396 Germ v. 626 Hyg Avien v. 1133, cf. v. 784: *οὐ* A C M s bis Att in Hi^{V}; *αὖ* coni I. Schrader Observationum liber 51 | *ἵσταται* ς Att legerunt Cic v. 396 Germ v. 626 Avien v. 1134: *ἔσσεται* A C M (hinc *ἔσσονται* coni Voss) ‖ 612 *ἄγουσιν* C Hi^{L} ‖ 613 *δεινὸν ἐφεστηῶτ' ὀφιουχέα· τοῦ μὲν ἔπειτα* addit A ς: om C M Hi latini, cf. p. 87

δεξιτερὴν κνήμην αὐτῆς ἐπιγουνίδος ἄχρις
αἰεὶ γνὺξ αἰεὶ δὲ Λύρηι παραπεπτηῶτος,
ὅν τινα τοῦτον ἄιστον ὑπουρανίων εἰδώλων
ἀμφότερον δύνοντα καὶ ἐξ ἑτέρης ἀνιόντα
πολλάκις αὐτονυχεὶ θηεύμεθα. τοῦ μὲν ἄρ' οἴη
κνήμη σὺν Χηλῆισι φαείνεται ἀμφοτέρηισιν,
αὐτὸς δ' ἐς κεφαλὴν ἔτι που τετραμμένος ἄλληι
Σκορπίον ἀντέλλοντα μένει καὶ ῥύτορα Τόξου·
οἵ γάρ μιν φορέουσιν, ὃ μὲν μέσον ἄλλα τε πάντα,
χεῖρα δέ οἱ σκαιὴν κεφαλήν θ' ἅμα Τόξον ἀγινεῖ·
ἀλλ' ὃ μὲν ὣς τρίχα πάντα καταμελεϊστὶ φορεῖται,
ἥμισυ δὲ Στεφάνοιο καὶ αὐτὴν ἔσχατον οὐρήν
Κενταύρου φορέουσιν ἀνερχόμεναι ἔτι Χηλαί.
τῆμος ἀποιχομένην κεφαλὴν μέτα δύεται Ἵππος.
καὶ προτέρου Ὄρνιθος ἐφέλκεται ἔσχατος οὐρή.
δύνει δ' Ἀνδρομέδης κεφαλή· τὸ δέ οἱ μέγα δεῖμα
Κήτεος ἠερόεις ἐπάγει νότος· ἀντία δ' αὐτός
Κηφεὺς ἐκ βορέω μεγάληι ἀνὰ χειρὶ κελεύει.
καὶ τὸ μὲν ἐς λοφιὴν τετραμμένον ἄχρι παρ' αὐτήν
δύνει, ἀτὰρ Κηφεὺς κεφαλῆι καὶ χειρὶ καὶ ὤμοις.
    Καμπαὶ δ' ἂν Ποταμοῖο καὶ αὐτίκα ἐρχομένοιο

616—618 § Ach p. 56   616 § Apollonius Arg IV 746 III 1004 p. 265   618—633 Eud XXXIX   618—622 § Hi p. 45   621 § Hi p. 113   623 § Hi p. 46   625—633 § Hi p. 46   625 sq. § Ach p. 44   631 § Apollonius Arg I 555   632 sq. § Ach p. 44   632 § Dionysius P. 299. 926. 1034 p. 257

---

614 *ἐπὶ γουνίδος* C ‖ 615 *νὺξ* C | *γνύξαι ηδε* Hi^{L} | *λύρην* A, *λύρη* M | *παραπεπτηῶτα* C ‖ 616 *ὅντιν' ἄπυστον ἄιστον* coni M. Schmidt | *ὑπουρανιων* (sic) M, *ὑπ' οὐρανίων* Ach^{V}, *ἐπ' οὐρανίων* Ach^{M}, *ἐπουρανίων* ς ‖ 617 *ἀμφοτέρων* Ach^{V} | *ἑτέρας* Ach^{V} ‖ 618 *αὐτονυχεὶ* M l Ach^{M}, *-χθεὶ* A, *-χὶ* C Ach^{V}, cf. p. 56 | *ἄρ* A, *ἄρ'* M ‖ 619 *φαείνεται* om Hi^{L} | *ἀμφοτέρησι* C ‖ 620 *εἰς* Hi | *ἐπί του* Hi^{L} ‖ 621 *τόξων* Hi ‖ 622 *φορέουσαν* Hi^{L} ‖ 623 *χειρὶ δὲ σκαιῇ* C | *κεφαλῇ θ'* C, *κεφαλῇ* A ‖ 624 *τρία π. κάτα* coni Voss, cf. Buttmanni notam | *κατὰ μελέϊστι* C | *φορ* terminatione invisibili A ‖ 626 *φορέοισιν* A | *ἔτι* invisibile A ‖ 627 *μέτα δύεται* corr Grotius: *μεταδύεται* A M, *μετὰ δύεται* C ‖ 628 *προτέρου* ut v. 281. 313; *πρότερον* et *ἔσχατον* coni Voss ‖ 629 *δεῖγμα* C ‖ 630 *ἠερόεις* A C l: *ἠερώεις* M ‖ 631 *ἐν β.* A M | *ἀνὰ χειρὶ* A C l s: *ἀναχειρι* M; *χερσὶ* vertit Avien v. 1161 | *κελεύων* A M ‖ 632 *τὰ* Ach^{V} | *ἐς* A C M Ach^{M}: *εἰς* Ach^{V} ‖ 633 *αὐτὰρ* A | *κεφαλῇ* M | *χερσὶ* legerunt Cic v. 415 Avien v. 1165 Hyg | *ὤμοις* Hipparchi paraphrasis Ach^{V} legerunt Cic v. 417 Hyg, cf. p. 45: *ὤμωι* A C M Ach^{M} ‖ 634 *αὐτίκα ἐρχ.* corr Voss, cf. v. 636. 645: *αὐτίκ' ἐπερχ.* A C M, *αὐτοῦ ἐρχ.* coni Hermann Orph 695

Σκορπίου ἐμπίπτοιεν ἐυρρόου ὠκεανοῖο.
ὃς καὶ ἐπερχόμενος φοβέει μέγαν Ὠρίωνα.
Ἄρτεμις ἱλήκοι· προτέρων λόγος, οἵ μιν ἔφαντο
ἑλκῆσαι πέπλοιο, Χίωι ὅτε θηρία πάντα
καρτερὸς Ὠρίων στιβαρῆι ἐπέκοπτε κορύνηι
θήρης ἀρνύμενος κείνωι χάριν Οἰνοπίωνι.
ἣ δέ οἱ ἐξαυτῆς ἐπετείλατο θηρίον ἄλλο,
νήσου ἀναρρήξασα μέσας ἑκάτερθε Κολώνας,
σκορπίον. ὅς ῥά μιν οὗτα καὶ ἔκτανε πολλὸν ἐόντα,
πλειότερος προφανείς, ἐπεὶ Ἄρτεμιν ἤκαχεν αὐτήν.
τοὔνεκα δὴ καί φασι περαιόθεν ἐρχομένοιο
Σκορπίου Ὠρίωνα περὶ χθονὸς ἔσχατα φεύγειν.
οὐδὲ μέν, Ἀνδρομέδης καὶ Κήτεος ὅσσ' ἐλέλειπτο,
κείνου ἔτ' ἀντέλλοντος ἀπευθέα, ἀλλ' ἄρα καὶ τοί
πανσυδίηι φεύγουσιν· ὁ δὲ ζώνηι τότε Κηφεύς
γαῖαν ἐπιξύει, τὰ μὲν ἐς κεφαλὴν μάλα πάντα
βάπτων ὠκεανοῖο, τὰ δ' οὐ θέμις, ἀλλά τά γ' αὐτόν

637—646 ex Epimenidis Theogonia probabiliter (cf. p. 350 Catast VII 7—19 schol Arat Diodor V 79, 1) 637—642 § Nicander Ther 13—20 p. 208 (hinc Nonnus IV 338—343) 637 § Apollonius Arg IV 938 sqq., Dionysius P. 447 p. 258 638—640 § Hyg II 34 (73, 7—10) 638 ex Od XI 580 641—642 § Quintus XI 23. XIV 581 (cf. XIV 484) 641 § Nicander Ther 13 p. 268, Quintus XII 185—186 645 § Apollonius Arg IV 54 p. 267 647—668 Eud XL § Hi p. 113, Hyg IV 12 (111, 7—17) 649—652 § Ach 48 650—652 § Att p. XXI, Hi p. 49

---

635 cf. ad v. 605 ‖ 637 *ἱλίκοι* C; *ἱλήκοις* coni Grotius ‖ 638 *ἑλκύσαι* C, cf. Od l. c. | *ὅθι* coni Grotius ‖ 639 *στιβαρῆ* M | *κορύνη* M ‖ 640 *θοίνης* coni Scaliger ad Manil V 240 e Cic v. 425 | *κείνωι* 'ei qui illic regnabat' non Cretae; *Χίωι* coni Scaliger (Brunck ad Apollon l. c.), *κλεινῶι* Heyne ad Apollod 54, cf. p. 268[37] | *θοίνης ἀρν. κείνων* coni Turnebus Advers VIII 17 sq. | *οἰνοποίωνι* A, *οἰνωπίωνι* C ‖ 641 *ἐξ αὐτῆς* A M l (Brunck ad Apollon 175) | *ἐπετείλατο* scripsi e p s Catast legerunt Nicander Cic v. 429, cf. p. 66. 268: *ἐπετείνατο* A C M l ‖ 642 *ἑκάτερθεν* C | *Κολώνας* scripsi e Catast (*ἀναδοθῆναι ἐκ τῆς Κολώνης τῆς Χίου*) s (*Κολώνην τῆς νήσου*): *κολώνας* editores ‖ 643 *ὄντα* A ‖ 644 *μειότερος* coni Brunck l. c. | *ἥ. ἁγνήν* coni Duebner ‖ 645 *καὶ* om C | *ἐρχομένοιο* C legerunt Apollonius Cic v. 434, cf. v. 634: *ἀρχομένοιο* A M ‖ 646 *ποτὶ χθ.* coni Duebner ‖ 647 *οὐδ' ἔμεν'* coni Buttmann | *οὐδὲν ἔλειπτο* coni Voss ‖ 648 *ἔτ'* ς: *δ'* A C M | *ἀπευθέα* corr M. Schmidt: -*έες* A C M | *κείνου ἐπαντέλλοντος ἀπευθέος* coni Voss, *ἀπευθέες ἀλλ'* coniungit Buttmann ‖ 649 *πανσυδίηι* l: *πανσυδίη* A C M | *ἡ* Ach[V] | *ζώνη* M Ach ‖ 650 *τε* pro *γαῖαν* Ach[V] | *ἐπιξύων* Hi[L], *ἐπὶ ξύι* Ach[V] | *ἐς* A C M Ach[M]: *εἰς* Hi | *ἐν κεφαλῆι* Ach[V] ‖ 651 *τὰδ'* M | *ἀλλὰ τά γ' αὐτόν* scripsi: *ἀλλὰ τά γ' αὐταί* A C M Ach[M], *ἀλλα τά τ' αὐτά* Hi[V], *ἀλλ' ἄστατος αὐτόν* Hi[L], *ἀλλ' ἀτὰρ αὐτοί* Ach[V], cf. p. 50

Ἄρκτοι κωλύουσι, πόδας καὶ γοῦνα καὶ ἰξύν.
ἡ δὲ καὶ αὐτὴ παιδὸς ἐπείγεται εἰδώλοιο
δειλὴ Κασσιέπεια· τὰ δ' οὐκέτι οἱ κατὰ κόσμον
φαίνεται ἐκ δίφροιο πόδες καὶ γούναθ' ὕπερθεν,
ἀλλ' ἥ γ' εἰς κεφαλὴν ἴση δύετ' ἀρνευτῆρι
αἰρομένη γονάτων, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλεν ἐκείνη
Δωρίδι καὶ Πανόπηι μεγάλων ἄτερ ἰσώσασθαι.
ἣ μὲν ἄρ' εἰς ἑτέρην φέρεται· τὰ δὲ νειόθεν ἄλλα
οὐρανὸς ἀντιφέρει, Στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλα
Ὕδρης τ' ἐσχατιήν, φορέει τ' ἔπι Κενταύροιο
σῶμά τε καὶ κεφαλὴν καὶ Θηρίον, ὅ ῥ' ἐνὶ χειρὶ
δεξιτερῆι Κένταυρος ἔχει. τοὶ δ' αὖθι μένουσι
Τόξον ἐπερχόμενον πρότεροι πόδες ἱππότα φηρός.
  Τόξωι καὶ σπείρη Ὄφιος καὶ σῶμ' Ὀφιούχου
ἀντέλλει ἐπιόντι· καρήατα δ' αὐτὸς ἀγινεῖ
Σκορπίος ἀντέλλων, ἀνάγει δ' αὐτὰς Ὀφιούχου
χεῖρας καὶ προτέρην Ὄφιος πολυτειρέος ἀγήν.
τοῦ γε μὲν Ἐγγόνασιν (περὶ γὰρ τετραμμένος αἰεὶ
ἀντέλλει) τότε μὲν περάτης ἐξέρχεται ἄλλα,
γυῖά τε καὶ ζώνη καὶ στήθεα πάντα καὶ ὦμος
δεξιτερῆι σὺν χειρί, κάρη δ' ἑτέρης μετὰ χειρός
Τόξωι ἀνέρχονται καὶ *Τοξότηι* ἀντέλλοντι.

---

657 § Manilius I 686 664 § Eust Od III 68 667—668 § Hi p. 114
669—682 Eud XLI § Hi p. 112, Hyg IV 12 (111, 17—24) 672 sq. § Hi p. 113

---

652 ἄρκτον Ach^{V} ‖ 653 ποδὸς primitus (corr postea) M ‖ 654 κασιέπεια A | τάδ' M ‖ 655 γούνατα A, χεῖρες C | ὕπερθε M ‖ 656 δύεται AM; δύει coni M. Schmidt ‖ 657 αἰρομένη scripsi legerunt Cic v. 443 Manilius Avien v. 1206, cf. v. 1057: μειρομένη A C M l s, cf. v. 1054 | ἄρ' A ‖ 658 δωρίδη C ‖ 659 νειόθεν ἄλλα C legit p: νειόθι μᾶλλον A M, cf. v. 285 ‖ 660 cf. v. 401 ‖ 661 φορέει A C l: φορέοι M | ἔπι M | φορέοι τέ κε coni Voss ‖ 662 ὅ ρ' M, ὅρρ' C, cf. Hermann Orph 701 | ἐν M ‖ 663 δεξιτερῇ M | μέ (omisso νουσι) C ‖ 664 ἐπερχόμενοι C | ἱππότα φηρός A l, ἱππότα ^{φ}θηρὸς C (ἱππότα etiam s, cf. Lobeck Paralip I 183): ἱππόφηρος M, ἱππο^{τθ}φηρος sec; ἱπποτοφηρος coni Grotius, ἱπποτόθηρος Buttmann ‖ 665 τόξω M | σπείρηι l | ὄφεως A ‖ 666 καρίατα C | αἰνὸς coni Voss ‖ 667 ἀντέλλων om C | αὐτὸς ὀφιούχου C ‖ 668 ὄφεος C | πολυτειρέος A C M l bis legerunt Germ v. 672 Avien v. 1220: -έα ς | ἀγήν (υ eraso) M legit p: αὐγήν A C, *caput* vertit Hyg ‖ 669 μὴν p | ἐνγόνασι A C M, ⟨ἐν⟩ γούνασι l, ἐν γούνασιν p ‖ 670 ἀνατέλλει s ‖ 671 ὦμος A M p: -οι C ‖ 673 ἀνέρχονται A C M Hi^{L}, cf. p. 113: ἀνέλκονται Hi^{V} | ἀνατέλλοντι A

σὺν τοῖς Ἑρμαίῃ τε Λύρῃ καὶ στήθεος ἄχρις
Κηφεὺς ἠώιον παρελαύνεται ὠκεανοῖο,
ἦμος καὶ μεγάλοιο Κυνὸς πᾶσαι ἀμαρυγαί
δύνουσιν, καὶ πάντα κατέρχεται Ὠρίωνος,
πάντα γε μὴν ἀτέλεστα διωκομένοιο Λαγωοῦ.
ἀλλ᾽ οὐχ Ἡνιόχωι Ἔριφοι οὐδ᾽ ὠλενίη Αἴξ
εὐθὺς ἀπέρχονται (τά τέ οἱ μεγάλην ἀνὰ χεῖρα
λάμπονται καί οἱ μελέων διακέκριται ἄλλων
κινῆσαι χειμῶνας, ὅτ᾽ ἠελίωι συνίωσιν),
ἀλλὰ τὰ μέν, κεφαλήν τε καὶ ἄλλην χεῖρα καὶ ἰξύν,
Αἰγόκερως ἀνιὼν κατάγει, τὰ δὲ νείατα πάντα
αὐτῶι Τοξευτῆρι κατέρχεται· οὐδέ τι Περσεύς
οὐδέ τι ἄκρα κόρυμβα μένει πολυτειρέος Ἀργοῦς,
ἀλλ᾽ ἤτοι Περσεὺς μὲν ἄτερ γουνός τε ποδός τε
δεξιτεροῦ δύεται, πρύμνης δ᾽ ὅσον ἐς περιαγήν,
αὐτὴ δ᾽ Αἰγοκερῆϊ κατέρχεται ἀντέλλοντι,
ἦμος καὶ Προκύων δύεται, τὰ δ᾽ ἀνέρχεται ἄλλα,
Ὄρνις τ᾽ Αἰητός τε τά τε πτερόεντος Ὀιστοῦ
τείρεα καὶ νοτίοιο Θυτηρίου ἱερὸς ἕδρη.
Ἵππος δ᾽ Ὑδροχόοιο μέσον περιτελλομένοιο
ποσσί τε καὶ κεφαλῆι ἀνελίσσεται· ἀντία δ᾽ Ἵππου
ἐξ οὐρῆς Κένταυρον ἐφέλκεται ἀστερίη νύξ·
ἀλλ᾽ οὔ οἱ δύναται κεφαλὴν οὐδ᾽ εὐρέας ὤμους
αὐτῶι σὺν θώρηκι χαδεῖν, ἀλλ᾽ αἴθοπος Ὕδρης

674—687 Eud XLII. XLIII 683—692 § Hyg IV 12 (111, 24 — 112, 2) 685—692 § Hi p. 114 686 ex Il IX 241 § Hi p. 114 687 § Hi p. 301 690—691 Eud XLIV 691 ex Il V 171 sim 692 § Choeroboscus Orthogr (Cramer Anecd Oxon II 266, 6; hinc Eust Il XVIII 485) 693—698 Eud XLV § Hi p. 302, Hyg IV 12 (112, 2—5) 693—695 § Ach p. 45 693—694 § Att p. XXII, Hi p. 46 bis 693 § Manilius II 231—232, Ovidius Fast II 145 695 § Quintus X 198 697 sq. § Hi p. 115

---

675 *ἠώον* M ‖ 676 *ἦμος* A C M l; *τῆμος* coni Voss ‖ 677 *δύνουσι* A C ‖ 678 *γε μὴν* ut v. 740; *τε μ.* coni Buttmann 54, *τε δὴν* M. Schmidt | *λαγ[illegible]οῦ* A ‖ 679 *ἡνιόχω* M | *ἀναχεῖρα* M ‖ 680 *τε* scripsi, cf. v. 567: *δὲ* A C M ‖ 681—692 om C ‖ 682 *χειμῶν* A | *ἠελίω* M ‖ 685, 6 *οὐδέτι* AM; *οὐδ᾽ ἔτι* coni Voss, *οὐδ᾽ ἔτι — οὐδ᾽ ἔτι γ᾽* Spitzner 151 ‖ 687 *γόννος* A ‖ 691 *ὄρνις θ᾽* M ‖ 692 *νοτίου* A M ‖ *ἱερὰ* A ‖ 693 *ὑδριχόοιο* M l Hi[L] Ach[M], *ὑδροχόο* Ach[V] | *μέσον* Hi bis legerunt Cic v. 472 Ovid Hyg, cf. Il XII 167: *νέον* Att (hinc A C M Ach legit Avien 1261) ‖ 693 sq. *περιτελλομένοιο — κεφαλῆι* om Ach[V] ‖ 694 *κεφαλῇ* M | *ἀντίου* A ‖ 695 *ἀστερίη* A C M (ut Callim fr. 146[b]) legit Cic v. 475: *ἑσπερίη* Ach Quintus (ut Apollon Arg II 42 Oppian Cyn III 52); *αἰθερίη* coni Grotius

αὐχενίην κατάγει σπείρην καὶ πάντα πρόσωπα.
ἣ δὲ καὶ ἐξόπιθεν πολλὴ μένει· ἀλλ᾽ ἄρα καὶ τήν
αὐτῶι Κενταύρωι, ὁπότ᾽ Ἰχθύες ἀντέλλωσιν,
ἀθρόον ἐμφέρεται. ὁ δ᾽ ἐπ᾽ Ἰχθύσιν ἔρχεται Ἰχθῦς
αὐτῶι κυανέωι ὑποκείμενος Αἰγοκερῆϊ
(οὐ μὲν ἅδην, ὀλίγον δὲ δυωδεκάδ᾽ ἀμμένει ἄλλην).
οὕτω καὶ μογεραὶ χεῖρες καὶ γοῦνα καὶ ὦμοι
Ἀνδρομέδης δίχα πάντα, τὰ μὲν πάρος ἄλλα δ᾽ ὀπίσσω,
τείνεται, ὠκεανοῖο νέον ὁπότε προγένωνται
Ἰχθύες ἀμφότεροι. τὰ μέν οἱ κατὰ δεξιὰ χειρός
αὐτοὶ ἐφέλκονται, τὰ δ᾽ ἀριστερὰ νειόθεν ἕλκει
Κριὸς ἀνερχόμενος. τοῦ καὶ περιτελλομένοιο
ἑσπερόθεν κεν ἴδοιο Θυτήριον, αὐτὰρ ἐν ἄλληι
Περσέος ἀντέλλοντος ὅσον κεφαλήν τε καὶ ὤμους·
αὐτὴ δὲ ζώνη καί κ᾽ ἀμφήριστα πέλοιτο
ἢ Κριῶι λήγοντι φαείνεται ἢ ἐπὶ Ταύρωι,
σὺν τῶι πανσυδίηι ἀνελίσσεται. οὐδ᾽ ὅ γε Ταύρου
λείπεται ἀντέλλοντος, ἐπεὶ μάλα οἱ συναρηρώς
Ἡνίοχος φέρεται· μοίρηι γε μὲν οὐκ ἐπὶ ταύτηι

699—708 Eud XLVI § Hyg IV 12 (112, 5—7) 704—706 § Hi p. 108 707—713 differt ab Eud p. 109 § Att p. XXIII 707—709 § Hi p. 108. 109 708—724 § Hyg IV 12 (109, 27 — 110, 10) 710—711 § Hi p. 109 712 § Att p. XXIII. XXIV, Hi p. 109. 110 713 § Att p. XXIII bis, Hi p. 109 bis. 110 714—720 Eud XLVII § Hi p. 111 714 § Att p. XXIII

---

698 *πρόσωπα* scripsi ut v. 738, cf. v. 737 et Eud, *caput* vertit Hyg: *μέτωπα* A C M ‖ 699 *καὶ* prius om C | *ἐξόπισθεν* A C l ‖ 701 *ἐμφέρεται* 'sibi infert in mare', cf. v. 567 sq.; *ἀθρόα συμφέρεται* coni Voss | *ἰχθῦσιν ἔρχ. ἰχθῦς* M ‖ 702 *ὅσσον κ.* coni Voss ‖ 703 *μὴν* M | *ἐμμένει* A, *ἀμμενει* M | *δυωδεκάδα μένει* C, cf. Hermanni Orph 701 ‖ 704 *οὗτοι* (sic) Hi^{L} | *γούνατα* Hi^{L} ‖ 705 cf. v. 923 ‖ 707 *τὰ μὲν οἳ κ. δ.* vel *τοὶ μέν οἱ δ.* coni Hermann Orph 782, *τά γε μὲν κ. δ.* Duebner, cf. p. 110 | *δεξιᾶς* M l ‖ 708 *αὐτοὶ δ᾽* A | *τὰδ᾽* M | *εἴωθεν ἕλκειν* Hi^{L} altero loco ‖ 709 *ἀνελκόμενος* Hi^{L} altero loco | *προτελλομένοιο* C ‖ 710 *ἐν* om Hi^{L} altero loco ‖ 711 *περσέως* A C Hi^{V} | *ἀνατέλλοντος* A C Hi^{V} | *κεφαλῆς* C ‖ 712 *αὐτῆι* Hi^{V} | *κ᾽ ἀμφήριστα* A C M l Att in Hi^{L}, *καμφήριστα* Att in Hi^{V}, primo loco Hi^{V} tertio Hi, *καμφήστατο* Hi^{V} altero loco, *καμφίστατο* Hi^{L} ib (pro *κ᾽ ἀμφήριστα πέλοιτο*): *ἀμφήριστα* Hi^{L} primo loco | *πέλοιτο* A C M Hi, *πέλοιτο* et *πέλονται* Hipparchi codices Aratei, *πέλονται* Att, cf. p. 110: *γένοιτο* Hi^{LV} primo loco ‖ 713 *κριῶ* M | *λήγοντι* A C M Hipparchi codices Aratei legit Avien v. 1290: sive *λήγουσα* sive *ἀνιόντι* coni Att ‖ 714 *σὺν τῶι* om Att in Hi^{L} | *πανσυδίηι* scripsi ut v. 649: *πανσυδίη* A, *πασσυδίη* M Att in Hi^{LV}, *πανσυδίην* C (cf. Et-M s. v.) ‖ 716 *μοίρη* M | *μὴν* l | *ταύτη* M

ἀϑρόος ἀντέλλει, Δίδυμοι δέ μιν οὖλον ἄγουσιν.
ἀλλ' Ἔριφοι λαιοῦ τε ϑέναρ ποδὸς Αἰγὶ σὺν αὐτῆι
Ταύρωι συμφορέονται, ὅτε λοφιή τε καὶ οὐρή
Κήτεος αἰϑερίοιο περαιόϑεν ἀντέλλωσιν.
δύνει δ' Ἀρκτοφύλαξ ἤδη πρώτηι ἐπὶ μοίρηι
τάων, αἳ πίσυρές μιν ἄτερ χειρὸς κατάγουσι
λαιῆς (ἣ δ' αὐτῶι μεγάληι ὑποτέλλεται Ἄρκτωι).
ἀμφότεροι δὲ πόδες καταδυομένου Ὀφιούχου
μέσφ' αὐτῶν γονάτων Διδύμοις ἔπι σῆμα τετύχϑων
ἐξ ἑτέρης ἀνιοῦσι. τότ' οὐκέτι Κήτεος οὐδέν
ἕλκεται ἀμφοτέρωϑεν, ὅλον δέ μιν ὄψεαι ἤδη.
ἤδη καὶ Ποταμοῦ πρώτην ἁλὸς ἐξανιοῦσαν
καμπὴν ἐν καϑαρῶι πελάγει σκέψαιτό κε ναύτης
αὐτὸν ἐπ' Ὠρίωνα μένων, εἴ οἵ ποϑι σῆμα
ἢ νυκτὸς μέτρων ἠὲ πλόου ἀγγείλειεν·
πάντη γάρ τά γε πολλὰ ϑεοὶ ἄνδρεσσι λέγουσιν.

Οὐχ ὁράαις; ὀλίγη μὲν ὅταν κεράεσσι σελήνη
ἑσπερόϑεν φαίνηται, ἀεξομένοιο διδάσκει
μηνὸς ὅτι πρώτη ἀποκίδναται αὐτόϑεν αὐγή·
ὅσσον ἐπισκιάει δ' ἐπὶ τέτρατον ἦμαρ ἰοῦσα·

718—719 § Hi p. 78   721 sq. Eud XXXVI § Hi p. 112   722 cf. Od II 119   724—730 § Hyg IV 12 (110—112)   724—729 Eud XLVIII § Hi p. 115   725 ex Od XXI 231 § Hi p. 115   730 Eud XXXIV   733—739 § Gemin 32 sq. Pet   733 (formula) ex Il VII 448 al

---

718 *λεοῦ* C ‖ 719 *ταύρω* M ‖ 720 *ἀντέλλωσι* C M ‖ 721 *δύνει* (η supra) A | *πρώτη* M | *ἐπὶ* Hi, cf. v. 554 al: *τότε* A C M, cf. p. 112 | *μοίρη* M ‖ 722 *πίσσυρες* M | *μιν* Hi[L]: *μὲν* A C M Hi[V] | *ἀτὰρ* Hi[LV] | *κατάγουσιν* Hi[V] ‖ 723 *αὐτοῦ* A | *μεγάλη* M | *ὑποτέλλεται* A C legerunt s Avien v. 1307: *ὑπερτέλλεται* M; *ἐπιτέλλεται* coni Voss, cf. v. 93 ‖ 724 *δὲ* corr Bekker legit p: *τε* A C M l | *καταδυσομένου* coni Voss, cf. ad v. 840 ‖ 725 *μέχρι τῶν γ.* Hi[L] | *ἐπὶ* M | *τετύχϑων* corr Voss: -*ω* A C M ‖ 727 *ὄψε καὶ* C ‖ 728 *πρώτην* A ς s: *πρώτης* C M ‖ 729 *ἀγὴν* ς, cf. v. 668 | *καϑαρῶ* M ‖ 730 *ἔτ'* coni Grotius ‖ 731 *μέτρον* (ω supra) A, *μέτρον* C M | *ἀγγείλειε* M ‖ 732 *ϑεοὶ δ'* C | *λέγουσι* C | post *λέγουσιν* signum: — A ‖ nulla inscriptio in A C M, de Hipparcho cf. p. 155. 326, *διοσημίαι* ς s, *προγνώσεις* Boethus (hinc *prognostica* Cic) p. 115, *ἔρχεται ἐπὶ ἄλλο βιβλίον* s ‖ 733 *ὁράας* M l ter p | *ὅταν* (ε supra) A, *ὅτ' ἂν* M | *σελήνης* A ‖ 734 *ἀζομένοιο* A (corr A[2]) | *διδώσκει* C ‖ 735 *ὅτι* M: *ὅτε* A C | *πρώτην* A[2] ‖ 736 *ὅσον* C | *ἐπισκιάει δ'* corr Wil: -*άειν* A C M; *ὑποσκιάειν* coni Voss | *ἐπὶ τέτρατον* C Gemin, *ἐπιτέτρατον* M: *ἐπὶ τέταρτον* A | *ἰούση* C; *ἄγουσα* coni Buttmann e s

ὀκτὼ δ' ἐν διχάσει, διχόμηνα δὲ παντὶ προσώπωι,
αἰεὶ δ' ἄλλοθεν ἄλλα παρακλίνουσα πρόσωπα
εἴρει, ὁπποσταίη μηνὸς περιτέλλεται ἠώς.
ἄκρα γε μὴν νυκτῶν κεῖναι δυοκαίδεκα μοῖραι
ἄρκιαι ἐξειπεῖν. τὰ δέ που μέγαν εἰς ἐνιαυτόν
(ὥρη μέν τ' ἀρόσαι νειούς, ὥρη δὲ φυτεῦσαι)
ἐκ Διὸς ἤδη πάντα πεφασμένα πάντοθι κεῖται.
καὶ μέν τις καὶ νηΐ πολυκλύστου χειμῶνος
ἐφράσατ' ἢ δεινοῦ μεμνημένος Ἀρκτούροιο
ἠέ τεων ἄλλων, οἵ τ' ὠκεανοῦ ἀρύονται
ἀστέρες ἀμφιλύκης οἵ τε πρώτης ἔτι νυκτός.
ἤτοι γὰρ τοὺς πάντας ἀμείβεται εἰς ἐνιαυτόν
ἠέλιος μέγαν ὄγμον ἐλαύνων, ἄλλοτε δ' ἄλλωι
ἐμπελάει, τοτὲ μέν τ' ἀνιὼν τοτὲ δ' αὐτίκα δύνων·
ἄλλος δ' ἀλλοίην ἀστὴρ ἐπιδέρκεται ἠῶ.
γινώσκεις τάδε καὶ σύ (τὰ γὰρ συναείδεται ἤδη
ἐννεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἠελίοιο),
ὅσσα τ' ἀπὸ ζώνης εἰς ἔσχατον Ὠρίωνα
Νὺξ ἐπιδινεῖται Κύνα τε θρασὺν Ὠρίωνος,
οἵ τε Ποσειδάωνος ὁρώμενοι ἢ Διὸς αὐτοῦ
ἀστέρες ἀνθρώποισι τετυγμένα σημαίνουσιν.

---

738 § Ach p. 57   741—743 § Verg I 252—255   741 § Anonymus (Plut Amat XVII = Schneider Callim II 786)   742 cf. Od XI 379 al § Plutarchus De exilio 601 A   745 § schol Apollon Arg II 1098   747 cf. Il VII 433   751 cf. Od XI 16   752—755 § Ach p. 17. 18   752 sqq. de Metone (schol et Avien v. 1369 sqq.)

---

737 *διχάσει* ς Gemin: *διχάσι* A C, *διχάσιν* l, *διχᾶσιν* M ‖ 738 *παρακλίνουσα* A C M Gemin: *παρεκκλίνουσα* Ach, cf. p. 57 | *πρόσωπα* p Ach legit Avien v. 1349: *μέτωπα* A C M Gemin ‖ 739 *εἴρηι* Gemin ‖ 740 *μὴν* A C M l ut v. 678; *μὲν* coni Voss (Buttmann 54) | *δυώδεκα* M ‖ 741 *δέ τοι* coni Buttmann ‖ 742 *ὥρην* bis coni Grotius ‖ 744—747 vix aptos et fortasse spurios censet Grotius ‖ 744 *πολυκλύστου* ς: *-οιο* A C M; licentia spondiaca exemplis Homericis excusata, cf. v. 966 (Ludwich De hex spond 152) ‖ 745 *φράζεσθαι δ' αἰνοῦ* schol Apollon ‖ 746 *ἠὲ τεῶν* A, *ἢ ἑτέων* C M | *ὠκεανῶν* C ‖ 747 *ἐπὶ* ς, *ἐστὶ* A ‖ 748 *τοὺς* om C ‖ 749 *ὄγμον* A C l s bis ut Il XI 68: *οἶμον* M | *ἄλλω* M ‖ 750 *ἐμπελάει* scripsi e s (ad v. 752 *ἐπέρχεται ἄλλοτε ἄλλωι ἐμπελάζων*), cf. v. 74. 272: *ἐμπλήσει* A C M; *ἐμπλήσσει* coni Voss | *τότε* prius M ‖ 751 *ἐπικέρδεται* M ‖ 752 *γινώσκοις* ς | *τὰ καὶ* C | *συναείδεται* A C M l s: *συναγείρεται* Ach bis, cf. p. 18 sqq. ‖ 756 sq. 'et quae stellae vices a Neptuno sive a Iove ipso hominibus paratas indicant adspectae', cf. v. 12 sq. ‖ 757 *σημαίνουσι* A C

τῶι κείνων πεπόνησο· μέλοι δέ τοι, εἴ ποτε νηῒ
πιστεύεις, εὑρεῖν ὅσα που κεχρημένα κεῖται
σήματα χειμερίοις ἀνέμοις ἢ λαίλαπι πόντου.
μόχθος μέν τ' ὀλίγος, τὸ δὲ μυρίον αὐτίκ' ὄνειαρ
γίνετ' ἐπιφροσύνης αἰεὶ πεφυλαγμένωι ἀνδρί·
αὐτὸς μὲν τὰ πρῶτα σαώτερος, εὖ δὲ καὶ ἄλλον
παρειπὼν ὤνησεν, ὅτ' ἐγγύθεν ὤρορε χειμών.
πολλάκι γάρ καί τίς τε γαληναίηι ὑπὸ νυκτί
νῆα περιστέλλει πεφοβημένος ἦρι θαλάσσης·
ἄλλοτε δὲ τρίτον ἦμαρ ἐπιτρέχει ἄλλοτε πέμπτον,
ἄλλοτε δ' ἀπρόφατον κακὸν ἵκετο· πάντα γὰρ οὔπω
ἐκ Διὸς ἄνθρωποι γινώσκομεν, ἀλλ' ἔτι πολλά
κέκρυπται, τῶν αἴ κε θέληι καὶ ἐσαυτίκα δώσει
Ζεύς (ὁ γὰρ οὖν γενεὴν ἀνδρῶν ἀναφανδὸν ὀφέλλει,
πάντοθεν εἰδόμενος, πάντη δ' ὅ γε σήματα φαίνων).
ἄλλα δέ τοι ἐρέει ἤ που διχόωσα σελήνη
πληθύος ἀμφοτέρωθεν ἢ αὐτίκα πεπληθυῖα,
ἄλλα δ' ἀνερχόμενος τοτὲ δ' ἄκρηι νυκτὶ κελεύει
ἠέλιος. τὰ δέ τοι καὶ ἀπ' ἄλλων ἔσσεται ἄλλα
σήματα καὶ περὶ νυκτὶ καὶ ἤματι ποιήσασθαι.
Σκέπτεο δὲ πρῶτον κεράων ἑκάτερθε σελήνην.
ἄλλοτε γάρ τ' ἄλλῃι μιν ἐπιγράφει ἕσπερος αἴγλῃι,
ἄλλοτε δ' ἀλλοῖαι μορφαὶ κερόωσι σελήνην

758—763 § Dionysius P. 170—173 p. 258 761 § Verg IV 6 762 cf. Hermesianactis Leontium v. 61 (Ath XIII 598 D) 772 ex Il II 353 (IV 381 Od XXI 413) § Theo Alex (Append epigr Anth 39, 5) 773 ex formula Homerica § Anonymus in Crameri Anecd Oxon II 325, Et-M 516, 9 778—817 Plin 347—350, Ptolem Tetrabibl II (26, 14—26 Camerarii) § Stob Ecl I 26 (I 224 W.) 778—782 Th 5

---

758 τω^{ο} A, τῶ M | μέλοι M l p legit Avien v. 1380, cf. v. 819: μέλει A C || 759 κεχρημένα ‘praedicta’, cf. v. 743 | κεκριμένα p; κεκρυμμένα coni Voss || 760 λέλαπι C || 762 ἐπιφροσύνηις A | ἀεὶ C | ἀνήρ C || 763 τὰ om A M | δὲ om C | ἄλλων (superscripto ω, i. e. ἄλλωι) A, ἄλλωι M || 764 ὤρορε C, ὄρωρε A M || 765 τις A C l p: om M | γαληναίη M || 767 δὲ C: δὴ A, μὲν M || 768 ἀπρόφατον (superscript σ) A, ἀπρόφαντον C | ἵκετο om C || 770 κέκριπται C | θέλησιν ἐσαυτίκα ς || 771 οὖν om C || 773 εἴ που A | διχόοσα Anonymus, διχόωσι Et-M | σελήνην Et-M || 774 πληθύος corr Voss e s Avien v. 1401, cf. v. 799: πλήθουσ' A C M || 775 ἄκρη M | κελεύει scripsi: -ων A C M || 776 πον ς || 777 ἥματα M || 778 δὴ Stob | πρῶτον A C M s: πρώτη Stob; πρώτην coni Voss e s Avien v. 1446 || 779 τ' om A | ἄλλη A M l | ἄλλ' ἡμῖν v. post 780 traiecto C

εὐθὺς ἀεξομένην, αἵ μὲν τρίτηι αἵ δὲ τετάρτηι.
τάων καὶ περὶ μηνὸς ἐφεσταότος κε πύθοιο.
λεπτὴ μὲν καθαρή τε περὶ τρίτον ἦμαρ ἐοῦσα
εὔδιός κ᾽ εἴη, λεπτὴ δὲ καὶ εὖ μάλ᾽ ἐρευθὴς
πνευματίη, παχίων δὲ καὶ ἀμβλείηισι κεραίαις
τέτρατον ἐκ τριτάτοιο φόως ἀμενηνὸν ἔχουσα
ἠὲ νότωι ἀμβλύνετ᾽ ἢ ὕδατος ἐγγὺς ἐόντος.
εἰ δέ κ᾽ ἀπ᾽ ἀμφοτέρων κεράων τρίτον ἦμαρ ἄγουσα
μήτ᾽ ἐπινευστάζηι μήθ᾽ ὑπτιόωσα φαείνηι,
ἀλλ᾽ ὀρθαὶ ἑκάτερθε περιγνάμπτωσι κεραῖαι,
ἑσπέριοί κ᾽ ἄνεμοι κείνην μετὰ νύκτα φέροιντο.
εἰ δ᾽ αὔτως ὀρθὴ καὶ τέτρατον ἦμαρ ἀγινεῖ,
ἦ τ᾽ ἂν χειμῶνος συναγειρομένοιο διδάσκοι.
εἰ δέ κέ οἱ κεράων τὸ μετήορον εὖ ἐπινεύηι,
δειδέχθαι βορέω, ὅτε δ᾽ ὑπτιάηισι, νότοιο.
αὐτὰρ ἐπὴν τριτόωσαν ὅλος περὶ κύκλος ἑλίσσηι
πάντη ἐρευθόμενος, μάλα κεν τότε χείμερος εἴη·
μείζονι δ᾽ ἂν χειμῶνι πυρώτερα φοινίσσοιτο.

783—787 § Verg I 427—435 783 Th 51 § Ge I 2, 1 784—787 Th 12 § Ge I 3, 1 785—795 L IV 785—787 Th 38 788—798 Th 27 790 § Quintus I 150 794—797 § Galenus IX 909 K 794—795 § schol BGV Germ 202, 4 796 § fortasse Apollonius Arg IV 1198 p. 266[34]

---

781 ἀεξομένης ς; κεράεσσι σελήνης — ἀεξομένης coni Voss | τρίτη M | τετάρτη M ‖ 783 ἰοῦσα Stob ‖ 784 εὖ A C M legit Avien 1457, cf. v. 610: οὐ C s (ad v. 769) Stob ‖ 785 ἀμβλείησι C M, ἀμβλιησι (ει supra) A ‖ 786 τέτρατον M l, τέταρτον A | τριτάοιο C | ἀμενηνὸν M s bis ‖ 787 ἠὲ νότωι ἀμβλύνετ᾽ corr Anonymus in Oxoniensi: ἢ νότω ἀμβλύνεται A M Stob, ἢ νότω ἀμβλύεται C; ἢ νότωι ἀμβλύνει coni Dorville ad Charit 434, ἢ νότωι ἀμβλύνοιτ᾽ ἂν Voss | 787 ante 788 A C legit Avien 1465 sqq.: traiciunt (cruce praefixa rec³) M Stob ‖ 788 ἡ δέτ᾽ C | κεν l | ἀπ᾽ A C M Stob: ἐπ᾽ ς ‖ 789 μήτ᾽ ἐπινευστάζηι ς legit p, cf. v. 794: μήτε τι ν. A M Stob, μήτ᾽ ἔτι ν. l, μήτε ν. p alter, μὴ τέτι νευστάζει C | φαείνοι A C M Stob ‖ 790 ὀρθαὶ — κεραῖαι A C M Stob | ἑκάτερθεν M | περιγνάμπτωσι C M: περιγνάμπτουσαι A, περιγνάπτωσι Stob; ὀρθὰς ἑκ. περιγνάμπτουσα κεραίας coni Voss ‖ 791 γ᾽ Stob | κατὰ C ‖ 792 ἀγινεῖ A C M Stob: -οῖ ς; -ῆι coni Voss ‖ 793 ἦτ᾽ M | διδάσκει A C M Stob ‖ 794 κέν οἱ ς l Galenus, καὶ Stob | ἐπινεύει ς Stob, -οι A C M Galenus, cf. v. 431 p. 99 ‖ 795 τ᾽ post β. om A C Galenus Stob: add M | ὕπτιά εἰσι Galenus ‖ 796 τριτόωσαν A M l Stob (Lobeck Rhem 185): τριτόεσσαν C | ὅλον περικύκλον Stob[P], ὅλον περικύκλος Stob[F], ὅλος περίκυκλος A, ὅλην περὶ κύκλος Galenus | ἑλίσσηι Galenus, ἑλίσση M, ἑλίσσει l Stob, ἑλίσσοι A C ‖ 797 τό γε χείμερον coni Buttmann ‖ 798 ἂν A C Stob[F]: αὖ M ς Stob[P] | πυρότερα C

Σκέπτεο δ' ἐς πληθύν τε καὶ ἀμφότερον διχόωσαν,
ἠμὲν ἀεξομένην ἠδ' ἐς κέρας αὖθις ἰοῦσαν,
καί οἱ ἐπὶ χροιῆι τεκμαίρεο μηνὸς ἑκάστου.
πάντη γὰρ καθαρῆι κε μάλ' εὔδια τεκμήραιο,
πάντα δ' ἐρευθομένηι δοκέειν ἀνέμοιο κελεύθους,
ἄλλοθι δ' ἄλλο μελαινομένηι δοκέειν ὑετοῖο.
σήματα δ' οὐ μάλα πᾶσιν ἐπ' ἤμασι πάντα τέτυκται,
ἀλλ', ὅσα μὲν τριτάτηι τε τεταρταίηι τε πέληται,
μέσφα διχαιομένης, διχάδος γε μὲν ἄχρις ἐπ' αὐτήν
σημαίνει διχόμηνον, ἀτὰρ πάλιν ἐκ διχομήνου
ἐς διχάδα φθιμένην· ἔχεται δέ οἱ αὐτίκα τετράς
μηνὸς ἀποιχομένου, τῆι δὲ τριτάτη ἐπιόντος.
εἰ δέ κέ μιν περὶ πᾶσαν ἀλωαὶ κυκλώσωνται
ἢ τρεῖς ἠὲ δύω περικείμεναι ἠὲ μί' οἴη,
τῆι μὲν ἰῆι ἀνέμοιο γαληναίης τε δοκεύειν,
ῥηγνυμένηι ἀνέμοιο, μαραινομένηι δὲ γαλήνης,
ταὶ δύο δ' ἂν χειμῶνι περιτροχάοιντο σελήνην,
μείζονα δ' ἂν χειμῶνα φέροι τριέλικτος ἀλωή,
καὶ μᾶλλον μελανεῦσα, καὶ εἰ ῥηγνύατο μᾶλλον.
καὶ τὰ μὲν οὖν ἐπὶ μηνὶ σεληναίης κε πύθοιο.

799—801 Th 8 § Galeni paraphrasis l. c. 802 § Verg I 432—435, Ge I 2, 1 805—810 Th 8 § Galenus l. c., L XII 1 811—815 Th 31. 51 § Ge I 3, 1 816—817 § Ge I 3, 1 816 § Ach p. 57

---

799 *ἐς* delet Voss ‖ 800 *ἡ μὲν* C ‖ 801 *χροιῆι* C Stob: *χροιὴν* A M | *ἑκάστου* A C M, cf. v. 818 Th 8; *ἕκαστα* coni Voss ‖ 802 *πάντηι* A C Stob | *γὰρ* A C Stob: *μὲν* M | *τε* Stob, *καὶ* C ‖ 803 *πάντη* C Stob | *κέλευθον* Stob[F], *κέλευθος* Stob[P] ‖ 804 *δ'* om C | *μελαινομένη* M ‖ 805 *οὐ μάλα* Stob, cf. v. 17. 650: *οὔτ' ἄρ* A C, *οὐτὰρ* M (hinc *οὐτἄρ* i. e. *οὔτοι ἄρα* coni Buttmann), *οὔτ' ἄρα* Galenus | *ἤμασιν* C | *πάντα* om A ‖ 806 *τριτάτη* M | *τε* prius Stob: om A C M | *τεταρταίη* M | *πέληται* ς Galenus: *πέλονται* A C M ‖ 807 *διχεομένης* C, *διχαζομένης* A Stob | *μὴν* A ‖ 808 *σημαίνειν* A | *διχομήνης* ς Galenus ‖ 809 *ἔχεται δέ οἱ* M Galenus: *δέχεται δέ οἱ* A C, *δέχεται μὲν* Stob; *ἔχεται μέν οἱ* coni Wachsmuth, *δέχεται δέ μιν* Grotius ‖ 810 *ἀπερχομένου* A | *τῆι* C Galenus: *ἡ* A M Stob; *τὴν δὲ -η* coni Grotius | *τετάρτηι* Galenus | *ἐπιόντος* corr Voss, cf. Avien v. 1504 sq.: *ἀπιόντος* A C M Galenus Stob ‖ 811 *μιν* M l | *κυκλώσωνται* A Stob: *-σονται* C M l ‖ 812 *δύο* Stob ‖ 813 *τῇ* M | *ἰῇ* M ‖ 814 *ῥηγνυμένη* M | *μαραινομένη* M ‖ 815 *τῶ δ.* M | *περιτροχάοιτε* C | *σελήνη* M ‖ 816 *ἁλώη* A Stob ‖ 817 *ῥηγνύατο μᾶλλον* A C M legit Avien v. 1541 (non 3 pl opt relata ad duas vel tres, ut censet Buttmann, sed 3 sing opt iudice Meinekio Anal Alex 158 [352], ut Od III 438 '*θεὰ κεχαροίατο*' editor antiquus nescio quis, Zenodotus schol A Il XVI 243, codices Hymni Hom in Apoll 20, Callimachus fr. 521, Euphorio fr. 162); *ῥηγνῦτ'* (i. e. *ῥηγνύεται*) *ἔτι μᾶλλον* coni Voss

Ἠελίοιο δέ τοι μελέτω ἑκάτερθεν ἰόντος·
ἠελίωι καὶ μᾶλλον ἐοικότα σήματα κεῖται,
ἀμφότερον δύνοντι καὶ ἐκ περάτης ἀνιόντι.
μή οἱ ποικίλλοιτο νέον βάλλοντος ἀρούρας
κύκλος, ὅτ' εὔδιον κεχρημένος ἤματος εἴης,
μηδέ τι σῆμα φέροι, φαίνοιτο δὲ λιτὸς ἁπάντη.
εἰ δ' αὔτως καθαρόν μιν ἔχοι βουλύσιος ὥρη,
δύνοι δ' ἀνέφελος μαλακὴν ὑποδείελος αἴγλην,
καί κεν ἐπερχομένης ἠοῦς ἔθ' ὑπεύδιος εἴης.
ἀλλ' οὐχ, ὁππότε κοῖλος ἐειδόμενος περιτέλληι,
οὐδ', ὁπότ' ἀκτίνων αἱ μὲν νότον αἱ δὲ βορῆα
σχιζόμεναι βάλλωσι τὰ δ' αὖ περὶ μέσσα φαείνηι,
ἀλλά που ἢ ὑετοῖο διέρχεται ἢ ἀνέμοιο.
Σκέπτεο δ', εἴ κέ τοι αὐγαὶ ὑπείκωσ' ἠελίοιο,
αὐτὸν ἐς ἠέλιον (τοῦ γὰρ σκοπαί εἰσιν ἄρισται),
εἴ τί που ἢ οἱ ἔρευθος ἐπιτρέχει, οἷά τε πολλά
ἑλκομένων νεφέων ἐρυθαίνεται ἄλλοθεν ἄλλα,
ἢ εἴ που μελανεῖ· καί τοι τὰ μὲν ὕδατος ἔστω
σήματα μέλλοντος, τὰ δ' ἐρεύθεα πάντ' ἀνέμοιο.

819—891 Plin 342—346, Ptolem l. c. 1—14, L I. II 819—824 § Verg I 438—442 820 § schol v. 833 821 § Quintus VIII 2 822—891 § Stob Ecl I 25 (I 214 W.) 822—827 Th 50 § Ge I 2, 2—3 822 ex Od XIX 433 § Apollonius Arg I 737 825—827 § Verg I 458—460 826 ex Il XI 63 828—831 Th 26 832—837 Th 27 § Ge I 3, 2 834—839 § Verg I 452 sqq.

---

819 ἰελίου A l | -ωθεν s ‖ 820 σώματα κεῖσθαι C ‖ 822 οἱ — βάλλοντος ut v. 840. 849 Od IX 256 | ποικί[λ]λοιτο A, ποικίλον τὸ Stob | ἀρούραις M ‖ 823 εὐδείου C | ἠμάτιος A ‖ 824 μὴ δέτι M, μὴ δέτοι C, μὴ δέ τοι Stob[P] | φ. φέροιτο C | ἁπάντηι ACM ‖ 825 ἔχει AC | βουλύσιος A Stob: βουλήσιος CM ‖ 826 δύνει AC | ἀννέφελος M, ἂν νέφελος Stob | ὑποδείελον A; ὕπο δείελος coni Voss, cf. Callimachus Epigr II 3 ‖ 827 κέκεν ut videtur C | ἠοὺς εθ M (corr rec[3]) | ἠ. εὐθυπέδιος Stob | εἴης corr Voss: εἴη ACM, cf. v. 990 sq. ‖ 828 ὁπότε AM | ἐειδόμενος ε primo in rasura scripto C | περιτέλλη M, περιτέλλει[η] A, περιτέλλει C, περιτέλλοι Stob ‖ 830 ἂν Stob[P] | μέσα Stob | φαείνηι Stob[F], φαείνη M l: φαείνει AC, φανείηι Stob[P] ‖ 831 παρέρχεται C | ἀνέμοι Stob[P1] ‖ 832 κε Stob: καὶ ACMl | ὑπείκουσ' AC | εἴ κά τοι αὐγαὶ ὑπεῖεν ἂν coni Grotius ‖ 833 ἥλιον Stob[F] | σκοπιαί εἰσιν ἄρισται A Stob, unde σκοπαί εἰσιν ἄρ. corr Buttmann: σκοπιαὶ καὶ ἄρισται CMl, cf. v. 883 ‖ 834 scripsi: εἴ τι που εἰ οἱ C, εἴ τι που ἢ καὶ A (omisso ἢ Stob), εἰ τι οἵ που ἢ Ml; εἴ τί πού οἱ καὶ coni Arnaldus, εἴ τί οἱ ἢ που Voss ‖ 836 μελανεῖ corr Buttmann: μελάνει M Stob | τοι AC Stob: σοι M ς ‖ 837 σήματος C | εὐρεθέα Stob

εἴ γε μὲν ἀμφοτέρων ἄμυδις κεχρωσμένος εἴη,
καί κεν ὕδωρ φορέοι καὶ ὑπηνέμιος τανύοιτο.
εἰ δέ οἱ ἢ ἀνιόντος ἢ αὐτίκα δυομένοιο
ἀκτῖνες συνίωσι καὶ ἀμφ᾽ ἐνὶ πεπλήθωσιν,
ἤ ποτε καὶ νεφέων πεπιεσμένος ἢ ὅ γ᾽ ἐς ἠῶ
ἔρχηται παρὰ νυκτὸς ἢ ἐξ ἠοῦς ἐπὶ νύκτα,
ὕδατί κεν κατιόντι παρατρέχοι ἤματα κεῖνα.
μηδ᾽, ὅτε οἱ ὀλίγη νεφέλη πάρος ἀντέλλῃσι,
τὴν δὲ μέτ᾽ ἀκτίνων κεχρημένος αὐτὸς ἀερθῆι,
ἀμνηστεῖν ὑετοῖο. πολὺς δ᾽ ὅτε οἱ πέρι κύκλος
οἷον τηκομένωι ἐναλίγκιος εὐρύνηται
πρῶτον ἀνερχομένοιο καὶ ἂψ ἐπὶ μεῖον ἴῃσιν,
εὔδιός κε φέροιτο, καὶ εἴ ποτε χείματος ὥρηι
ὠχρήσηι κατιών. ἀτὰρ ὕδατος ἡμερινοῖο
γινομένου κατόπισθε περὶ νέφεα σκοπέεσθαι
κὰδ δὴ δυομένου τετραμμένος ἠελίοιο.
ἢν μὲν ὑποσκιάῃσι μελαινομένηι εἰκυῖα
ἠέλιον νεφέλη, ταὶ δ᾽ ἀμφί μιν ἔνθα καὶ ἔνθα
ἀκτῖνες μεσσηγὺς ἑλισσόμεναι διχόωνται,
ἦ τ᾽ ἂν ἔτ᾽ εἰς ἠῶ σκέπαος κεχρημένος εἴης.
εἰ δ᾽ ὃ μὲν ἀνέφελος βάπτοι ῥόον ἑσπερίοιο,

840 ex Od I 24 845—847 § Verg I 445 sq. 850—851 Th 50 853 cf. Hesiodi Opera v. 727 854—857 Th 11 858—861 § Ge I 2, 4

838 *μὴν* C | *ἀμφοτέρων* C Stob: *-οις* A M l | *ἄμμιδις* Stob^P | *κεχρωσμένος* A M* l Stob, cf. Lobeck ad Aiac³ 262: *-ημένος* C M; *-ωμένος* coni Buttmann || 839 *ὑπηνεμένως* C || 840 *οἱ* C M l, cf. v. 822: *τοι* A Stob | *αὐτίκ* C | *δυσομένοιο* coni Voss e Cratetis et Aristarchi scriptura Od I 24 (ubi legerunt *δυομένου* et Aratus et Apollonius; cf. Schneider Callim I 418) et Hesiodi Operibus v. 384 (ubi Apollonius Arg III 225 sq. legit *δυομενάων*, cf. Operum v. 728): at cf. v. 724. 853. 880 al || 841 *πεπλήθωσι* C || 842 *ἤ π.* Stob^F; *εἴ π.* coni Voss | *ὅ γ᾽* A: *ὅτ᾽* C M, *ὅς γ᾽* Stob || 843 *ἔρχεται* A Stob || 844 *παρατρέχει* C | *ἤματα* M || 845 *μὴ δ᾽* M, *μὲν δ᾽* Stob^P | *ἀντέλλησι* M || 846 *κεχρημένος* A C ς Stob legit Avien v. 1600: *κεχρωσμένος* M | *ἀερθῇ* M || 847 *πέρι κύκλος* corr Voss: *περὶ κύκλος* A C, *περικύκλος* M l || 848 *τηκομένω* M || 849 *ἴησι* C || 850 *κατὰ* pro *κε* l | *ὥρη* M || 851 *ὠχρήσηι* Stob^P, *ὠχρήση* A C M l: *ὠχρήαι* Stob^F | *ὕδατος ἀτὰρ* Stob^F | *ἡμερίοιο* M ς, *ἡμφινοῖο* C || 852 *γινόμενος* coni Voss || 853 *καδ δὴ* C: *καὶ δὴ* A M l Stob | *δυσομένου* coni Voss || 854 *μὲν σκια*... (3 litt oblitteratis) Stob^P | *ὑποσκιάῃσι* A C s: *-ησι* M; *ἐπισκιάῃσι* coni Voss e p Avien v. 1618 | *μελαινομένη* M | *ἐοικυῖα* A || 855 *τὰ* C Stob^P || 856 *ἑλισσομένην* A Stob | *διχόωντα* Stob, *διχόωσιν* A || 857 *ἦτ᾽* M | *σκέπεος* A, *σκέπως* Stob^P || 858 *ἢν — βάπτηι* coni Buttmann | *ἀνέφελος* A Stob^P: *ἀννέφελος* C M l Stob^F | *ῥόον* ς, cf. ad v. 605

ταὶ δὲ κατερχομένου νεφέλαι ταί τ' οἰχομένοιο
πλησίαι ἑστήκωσιν ἐρευθέες, οὔ σε μάλα χρή
αὔριον οὐδ' ἐπὶ νυκτὶ περιτρομέειν ὑετοῖο,
ἀλλ', ὁπότ' ἠελίοιο μαραινομένῃσιν ὁμοῖαι
ἐξαπίνης ἀκτῖνες ἀπ' οὐρανόθεν τανύωνται
(οἷον ἀμαλδύνονται, ὅτε σκιάῃσι κατ' ἰθύ
ἱσταμένη γαίης τε καὶ ἠελίοιο σελήνη)·
οὐδ', ὅτε οἱ ἐπέχοντι φανήμεναι ἠῶθι πρό
φαίνονται νεφέλαι ὑπερευθέες ἄλλοθεν ἄλλαι,
ἄρραντοι γίνονται ἐπ' ἤματι κείνωι ἄρουραι.
μηδ' αὔτως, ἔτ' ἐόντι πέρην ὁπότε προταθεῖσαι
ἀκτῖνες φαίνονται ἐπίσκιοι ἠῶθι πρό,
ὕδατος ἢ ἀνέμοιο κατοισομένου λελαθέσθαι.
ἀλλ', εἰ μὲν κεῖναι μᾶλλον κνέφαος φορέοιντο
ἀκτῖνες, μᾶλλόν κεν ἐφ' ὕδατι σημαίνοιεν·
εἰ δ' ὀλίγος τανύοιτο περὶ δνόφος ἀκτίνεσσιν,
οἷόν που μαλακαὶ νεφέλαι φορέουσι μάλιστα,
ἦ τ' ἂν ἐπερχομένοιο περιδνοφέοιντ' ἀνέμοιο.
οὐδὲ μὲν ἠελίου σχεδόθεν μελανεῦσαι ἅλωαί
εὔδιοι, ἀσσότεραι δὲ καὶ ἀστεμφὲς μελανεῦσαι
μᾶλλον χειμέριαι, δύο δ' ἂν χαλεπώτεραι εἶεν.
Σκέπτεο δ' ἢ ἀνιόντος ἢ αὐτίκα δυομένοιο
εἴ πού οἱ, νεφέων τὰ παρήλια κικλήσκονται,

862—865 Th 13 864—865 § Ach p. 58 866—868 Th 10 869—871 Th 11 § Ge I 3, 2 877—879 Th 22 880—889 Th 22. 29 880 ex Od I 24 (cf. ad v. 840)

---

859 *ν. ταί* corr Wil: *ν. καί* ACM | *τ' οἰχ.* scripsi: *ἔτ' οἰχ.* Stob, *οἰχ.* CM, *ἐπερχομένοιο* A; *ἀποιχομένοιο* coni Voss || 860 *πλησίον* ς | *οὖσαι μ.* Stob[F] || 862 *μαραινομένῃσιν* l, *-ησιν* M: *-οισιν* A Stob[P], *-οι εισιν* Stob[F] || 863 *ὑπ'* A | *τανύωνται* (primitus *τανύηται*) M: *-ονται* A C Stob || 864 *ἀμαλδύνονται* A: *-ηται* CM, *-ωνται* Stob; *-οιντ' ἂν* coni Voss | *ὅτι* l | *σκίανσι* Stob || 865 *ἱσταμένης* Ach[M] Stob | *σελήνης* Stob || 866 *οὐδέ τε* Stob | *φανήμεναι* A Stob: *φαήμεναι* M, cf. v. 414, *φαείμεναι* C || 867 *φαίνονται* A C Stob[P], *φαίνοντ' αἱ* Stob[F]: *φαίνωνται* M | *ὑπερενθέες* Stob[P] | *ἄλλῃι* ς || 868 *κείνω* M || 869 *μὴ δ'* M || 871 *ἀνώμοιο κατοιδομένου* C || 872 *ἢ* pro *εἰ* l | *κνέφαος* A C M l, 'in tenebras tendant' cf. ad v. 605 | *κνέφαος μᾶλλον* s | *φορέονται* A || 874 *γνόφος* Stob[F] || 875 *μάλα καὶ* M, *καὶ μάλα* C || 876 *ἦτ'* Stob | *ἐπερχο* (sic) A | *περιδ' ὀφνέοιντ'* Stob[F], *περιδνοφέειντ'* C || 877 *ἠελίοιο* ς l Stob[P] || 878 *ἀστεμφέες* C ς Stob, *-έως* l || 879 *χαλεπώταται* ς, cf. v. 817 | *εἶεν* A C Stob: *εἰσι* M || 880 *σκέπταιο* M l | *δ'* om C | *δυομεν* (terminatione evanida) A; *δυσομένοιο* legit s, coni Voss || 881 *οἱ* om Stob | *καὶ κλήσκοντα* C

ἢ νότου ἠὲ βορῆος ἐρεύθεται ἢ ἑκάτερθεν,
μηδ' αὕτως σκοπιὴν ταύτην ἀμενηνὰ φυλάσσειν·
οὐ γάρ, ὅτ' ἀμφοτέρωθεν ὁμοῦ περὶ μέσσον ἔχουσιν
ἠέλιον κεῖναι νεφέλαι σχεδὸν ὠκεανοῖο,
γίνεται ἀμβολίη Διόθεν χειμῶνος ἰόντος
(εἴ γε μὲν ἐκ βορέαο μί' οἴη φοινίσσοιτο,
ἐκ βορέω πνοιάς κε φέροι, νοτίη δὲ νότοιο),
ἢ καί που ῥαθάμιγγες ἐπιτροχόωσ' ὑετοῖο.
Ἑσπερίοις καὶ μᾶλλον ἐπίτρεπε σήμασι τούτοις·
ἑσπερόθεν γὰρ ὁμῶς σημαίνετον ἐμμενὲς αἰεί.
Σκέπτεο καὶ Φάτνην. ἥ μέν τ' ὀλίγηι εἰκυῖα
ἀχλύι βορραίη ὑπὸ Καρκίνωι ἡγηλάζει,
ἀμφὶ δέ μιν δύο λεπτὰ φαεινόμενοι φορέονται
ἀστέρες οὔτε τι πολλὸν ἀπήοροι οὔτε μάλ' ἐγγύς
ἀλλ' ὅσσον τε μάλιστα πυγούσιον οἰίσασθαι
(εἷς μὲν πὰρ βορέαο, νότωι δ' ἐπικέκλιται ἄλλος).
καὶ τοὶ μὲν καλέονται Ὄνοι, μέσση δέ τε Φάτνη.
ἥ τε καὶ ἐξαπίνης πάντη Διὸς εὐδιόωντος
γίνετ' ἄφαντος ὅλη, τοὶ δ' ἀμφοτέρωθεν ἐόντες
ἀστέρες ἀλλήλων αὐτοσχεδὸν ἰνδάλλονται.
οὐκ ὀλίγωι χειμῶνι τότε κλύζονται ἄρουραι.

884—886 § Seneca Quaest nat I 13 890—891 § Verg I 450—451 892—904 Th 23. 43, Plin 353 898—902 § Theocr XXII 19 sqq. p. 259 sq. 898 § schol Pind Ol XIII 130 899—908 Ptolem l. c. 26^{r}, 32 — 26^{v}, 3 902 § Quintus II 350

---

882 νότον C | ἑκάτερθε//// C ‖ 883 μὴ δ' M | αὕτως corr Buttmann: οὕτω A C M | φυλάσσον A ‖ 884 ἔτ' A, om C | μέσον Stob | ἔχουσιν A M Stob: ἔχωσιν C ‖ 885 κἀκεῖναι C ‖ 886 γίγνεται Stob | ἐόντος A Stob, cf. v. 293 ‖ 887 μὴν A | βορέου l p ‖ 888 πλοιάσκε Stob^{F} | νρτέη Stob ‖ 889 ἤ A, ἢ l, εἰ ς legit s; ἔσθ' ὅτε καὶ ῥ. item legit s | ῥαθέμιγγες C ‖ 890 ἐπίτρεπε σήμασι M*, ἐπιτρεπὲς ἥμασι vel ἥματι Stob: ἐπίτρεχε σήμασι A C M l s; ἀληθέα τεκμήραιο ς | κείνοις A ‖ 891 ὅπως coni Voss, ὅλως Buttmann | σημαίνετον M Stob, cf. Il VIII 186 Zenodotus ad Il XXIII 753: -εται A C; -ετο coni Voss ‖ 892 ὀλίγη M l ‖ 893 βορεεῖαι C | καρκίνω M | ἡγηλάζει l: ἡγηλάζει A M, ἡγιλάζει C; cf. Wackernagel Kuhnii anal XXXIII 50 ‖ 896 ὅσον C M | μᾶλλον C | οἰίσασθαι scripsi, cf. v. 1006 (Schulze Quaest ep 354): οἰήσεσθαι A, οἰήσασθαι C M (Lobeck Phryn 719); ὀίσασθαι coni Buttmann ‖ 897 νότω M | ἐπικέκλιται A, cf. v. 486: ἐπιέρχεται C M; νότον δ' ἐπιδέρκεται coni Voss ‖ 898 ῥ' οἳ coni Voss | οἶνοι C | τοι A | μέση εἴτε C | φάτναι schol Pind ‖ 899 εὐδιόωντος A: εὐδιάοντος C M ς ‖ 900 γίνεται C | ἐόντες scripsi, cf. v. 19: ἰόντες A C M

εἰ δὲ μελαίνηται, τοὶ δ' αὐτίκ' ἐοικότες ὦσιν
ἀστέρες ἀμφότεροι, ἐπὶ χ' ὕδατι σημαίνοιεν.
εἰ δ' ὃ μὲν ἐκ βορέω Φάτνης ἀμενηνὰ φαείνοι
λεπτὸν ἐπαχλύων, νότιος δ' Ὄνος ἀγλαὸς εἴη,
δειδέχθαι ἀνέμοιο νότου· βορέω δὲ μάλα χρή
ἔμπαλιν ἀχλυόεντι φαεινομένωι τε δοκεύειν.
Σῆμα δέ τοι ἀνέμοιο καὶ οἰδαίνουσα θάλασσα
γινέσθω καὶ μακρὸν ἐπ' αἰγιαλοὶ βοόωντες,
ἀκταί τ' εἰνάλιαι ὁπότ' εὔδιοι ἠχήεσσαι
γίνωνται, κορυφαί τε βοώμεναι οὔρεος ἄκραι.
Καὶ δ' ἄν, ἐπὶ ξηρὴν ὅτ' ἐρωδιὸς οὐ κατὰ κόσμον
ἐξ ἁλὸς ἔρχηται φωνῆι περιπολλὰ λεληκώς,
κινυμένου κε θάλασσαν ὕπερ φορέοιτ' ἀνέμοιο.
καί ποτε καὶ κέπφοι, ὁπότ' εὔδιοι ποτέωνται,
ἀντία μελλόντων ἀνέμων εἰληδὰ φέρονται.
πολλάκι δ' ἀγριάδες νῆσσαι ἢ εἰναλιδῖναι
αἴθυιαι χερσαῖα τινάσσονται πτερύγεσσιν·
ἢ νεφέλη ὄρεος μηκύνεται ἐν κορυφῆισιν.
ἤδη καὶ πάπποι, λευκῆς γήρειον ἀκάνθης,
σῆμ' ἐγένοντ' ἀνέμου, κωφῆς ἁλὸς ὁππότε πολλοί
ἄκρον ἐπιπλώωσι, τὰ μὲν πάρος ἄλλα δ' ὀπίσσω.

905—908 Plin 353 909—919 § Verg I 356—364 909—912 Th 29. 31, Plin 359 sq. 909—910 § Ge I 11, 7 910 cf. Il. XVII 264 sq. 913—915 Th 28, Plin 362 § Callim fr. 167 916—919 Th 28 · 916 § Symmachus (schol Aristoph Pac 1067) p. 217 918 sq. Ael 7 (174, 7—8), L XI 35 919 cf. Od II 151 · 920 Th 34. 45, Plin 356 921—923 Th 37, Plin 360 § Verg I 368 sq., Ge I 11, 7 921 § Nicander Ther 329 (p. 267) Alex 126, Eust Il V 408 Od XI 520 922 (epitheton) ex Il XIV 16

---

903 *μελαίνεται* C | *αὐτόθ'* A | *αὖ σφιν ἐοικότ' ἔωσιν* coni Voss, cf. v. 1091 || 904 *ἐπὶ* scripsi, cf. v. 873 al: *περὶ* A C M | *δ' ὕδ.* A || 905 *φαείνει* C, *-ηι* ς; *φανείη* coni Voss || 906 *ἐπαχλύων* corr Schneider Lex s. v.: *-νόων* A C M || 908 *ἀχλυόωντι* ς | *φαεινομένω* M || 909 *σῆμα δέ τοι* A C: *σήματαδ' ἐτ'* M || 910 *ἐπ'* A C M: *ἔπ'* legit Avien v. 1673, cf. Od VI 117 | *βοῶντες* C || 911 *εἰνάλιαι* corr Buttmann e v. 942: *εἰνάλιοι* A M, *εἰνάλοοι* C | *εὔδιον* coni Heyne ad Verg l. c. | *ἠχήεσσαν* C || 912 *γίγνονται* A, *γίνονται* C || 914 *ἔρχεται* C | *φωνῆ* M | *περιπολλὰ* A M legit Avien v. 1677, cf. Apollon Arg II 437: *περίαλλα* C (Nic Ther 620); *πέρι πολλὰ* coni Voss || 915 *κινουμένου* A C | *ὑπερφορέοιτ'* A C || 916 *κέπφοιο* l | *ποτέονται* A C M: corr Wil || 917 *εἰλήδα* A; *ἰληδὰ* coni Wil || 918 *ἠδ'* coni Voss e Th | *εἰναλιδῖναι* A M*: *εἰναλιδῦναι* s, *εἰν ἁλιδῖναι* M; *εἰν ἀλλ δίαι* coni Heringa Observ 202 || 919 *χερσαῖαι* C ς || 920 *κορυφῆισι* M || 922 *ὁπότε* M || 923 *ἐπιπλώωσι* ς ut Od V 284: *-όωσι* A M, *-είωσι* C

Καὶ θέρεος βρονταί τε καὶ ἀστραπαὶ ἔνθεν ἕωσιν,
ἔνθεν ἐπερχομένοιο περισκοπέειν ἀνέμοιο·
καὶ διὰ νύκτα μέλαιναν ὅτ' ἀστέρες αἴσσωσι
ταρφέα, τοῖς ὄπιθεν ῥυμοὶ ὑπολευκαίνονται,
δειδέχθαι κείνοις αὐτὴν ὁδὸν ἐρχομένοιο
πνεύματος· εἰ δέ κεν ἄλλοι ἐναντίοι αἴσσωσιν
ἄλλοις, ἐξ ἄλλων μερέων τότε δὴ πεφύλαξο
παντοίων ἀνέμων, οἵ τ' ἄκριτοί εἰσι μάλιστα,
ἄκριτα δὲ πνείουσιν ἐπ' ἀνδράσι τεκμήρασθαι.
αὐτὰρ ὅτ' ἐξ εὔροιο καὶ ἐκ νότου ἀστράπτῃσιν
ἄλλοτε δ' ἐκ ζεφύροιο καὶ ἄλλοτε πὰρ βορέαο,
δὴ τότε τις πελάγει ἐνιδείδιε ναυτίλος ἀνήρ,
μή μιν τῇ μὲν ἔχῃ πέλαγος τῇ δ' ἐκ Διὸς ὕδωρ
(ὕδατι γὰρ τοσσαίδε περὶ στεροπαὶ φορέονται).
πολλάκι δ' ἐρχομένων ὑετῶν νέφεα προπάροιθεν,
οἷα μάλιστα πόκοισιν ἐοικότα ἰνδάλλονται,
ἢ διδύμη ἔζωσε διὰ μέγαν οὐρανὸν ἶρις,
ἢ καί πού τις ἅλωα μελαινομένην ἔχει ἀστήρ.
Πολλάκι λιμναῖαι ἢ εἰνάλιαι ὄρνιθες
ἄπληστον κλύζονται ἐνιέμεναι ὑδάτεσσιν,
ἢ λίμνην πέρι δηθὰ χελιδόνες αἴσσονται

924—925 Th 32, Plin 354 § schol Verg I 366, Ge I 3, 3. 11, 8 926—932 Th 13. 34. 37, Plin 352, Ptolem l. c. 26[v], 6—9 § Verg I 365—367 926—931 § Iohannes Philoponus in Aristot Meteorol (ed Ven) fol 100 926 sq. ex Il XXII 142 931 ex Il II 397 (Od V 293 al) 933—937 Th 21, Plin 354 § Verg I 370—373, Ge I 3, 3 938—939 Th 13, Plin 356, Ptolem l. c. 10—11, L VIII 4 § Verg I 397 940 Th 22 § Ge I 3, 5 941 Th 22, Plin 353, Ptolem l. c. 26[r], 26—28 942 sq. Ael 7 (174, 14—16), L XI 39 § Verg I 383—385, Ge I 3, 4 944—947 Th 15, Plin 363. 361 § Verg I 377 sq.

---

924 *τε* om C | *ἔνθ* A, *ἔνθα* ς | *ἕωσιν* scripsi, cf. v. 19. 933 et Th: *ἴωσιν* C, *ἴωσι* AM; *ἔνθ' ἐπίωσιν* coni Voss ‖ 925 post 926 iteravit C | *ἀΐσσωσιν* C ‖ 927 *τοῖς* scripsi, cf. v. 930: *τοῖς δ'* Philoponus, *τοὶ δ'* ACMs | *ὄπισθεν* A Philoponus | *ὑπολευκαίνωνται* ς, *ἐπιλευκαίνονται* Philoponus ‖ 928 *κείνης* A | *ἐρχομένοισι* Philoponus ‖ 929 *εἰ* A Philoponus: *ἢν* CM | *κεν* CM Philoponus: *καὶ* A | *ἐναντίον* C ‖ 930 *ἄλλοις* C ς legit Avien v. 1693 sqq.: *ἄλλοι δ'* AM l p | *πεφύλαξαι* M ‖ 932 *ἐπανδράσι* M | *τεκμήρεσθαι* C ‖ 933 *ἀστράπτῃσι* M ‖ 934 *παρὰ* C ‖ 935 *ἔνι δείδιε* C, cf. p. 76 ‖ 936 *τῇ — τῇ* M | *ἔχοι* A ‖ 937 *τόσσαι γε* coni Buttmann | *περιστεροπαὶ* ACM | v. eiecit Heyne ad Verg l. c. ‖ 939 *ἐοικότα* ACM, cf. v. 1027 Hermanni Orph 731: *-ες* ς (Bernhardy Wiss Syntax 430) ‖ 941 *ἅλωσον* C | *ἔχεν* coni Voss ‖ 942 *δὲ* post *π.* add ς | *ἠδ'* coni Voss ‖ 943 *ἄπλητον* C | *ἐνι[ει]έμεναι* A | *ὑδάτεσσι* C ‖ 944 *περιδηθὰ* AM

γαστέρι τύπτουσαι αὔτως εἰλυμένον ὕδωρ,
ἢ μᾶλλον (δειλαὶ γενεαί, ὕδροισιν ὄνειαρ)
αὐτόθεν ἐξ ὕδατος πατέρες βοόωσι γυρίνων,
ἢ τρύζει ὀρθρινὸν ἐρημαίη ὀλολυγών,
ἤ που καὶ λακέρυζα παρ᾽ ἠιόνι προυχούσηι
χείματος ἐρχομένου χερσαῖ᾽ ὑπέτυψε κορώνη,
ἤ που καὶ ποταμοῖο ἐβάψατο μέχρι παρ᾽ ἄκρους
ὤμους ἐκ κεφαλῆς, ἢ καὶ μάλα πᾶσα κολυμβᾶι,
ἢ πολλὴ στρέφεται παρ᾽ ὕδωρ παχέα κρώζουσα.
  Καὶ βόες ἤδη τοι πάρος ὕδατος ἐνδίοιο
οὐρανὸν εἰσανιδόντες ἀπ᾽ αἰθέρος ὀσφρήσαντο,
καὶ κοίλης μύρμηκες ὀχῆς ἒξ ὤεα πάντα
θᾶσσον ἀνηνέγκαντο, καὶ ἀθρόοι ὤφθεν ἴουλοι
τείχε᾽ ἀνέρποντες, καὶ πλαζόμενοι σκώληκες
κεῖνοι, τοὺς καλέουσι μελαίνης ἔντερα γαίης,
καὶ τιθαὶ ὄρνιθες, ταὶ ἀλέκτορος ἐξεγένοντο,
εὖ ἐφθειρίσσαντο καὶ ἔκρωξαν μάλα φωνῆι,
οἷόν τε σταλάον ψοφέει ἐπὶ ὕδατι ὕδωρ.

---

946 sq. § Plut Quaest nat II 8 De soll anim c. 34 947 § Nicander Ther 620 (p. 267) Alex 562, Et-Flor 79 Mill, Suid s. v. γυρῖνοι (1159 adn Bernh), Tzetzes Chil VIII 93 sq. (Arati versu temere cum Nicandreo confuso) 948 Th 42 § cf. Theocr VII 139 sq. (hinc Agathias AP V 292, 5–6), Ge I 3, 11 949—953 § Verg I 386—389 949 sq. Th 16, Plin 363, (epitheta) ex Hesiodi Operibus 747 et Od VI 138 954 sq. Th 15 (ubi exciderunt nonnulla in Wimmeri editione Didotiana), Plin 364, Ael 8 (175, 13—14), L XI 11 § Verg I 375 sq., Ge I 3, 10 955 ex Il XXIV 307 956 sq. Th 22, Plin 364 § Varro Atacinus fr. 22 B., Verg I 379 sq., Plut De soll anim c. 11 (p. 241 sq.) 957 sq. Th 19 958 sq. Th 42, Plin 364 959 § cf. Numenius fr. 1 Buss 960—962 Th 17 § Ge I 3, 8

---

945 γαστέρα A | εἰλυμένον 'tectum' ut v. 413 ACM: εἰλΐμενον ς, *rutilae cum sunt primordia lucis* Avien v. 1702; εἰλεύμενον coni Voss ‖ 946 μάλα δείλαιαι Plut Quaest nat II 8, cf. v. 415. 1105. 1132 ‖ 947 ἐκ λίμνης Plut | βοῶσι C, βοοῶσι Et-Flor ‖ 948 τρύζη AMl ‖ 949 καὶ om C | προυχούση M ‖ 950 χερσαῖ᾽ scripsi ut v. 919: χέρσωι A, χέρσω M, χέρση C | ὑπέτυψε ACMl: ὑπέκυψε ς legit p, ἐπέτυψε item ς ‖ 952 post 955 M ‖ 953 πολλὴ ACl: -ὰ Mς ‖ 955 ὠσφρήσατο AC ‖ 956 ὀχεῆς coni Voss Buttmann e v. 1026, cf. v. 1069 | ἒξ ὤεα ς Plut legerunt Varro Verg Avien v. 1710 cf. Plin: ἐξώεα ACM, ἔξω ἐὰ M* ς 'nonnulli' apud Plut, cf. p. 241 ‖ 957 ἀνηνέγκατο A ‖ 958 τείχε᾽ corr Duebner: τείχει (η superscr.) A, τείχη M, τύχη C | σκώλυκες C ‖ 960 τοι CM ‖ 961 ἐφθειρήσαντο (ι superscr.) A, ἐφθειρίσαντο C, ἐφθειρήσαντο Ml | μεγάληι Cl | post 961 posuit 969 nec tamen inferius om C ‖ 962 ψοφάει M

δή ποτε καὶ γενεαὶ κοράκων καὶ φῦλα κολοιῶν
ὕδατος ἐρχομένοιο Διὸς πάρα σῆμ' ἐγένοντο,
φαινόμενοι ἀγεληδὰ καὶ ἰρήκεσσιν ὁμοῖα
φθεγξάμενοι. καί που κόρακες δίους σταλαγμοὺς
φωνῆι ἐμιμήσαντο σὺν ὕδατος ἐρχομένοιο
(ἤ ποτε καὶ κρώξαντε βαρείηι δισσάκι φωνῆι
μακρὸν ἐπιρροιζεῦσι τιναssόμενοι πτερὰ πυκνά),
καὶ νῆσσαι οἰκουροὶ ὑπωρόφιοί τε κολοιοὶ
ἐρχόμενοι κατὰ γεῖσα τινάσσονται πτερύγεσσιν,
ἢ ἐπὶ κῦμα διώκει ἐρωδιὸς ὀξὺ λεληκώς.
Τῶν τοι μηδὲν ἀπόβλητον πεφυλαγμένωι ὕδωρ
γινέσθω, μηδ' εἴ κεν ἐπὶ πλέον ἠὲ πάροιθεν
δάκνωσιν μυῖαι καὶ ἐφ' αἵματος ἱμείρωνται
ἢ λύχνοιο μύκητες ἀγείρωνται περὶ μύξαν
νύκτα κατὰ νοτίην, μηδ' ἢν ὑπὸ χείματος ὥρην
λύχνων ἄλλοτε μέν τε φάος κατὰ κόσμον ὀρώρηι
ἄλλοτε δ' ἀίσσωσιν ἄπο φλόγες ἠύτε κοῦφαι
πομφόλυγες, μηδ' εἴ κεν ἐπ' αὐτόφι μαρμαίρωσιν

963—972 Th 16. 18 963—966 Ael 7 (174, 1—3), L XI 23 § Ge I 3, 8 963 sq. § schol Nic Ther 406 968 sq. Plin 362 969 ex Od II 151 970 § Tzetzes Chil VIII 516 972 ex Il XXII 141; L XI 21 § Verg I 363 sq., Ge I 3, 11 974 sq. Th 23 § Ge I 3, 9 975 cf. Il XVII 570 sqq. 976—981 § Verg I 390—392 976—980 Th 14. 34, Plin 357 sq. 976 § cf. Callimachus fr. 47, Symmachus (schol Aristoph Vesp 262) p. 217, Herodianus (schol A Il XV 302 [= I 61, 14. II 94, 31. 679, 12 L.]), Et-M 594, 14 977 § Symmachus l. c., Quintus II 218. XIII 311

---

963 *κοράκων γενεαὶ* traicit Voss | 964 *ἀρχομένοιο* schol V Nic | *περὶ* schol KPRV Nic ‖ 965 *ἰρήκεσσιν* A: *ἱρήκεσσιν* CM, *ἱερήκεσσιν* l | *ὁμοῖα* (*οι* suprascr.) A, cf. v. 914. 1002—7: *-ον* CM, *-αι* l ‖ 966 *δίους* ACMlp; an *Διίους* (schol T Il XVI 365)? | inde a *καὶ* ad *καὶ* v. 968 delet Scaliger, *δίοιο σταλαγμοῦ* (*φωνὴν*) coni Grotius, *Ζῆνα σταλόωντα* Voss, *δίους σταλαημούς* Koechly, *δίας πέμφιγας* Bergk Philol XVI 603 ‖ 967 *φωνῆ* M | *ὅσον ὕ.* coni Voss ‖ 968 *ἢ* om C | *βαρείη — φωνῆ* M ‖ 969 *ἐπιρροιβδεῖν* Th | *τινασσόμενοι* ς legit s, cf. Plin: *τιναξάμενοι* ACM ‖ 971 *γεῖσσα* Aς | *πτερύγεσσι* C ‖ 974 *μὴ δ'* M | *ἐπιπλέον* AC ‖ 975 *δάκνωσι* AC | *ἱμείρονται* Aς ‖ 976 *λύχνοι* C | *ἀγείρονται* CM, *ἐγείρονται* A schol Aristoph | *μύξας* Et-M[M], *μοῖραν* schol Il ‖ 977 *νοτίην* schol Aristoph cum paraphrasi ut Th: *σκοτίην* ACM | *μὴ δ'* M | *ἢν* om CM | *ὥρη* ς; *ὥρηι* coni Voss ‖ 978 *ὀρώρη* A, *ὀρώρει* C, *ὀρώρηες* M ‖ 979 *ἀίσωσιν* C | *ἀπο* M ‖ 980 *πομφόλυγγες* AMl, *-ιγες* C | *μὴ δ'* M | *ἐπαυτόφιν* AM, cf. Th: *ἀπόπριθι* C, *-οθι* l; *ἀπ' αὐτόφι* legit p (Lobeck Pathol elem II 257) | *μαρμαίρωσι* A ut Th: *-ονται* M*, *μαραίνονται* Mς, *μαραίνωνται* C (cf. v. 1034), legit alterum utrum Avien v. 1720; *μαυρωθῶσιν* coni Voss

ἀκτῖνες, μηδ᾽ ἦν θέρεος μέγα πεπταμένοιο
νησσαῖοι ὄρνιθες ἐπασσύτεροι φορέωνται.
μηδὲ σύ γ᾽ ἢ χύτρης ἠὲ τρίποδος πυριβήτεω,
σπινθῆρες ὅτ᾽ ἔωσι πέρι πλέονες, λελαθέσθαι,
μηδέ, κατὰ σποδιὴν ὁπότ᾽ ἄνθρακος αἰθομένοιο
λάμπηται πέρι σήματ᾽ ἐοικότα κεγχρείοισιν,
ἀλλ᾽ ἐπὶ καὶ τὰ δόκευε περισκοπέων ὑετοῖο.
Εἴ γε μὲν ἠερόεσσα παρὲξ ὄρεος μεγάλοιο
πυθμένα τείνηται νεφέλη, ἄκραι δὲ κολῶναι
φαίνωνται καθαραί, μάλα κεν τόθ᾽ ὑπεύδιος εἴης.
εὔδιός κ᾽ εἴης, καὶ ὅτε πλατέος παρὰ πόντον
φαίνηται χθαμαλὴ νεφέλη μηδ᾽ ὑψόθι κύρηι
ἀλλ᾽ αὐτοῦ πλαταμῶνι παραθλίβηται ὁμοίη.
Σκέπτεο δ᾽ εὔδιος μὲν ἐὼν ἐπὶ χείματι μᾶλλον,
ἐς δὲ γαληναίην χειμωνόθεν. εὖ δὲ μάλα χρή
ἐς Φάτνην ὁράαν, τὴν Καρκίνος ἀμφιελίσσει,
πρῶτα καθαιρομένην πάσης ὑπένερθεν ὀμίχλης·
κείνη γὰρ φθίνοντι καθαίρεται ἐν χειμῶνι.
Καὶ φλόγες ἡσύχιαι λύχνων καὶ νυκτερίη γλαύξ
ἥσυχον ἀείδουσα μαραινομένου χειμῶνος
γινέσθω τοι σῆμα, καὶ ἥσυχα ποικίλλουσα
ὥρηι ἐν ἑσπερίηι κρωγμὸν πολύφωνα κορώνη,

---

981 sq. Th 17, Plin 362 981 ex Od VI 44 sq. 983—986 Plin 358 983 sq. Th 19 § Ge I 3, 6 983 ex Il XXIII 702 (ubi legit Aratus *τρίποδα πυριβήτην* pro *τρίποδ᾽ ἐμπυριβήτην*) 985—987 Th 25. 42 988—993 Th 51 988—990 Plin 356 sq. § Verg I 401 995—998 Th 51 999—1004 Th 52—54 999—1000 Ael 7 (173, 25—6), L XI 20 § Verg I 402 sq., Ge I 2, 6 (Heeger 49) 1001—2 Ael 7 (174, 4—5), L XI 24

---

981 *εἰ* C | *μὴ δ᾽ ἠν* M ‖ 982 *νησαῖοι* corr Schneider Lex s. v., cf. Th et v. 1095: *νησσαῖοι* ACM s bis (Heeger 19 sq.) | *φορέονται* C ς ‖ 983 *μὴ δὲ* M | *ἢ* alterum A | *πυριβήταιο* (primitus *περιβήταιο*) M ‖ 984 *σπινθῆρες* (superscr. *ων*) A (Hermann Orph 702) | *περὶ πλέονες* A, *περιπλέονες* CM ‖ 985 *μὴ δὲ* M | *ποδίην* C ‖ 986 *περὶ* ACM | 987 *δόκε* C | *περισκεπέων* A ‖ 989 *πυθμέναι* ς ‖ 990 *φαίνονται* CM ς ‖ 991 *εἴεις* M ‖ 992 *χθαμαλὴν* C | *μὴ δ᾽* M | *κυρῆ* AC, *κύρη* M ‖ 993 *πάντα θλίβεται* A, *παραθλίβεται* C ‖ 994 *δ᾽* post *σκ.* om C | *χείμασι* A ‖ 995 *ἐς* ς: *εἰ* A, *εἰς* CM | *χειμὼν ὅθεν* A ‖ 996 *ἀμφελίσσει* AC | *-η* M ‖ 999 *ἡσύχιαι* (superscr. *οι*) A ‖ 1001 *ἡνίκα* coni Stephanus, *ἦν λίγα* Lobeck ad Aiac[3] 246, *ἦχ᾽ ὅτι* Voss, *εἰ συχνὰ* Bergk Philol XVI 603, *εἰ τρίχα* Wil | *κωτίλλουσα* coni Lobeck Wil ‖ 1002 *κρωγμὸν* coni Buttmann, *κραυγὴν* ego olim p. 278: *κρώζηι* A, *κρώξηι* CM | *πολύφωνα* pro *πολύφωνον*, cf. 33. 78 (737). 155 (Lobeck Pathol I 386 sqq.); *λακέρυζα* coni Bergk l. c.

καὶ κόρακες μουνούμεν' ἐρημαῖοι βοόωντες
δισσάκις, αὐτὰρ ἔπειτα μέγ' ἀθρόα κεκληγῶτες
πλειότεροι, ἀγεληδὸν ἐπὴν κοίτοιο μέδωνται
φωνῆς ἔμπλειοι· χαίρειν κέ τις οἰίσσαιτο,
οἷα τὰ μὲν βοόωσι λιγαινομένοισιν ὁμοῖα,
πολλὰ δὲ δενδρείοιο κατὰ φλόον, ἄλλοτ' ἐπ' αὐτοῦ,
ἧχί τε κείουσιν καὶ ὑπότροποι ἀπτερύονται.
καὶ δ' ἄν που γέρανοι μαλακῆς προπάροιθε γαλήνης
ἀσφαλέως τανύσαιεν ἕνα δρόμον ἤλιθα πᾶσαι,
οὐδὲ παλιρρόθιοί κεν ὑπεύδιοι φορέοιντο.
Ἦμος δ' ἀστερόθεν καθαρὸν φάος ἀμβλύνηται,
οὐδέ ποθεν νεφέλαι πεπιεσμέναι ἀντιόωσιν,
οὐδέ ποθεν ζόφος ἄλλος ὑποτρέχηι οὐδὲ σελήνη,
ἀλλὰ τά γ' ἐξαπίνης αὔτως ἀμενηνὰ φέρωνται,
μηκέτι τοι τόδε σῆμα γαληναίης ἐπικείσθω,
ἀλλ' ἐπὶ χεῖμα δόκευε· καὶ ὁππότε ταὶ μὲν ἔωσιν
αὐτῆι ἐνὶ χώρηι νεφέλαι ταὶ δ' ἄλλαι ὑπ' αὐταῖς
(ταὶ μὲν ἀμειβόμεναι, ταὶ δ' ἐξόπιθεν) φορέωνται.

1003—9 Plin 362 1003—1004 Verg I 410 sq. 1003 Quintus XII 513 1005—9 cf. Archilochus p. 352 sqq. § Verg I 411 sqq. p. 355 1005—7 § Ge I 2, 6 1005 ex Od III 334 1010—2 Th 52. 38 1010—1 Plin 362, L XI 16 1012 § Verg I 374 sq., Ge I 3, 12 1013—8 Plin 352 § Verg I 395 sq. 1018—20 Th 45, Plin 355

1003 *μουνούμεν'* scripsi, cf. v. 678. 948. 1133: *μοῦνοι μὲν* A C M l p; *ἐν ἠρεμίηι* coni Voss, *ἐρημαῖον* Duebner ‖ 1004 *μέγ' ἀθρόα* corr Buttmann: *μεταθρόα* A, *μετὰ θρόα* C, *μετ' ἀθρόα* M | *κεκληγῶτες* ς: *-ότες* M ς, *-όντες* A C (Lehrs Quaest ep 291) ‖ 1005 *πλειότεροι δ'* A Ge, *-ον δ'* C M ς l p: corr Wil | *μέδονται* (ai supra) C ‖ 1006 *ἔμπλεοι* A | *κέ τις οἰίσσαιτο* scripsi, cf. v. 896: *κέ τις ὠίσσοιτο* (ai supra) A, *καί τις ὀίσοιτο* C, *καί τις ὠΐσσοιτο* M l; *οἰήσαιτο* coni Lobeck Phryn 719, *ὀίσαιτο* Buttmann ‖ 1007 *λιγαινομένοις* l ‖ 1008 *κατὰ* M, cf. p. 355: *περὶ* A C | *ἄλλο ἐπ'* A ‖ 1009 *τε κείουσιν* l, *τε κείουσι* A C M p, legerunt Verg Avien v. 1744: *τεκείουσι* s | *ἀπτερύονται* A l s, *ἀπτερρύονται* M, cf. p. 354: *αὐτ' ἐρύονται* C ‖ 1010 *γ. καὶ μαλ.* C ‖ 1012 *π. ἦεν ὑπ.* A | *ἐπεύδιοι* ς ‖ 1013 *ἀστερόθεν* A M l: *οὐρανόθεν* C ς ‖ 1014 *ἀντιόωσι* A ‖ 1015 *οὐδ' ὄπισθεν* C, *οὐδ' ὄπιθεν* M | *ὑποτρέχει* A M; *ἐπιτρέχηι* coni Duebner ‖ 1016 *φέρονται* C ‖ 1017 *μὴ κέτι* M | *τοι* om M ‖ 1018 *κῦμα* ς | *μὲν ἔωσιν* C l: *μὲν ἔωσι* M, *μενέωσιν* A; *ῥα μένωσιν* coni Voss, *γε μένωσιν* Buttmann e p ‖ 1019 *αὐτῇ* M | *ἐν* C | *χώρῃ* M | *τὰ δ'* C | *ἐπ'* A C ‖ 1020 *τῆι — τῆι* coni Voss | *ἐξόπισθε* A et (σ eraso) C | *φορέονται* A C

Καὶ χῆνες κλαγγηδὸν ἐπειγόμεναι βρωμοῖο
χειμῶνος μέγα σῆμα, καὶ ἐννεάγηρα κορώνη
νύκτερον ἀείδουσα, καὶ ὀψὲ βοῶντε κολοιοί,
καὶ σπίνος ἠῷα σπίζων, καὶ ὄρνεα πάντα
ἐκ πελάγευς φεύγοντα, καὶ ὀρχίλος (ἢ καὶ ἐριθεύς)
δύνων ἐς κοίλας ὀχεάς, καὶ φῦλα κολοιῶν
ἐκ νομοῦ ἐρχόμενα τραφεροῦ ἐπὶ ὄψιον αὖλιν.
οὐδ᾽ ἂν ἔτι ξουθαὶ μεγάλου χειμῶνος ἰόντος
πρόσσω ποιήσαιντο νομὸν κηροῖο μέλισσαι,
ἀλλ᾽ αὐτοῦ μέλιτός τε καὶ ἔργων εἱλίσσονται,
οὐδ᾽ ὑψοῦ γεράνων μακραὶ στίχες αὐτὰ κέλευθα
τείνονται, στροφάδες δὲ παλιμπετὲς ἀπονέονται.
μηδ᾽, ὅτε νηνεμίῃ κεν ἀράχνια λεπτὰ φέρηται
καὶ φλόγες αἰθύσσωσι μαραινόμεναι λύχνοιο
ἢ πῦρ αὔηται σπουδῇ καὶ ὑπεύδια λύχνα,
πιστεύειν χειμῶνι. τί τοι λέγω, ὅσσα πέλονται
σήματ᾽ ἐπ᾽ ἀνθρώπους; δὴ γὰρ καὶ ἀεικέι τέφρῃ
αὐτοῦ πηγνυμένῃ νιφετοῦ ἐπιτεκμήραιο,
καὶ λύχνωι χιόνος, κέγχροις ὅτ᾽ ἐοικότα πάντῃ

1021—7 Th 39. 40 § Symmachus (schol Aristoph Ach 876 = Suid s. v. *ὀρνιθίας* et *χειμὼν ὀρν.*) p. 217 1021—2 Plin 363 1021 § Ge I 3, 9 1022 (epitheton) ex 'Hesiodi' Chironis praeceptis fr. 183 p. 277 1023 ex Od V 272
1024—6 Plin 362 sq. 1024—5 Ael 7 (174, 8—10), L XI 37. 42 1026 sq. Plin 363 § Verg I 381 sq. 1028—30 Th 46, Plin 364 § Verg IV 191—3 1031—2 Th 38, Ael 7 (173, 14—6) § Verg I 374 sq. 1032 ex Od V 27 1033 Th 29 § Ge I 3, 9 1034—1043 Plin 358 1034 Th 42 § Ge I 3, 9 1035 (*ὑπεύδια λύχνα*) —1040 Th 42

1021 *ἐπειγόμενοι* A C | *βλωμοῖο* coni Voss ‖ 1022 *ἐννεάγηρα* A M l s: -*γήρω* C; *ἐννεάνειρα* coni Lobeck Phryn 538*, cf. p. 277 sq. ‖ 1023 *βοῶντε* (ες supra) A ‖ 1024 *ἠῶα* M; *ἠόια* coni Hilberg 92 cf. p. 95 | *ἠῶ ἀσπίζων* C l ‖ 1025 *πελάγευς* corr Voss: -*ους* A C M ‖ 1026 *ὀχέας* A ‖ 1027 *ἐπιόψιον* (eraso spiritu supra *ο*) M, *ἐπὶ ὄψιν* (ον supra) A, cf. v. 939: *ἐπίοψον* C ‖ 1028 *ἔτι* corr Voss: *ἐπὶ* A C l; *ἐπιξουθαὶ* M ‖ 1029 *πρόσω* C ‖ 1030 *ἑλίσσονται* A ‖ 1032 *παλινπετὲς* C; *χαμαιπετὲς* coni Voss ‖ 1033 *μὴ δ᾽* M | *νηνεμίη* M l | *κεν* ς: *ἐν* M, om C | *εναράχνια* A | *φέρονται* (ω supra) A, *φέρωνται* ς ‖ 1034 *αἰθύσσουσι* C | *μαραινόμεναι* M: *μαραινομένου* ς cf. v. 1000, *μελαινόμεναι* A C Ge ‖ 1035 *αὔηται* A l bis p bis: *αὔνηται* M | *σπουδῇ* corr Buttmann e s: *σποδιῇ* A C M ς ‖ 1036 *χ. τὸ̆* (accentu ab A² addito) i. e. et *τό* et *τί* A | *ὅσα* A ‖ 1037 *ἀνθρώποις* coni Hecker Comment in Anth I 152 | *ἀεικέη* A | *τέφρη* M ‖ 1038 *πηγνυμένη* M | *νιφετῷ* A C M ‖ 1039 *λύχνα* C

κύκλωι σήματ᾽ ἔχει πυριλαμπέος ἐγγύθι μύξης,
ἄνθρακι δὲ ζώοντι χαλάζης, ὁππότε λαμπρός
αὐτὸς ἐείδηται, μέσσωι δέ οἱ ἠύτε λεπτή
φαίνηται νεφέλη, πυρὸς ἔνδοθεν αἰθομένοιο.
Πρῖνοι δ᾽ αὖ καρποῖο καταχθέες οὐδὲ μέλαιναι
σχῖνοι ἀπείρητοι, πάντη δέ τε πολλὸς ἀλωεύς
αἰεὶ παπταίνει, μή οἱ θέρος ἐκ χερὸς ἔρρηι.
πρῖνοι μὲν θαμινῆς ἀκύλου κατὰ μέτρον ἔχουσαι
χειμῶνός κε λέγοιεν ἐπὶ πλέον ἰσχύσοντος
(μὴ μὲν ἄδην ἔκπαγλα περιβρίθοιεν ἁπάντη
τηλοτέρω δ᾽ αὐχμοῖο συνασταχύοιεν ἄρουραι),
τριπλόα δὲ σχῖνος κυέει, τρισσαὶ δέ οἱ αὖξαι
γίνονται καρποῖο, φέρει δέ τε σήμαθ᾽ ἑκάστη
ἑξείης ἀρότωι· καὶ γάρ τ᾽ ἀροτήσιον ὥρην
τριπλόα μείρονται, μέσσην καὶ ἐπ᾽ ἀμφότερ᾽ ἄκρας
(πρῶτος μὲν πρώτην ἄροσιν, μέσσος δέ τε μέσσην
καρπὸς ἀπαγγέλλει, πυμάτην γε μὲν ἔσχατος ἄλλων).
ὅν τινα γὰρ κάλλιστα λοχαίη σχῖνος ἄρηται,
κείνωι γ᾽ ἐξ ἄλλων ἄροσις πολυλήιος εἴη,
τῶι δέ γ᾽ ἀφαυροτάτωι ὀλίγη, μέσσωι δέ τε μέσση.
αὔτως δ᾽ ἀνθέρικος τριχθὰ σκίλλης ὑπερανθεῖ,
σήματ᾽ ἐπιφράσσασθαι ὁμοιίου ἀμήτοιο.
ὅσσα δ᾽ ἐπὶ σχίνου ἀροτὴρ ἐφράσσατο καρπῶι,
τοσσάδε καὶ σκίλλης τεκμαίρεται ἄνθεϊ λευκῶι.

1041—3 Th 25 1047—8 Th 45. 49 § Ge I 4, 1 1050 § Apollonius Arg III 1354. IV 271 1051—9 Th 55 § Ge XI 12, 2 1057—9 § Verg I 191 sq. 1057 § Et-Flor 208 Mill 1060—3 Th (Hist plant VII 13, 6)

1040 *κύκλω* M | *ἔχει* A C: *-ηι* M | *πυριλαμπέος* A M l: *πυριλαμπέοι* C || 1042 *μέσσω* M || 1044 *αὖ* A: *οὐ* C M l ς | *καρποῖς* C || 1045 *τοι* A || 1046 *παπταίνει* (ων supra) A | *θέρεος ἐκ χειρὸς* M l | *ἔρρη* M || 1047 *ἀκύλου* C M l bis: *κύλου* A || 1048 *χ. κλέγοιεν* C | *ἰσχύσαντος* A || 1049 *μηδὲ λίην* Voss, *μηδ᾽ ἄδδην* Gerhard Lect Ap 180 | *ἔκπλαγα* C || 1051 *τροπλόαι* l | *σχοῖνος* C | *γε* pro *οἱ* ς || 1053 *ἀρότω* M || 1054 *μεί//////ρονται* M | *μέσση* C, *μέσην* M | *ἄκρας* corr editor Basileensis: *ἄκρα* A C M || 1055 *πρῶτον μ.* A | *μέσην* M || 1056 *ἐπαγγέλλει* A || 1057 *καὶ κ.* ς; *κεν κ.* coni Voss || 1058 *κείνω* M | *κ᾽* coni Voss, at cf. ad v. 96 || 1059 *τῶ δέγ᾽* M | *τ᾽ ἀ.* C | *ἀφαυροτάτω* (sic) C: *-έρωι* A M | *μέσω* C, *μέσσω* M || 1060 *οὕτως* M, *-ω* l | *τρίχθ᾽ ὅ* coni Hilberg 92, cf. p. 95 | *ὑπερανθεῖ* M legit Avien v. 1788: *ὑπεραρθῇ* A, *ὑπερανθείη* C || 1061 *ἐπιφράσασθαι* A C | *ὁμοίιον* M || 1062 *ἐνὶ* A | *ἐπιφράσατο* C || 1063 cf. v. 937: *τόσσα δὲ* A, *τόσσα* C M | *καὶ* corr Voss legit s: *καὶ ἐν* A C M ς | *λευκῶ* M

Αὐτὰρ ὅτε σφῆκες μετοπωρινὸν ἤλιθα πολλοὶ
πάντη βεβρίθωσι, καὶ ἑσπερίων προπάροιθεν
Πληϊάδων εἴποι τις ἐπερχόμενον χειμῶνα,
οἷος ἐπὶ σφήκεσσιν ἑλίσσεται αὐτίκα δῖνος.
θήλειαι δὲ σύες, θήλεια δὲ μῆλα καὶ αἶγες,
ὁππότ' ἀναστρωφῶσιν ὀχῆς, τὰ δέ γ' ἄρσεσι πάντα
δεξάμεναι πάλιν αὖτις ἀναβλήδην ὀχέωνται,
αὔτως κε σφήκεσσι μέγαν χειμῶνα λέγοιεν.
ὀψὲ δὲ μισγομένων αἰγῶν μήλων τε συῶν τε
χαίρει ἄνολβος ἀνήρ, ὅ οἱ οὐ μάλα θαλπιόωντι
εὔδιον φαίνουσι βιβαιόμεναι ἐνιαυτόν.
Χαίρει καὶ γεράνων ἀγέλαις ὡραῖος ἀροτρεύς
ὥριον ἐρχομέναις, ὁ δ' ἀώροις αὐτίκα μᾶλλον·
αὔτως γὰρ χειμῶνες ἐπέρχονται γεράνοισι,
πρώια μὲν καὶ μᾶλλον ὁμιλαδὸν ἐρχομένῃσιν
πρώιοι· αὐτὰρ ὅτ' ὀψὲ καὶ οὐκ ἀγεληδὰ φανεῖσαι
πλειότερον φορέονται ἐπὶ χρόνον οὐδ' ἅμα πολλαί,
ἀμβολίῃ χειμῶνος ὀφέλλεται ὕστερα ἔργα.
Εἰ δὲ βόες καὶ μῆλα μετὰ βρίθουσαν ὀπώρην
γαῖαν ὀρύσσωσιν, κεφαλὰς δ' ἀνέμοιο βορῆος
ἀντία τείνωσιν, μάλα κεν τότε χείμερον αὐταί

1064—6 Th 47   1064—5 § Quintus XI 146—8   1068—71 Th 25, Ael 8 (175, 17—8) § Ge I 4, 2   1072—4 Th 54. 40   1075—81 Th 38   1082—5 Th 41, Ps.-Democritus (Fabr Bibl graec IV 29, 388 = ed W. Gemoll [Striegau 1884] 6) § Ge I 4, 3   1082—3 Ael 8 (175, 16—7)

1065 *προπάριθε* C ‖ 1066 *πλειάδων* A | *ἐπερχόμενον χειμῶνα* (superscr. *ου*, *ος*) A ‖ 1067 an *ἐνὶ*? ‖ 1068 ut *ὀξεῖα* Il XI 272 (Buttmann Sprachlehre I² 248, W. Schulze Quaest ep 421) ‖ 1069 ‘quotiescunque ad coitum revertuntur’ | *ὁπότ'* C | *ἀναστραφῶσι* A, *ἀναστροφῶσιν* M | ‘*ὀχῆς* pro *ὀχείας*’ Buttmann (Wackernagel Kuhnii annal XXXIII 50) | *ἄρσεσι* CM ς: *ἄρσενα* A, *ἄρρενα* ς | *πᾶσαι* coni Buttmann, cf. v. 1102 ‖ 1070 *ὀχέονται* (superscr. *ω*) A, *ὀχέονται* C ‖ 1071 *αὐτῶ* C | *καὶ* AM ‖ 1073 *θάλποντι* C ς ‖ 1074 *φαίνωσι* C | *βιβαιόμεναι* ACMlp: *βιαιόμεναι* ς (Lobeck Rhem 194); *βιβαζόμεναι* coni Grotius ‖ 1076 *μάλα* M | *ἀώροις* corr Buttmann 57 legerunt s Avien v. 1802: *ἀώριος* ACMs ‖ 1077 *οὕτω* C | *χειμῶνος* C ‖ 1078 *μᾶλλον καὶ* coni editor Basileensis | *ἐρχομένησιν* M, *-οισι* C, *-οις* A ‖ post 1078 add *οὐκ ἂν ἐδεδοίκει τὴν τοῦ χειμῶνος βλάβην* C ‖ 1079 *πρώιοι* scripsi legit s: *-ον* ACM; *-ος* coni Voss ‖ 1080 *πλειότεραι προτέρων τε* C ς | *οὐδ' ἅμα πολλαί* As: *οὐ μάλα πολλῇ* CM ‖ 1081 *ἀμβολίη* s ‖ 1082 *μεταβρίθουσαν* CM | *ὀπώραν* A ‖ 1083 *ὀρύσσωσιν* Ml: *-σι* AC ‖ 1084 *τείνωσι* AC | *αὖται* C

Πληϊάδες χειμῶνα κατερχόμεναι φορέοιεν.
μὴ δὲ λίην ὀρύχοιεν, ἐπεὶ μέγας οὐ κατὰ κόσμον
γίνεται οὔτε φυτοῖς χειμὼν φίλος οὔτ᾽ ἀρότοισιν,
ἀλλὰ χιὼν εἴη πολλὴ μεγάλαις ἐπ᾽ ἀρούραις
μήπω κεκριμένηι μηδὲ βλωθρῆι ἐπὶ ποίηι,
ὄφρα τις εὐεστοῖ χαίρηι ποτιδέγμενος ἀνήρ.
οἱ δ᾽ εἶεν καθύπερθεν ἐοικότες ἀστέρες αἰεί,
μηδ᾽ εἷς μηδὲ δύω μηδὲ πλέονες κομόωντες
(πολλοὶ γὰρ κομόωσιν ἐπ᾽ αὐχμηρῶι ἐνιαυτῶι).
Οὐδὲ μὲν ὀρνίθων ἀγέλαις ἠπειρόθεν ἀνήρ,
ἐκ νήσων ὅτε πολλαὶ ἐπιπλήσσωσιν ἀρούραις,
ἐρχομένου θέρεος χαίρει, περιδείδιε δ᾽ αἰνῶς
ἀμητῶι, μή οἱ κενεὸς καὶ ἀχύρμιος ἔλθηι
αὐχμῶι ἀνιηθείς. χαίρει δέ που αἰπόλος ἀνήρ
αὐταῖς ὀρνίθεσσιν, ἐπὴν κατὰ μέτρον ἴωσιν,
ἐλπόμενος μετέπειτα πολυγλαγέος ἐνιαυτοῦ.
οὕτω γὰρ μογεροὶ καὶ ἀλήμονες ἄλλοθεν ἄλλοι
ζώομεν ἄνθρωποι, τὰ δὲ πὰρ ποσὶ πάντες ἑτοῖμοι
σήματ᾽ ἐπιγνῶναι καὶ ἐς αὐτίκα ποιήσασθαι.
Ἀρνάσι μὲν χειμῶνας ἐτεκμήραντο νομῆες,
ἐς νομὸν ὁππότε μᾶλλον ἐπειγόμενοι τροχόωσιν,
ἄλληι δ᾽ ἐξ ἀγέλης κριοί, ἄλληι δὲ καὶ ἀμνοί
εἰνόδιοι παίζωσιν ἐρειδόμενοι κεράεσσιν·
ἢ ὁπότ᾽ ἄλλοθεν ἄλλοι ἀναπλίσσωσι πόδεσσι,

1091—3 cf. Aristot Meteorol I 7 § Philoponus in Aristot l. c. (ed Ven) fol 100 1094—1100 Th 17 1096 ex Il XXIV 358 1100 (epitheton) ex Il XVI 642 (ubi Aratus, ut Apollonius Lex s. v. 55, 1, legit *πολυγλαγέας*) 1102 cf. Democritus fr. 48 (173 Mullach; cf. ad v. 1123) 1104—7 § Ge I 3, 9 1108 ex Od VI 318

1086 *εἰ δὲ* A ‖ 1088 *ἐν* A ‖ 1089 *κεκριμένη μὴ δὲ* M | *περὶ* A | *ποίη* M ‖ 1090 *εὐεστοῖ* ACMl (attractum ad *χειρί*), *εὐθέτως* corruptum p; *εὐετόι* coni Voss | *χαίρη* AM ‖ 1091 *μὴ δ᾽ εἶεν* C Philoponus, *οἷον δ᾽ εἶεν* s ‖ 1092 *μήθ᾽ εἷς* ACM; *μὴ δ᾽* coni Voss | *μήτε δ.* ACM | *δύο* Philoponus | *μὴ δὲ* M | *πλείονες* C Philoponus ‖ 1095 *ἐμπλήσωσιν* Cp ‖ 1096 *ἐρχομέναις* M | *περιδείδι* A, *-ιαι* M ‖ 1097 *ἀμητῶ* M; an *ἄμητος?* | *ἔλθη* M ‖ 1098 *αὐχμῶ* M ‖ 1099 *ἐν ταῖς* A, *ταύταις* C | *ὀρνίθεσισιν* C ‖ 1101 *οὕτως* C | *ἀλήμενες* M ‖ 1102 *πὰρ ποσσὶ* C, *παρποσὶ* M, *παρὰ ποσὶ* l ‖ 1103 *ἐς αὐτίκα* M, cf. v. 777: *ἐσαυτίκα* AC ‖ 1104 *ἐπιτεκμήραντο* M ‖ 1106 *ἄλληι — ἄλληι* corr Voss: *ἄλλοι — ἄλλοι* ACM ‖ 1108 *ὁππότ᾽* A | *ἀναπλίσσωσι* corr Schneider Lex s. v. ex Avien v. 1841: *ἀναπλήσσωσι* A, *ἀναπλήσωσι* CM

τέτρασιν οἱ κοῦφοι, κεραοί γε μὲν ἀμφοτέροισιν·
ἢ καὶ ὅτ᾽ ἐξ ἀγέλης ἀεκούσια κινήσωσι
δείελον, εἰσελάοντες ὅμως, τὰ δὲ πάντοθι ποίης
δάκνωσιν πυκνῇισι κελευόμενα λιθάκεσσιν.
ἐκ δὲ βοῶν ἐπύθοντ᾽ ἀρόται καὶ βουκόλοι ἄνδρες
κινυμένου χειμῶνος, ἐπεί, βόες ὁππότε χηλάς
γλώσσηι ὑπωμαίοιο ποδὸς περιλιχμήσωνται
ἢ κοίτωι πλευρὰς ἔπι δεξιτερὰς τανύσωνται,
ἀμβολίην ἀρότοιο γέρων ἐπιέλπετ᾽ ἀροτρεύς.
οὐδ᾽, ὅτε μυκηθμοῖο περίπλειοι ἀγέρωνται
ἐρχόμεναι σταθμόνδε βοῶν βουλύσιον ὥρην
σκυθραὶ λειμῶνος πόριες καὶ βουβοσίοιο,
αὐτίκα τεκμαίρονται ἀχείμεροι ἐμπλήσεσθαι.
οὐδ᾽ αἶγες πρίνοιο περισπεύδουσαι ἀκάνθαις
εὔδιοι, οὐδὲ σύες φορυτῶι ἔπι μαργαίνουσαι.
καί, λύκος ὁππότε μακρὰ μονόλυκος ὠρύηται
ἢ ὅ γ᾽ ἀροτρήων ὀλίγον πεφυλαγμένος ἀνδρῶν
ἔργα κατέρχηται σκέπαος χατέοντι ἐοικώς,

1112 ex Od XIV 36 1113—7 Th 15. 41. 54 1113—5 Plin 364, L XI 12 § Ge I 3, 10 1116 Ael 8 (175, 10—2), L XI 8, Ps.-Democritus (Fabr Bibl graec IV 335 = ed W. Gemoll 4) 1118—22 L XI 10. 12 1118—21 § Ge I 3, 10 1123 Democritus fr. 48 (173 Mullach = Plut De san 14 Clemens Alex Protr 75 P.), Th 49, Plin 364, Ael 8 (175, 19—20) § Verg I 399 sq. 1124—8 Th 46, Ael 8 (175, 24—7), L XI 30 § Ge I 3, 11 1124 § Eust Od VI 133

1109 *ἀμφοτέροισι* AM ‖ 1110 *ὅταν* A ‖ 1111 *δίελον* C | *εἰς ἐλάοντες* M | *ὁμῶς* CM | *φύλλα* pro *ποίης* coni Hermann Orph 703 ‖ 1112 *δάκνωσι* ACM | *πυκνῇισι* M ut Od: *πυκινῇσι* AC | *κε λευόμενα* coni Arnaldus 175, *κελευόμενοι* Hermann l. c. | *λιθάκεσσι* C; *λιθάδεσσι* Odysseae codices (ubi *λιθάκεσσι* legisse videtur Aratus) ‖ 1113 *ἐπείθοντ᾽* A ‖ 1114 *κινουμένου* A, *κιννυμένου* C | *χηλάσσας* C ‖ 1115 *γλώσση* M | *περιλιχμήσωνται* M, *-όνται* (ω suprascr.) A: *-ονται* CM primitus ς ‖ 1116 *κοίτω* M | *πλευρᾶς* C | *ἔπι* M, *ἐπὶ* AC | *δεξιτερὰς* Mp: *-ᾶς* Al; *ἐπιδεξιτερὰ* (*α* in rasura scripto) C | *τανύσσονται* C ‖ 1117 *γέρων* add duobus punctis notatum C ‖ 1118 *ἠδ᾽* ς; *οἱ δ᾽* coni Voss | *ἀγείρωνται* A ‖ 1119 *σταθμον δὲ* M | *βοῶν* scripsi, cf. L XI 12 Apollon Arg II 1: *βόες* ACM legit s ‖ 1119 sq. corruptos censet Voss, laceros Buttmann ‖ 1120 *κατὰ β.* coni Voss ‖ 1121 *ἀχείμαροι* C | *ἐμπλήσεσθαι* (scil. *σταθμόν*) Cς, cf. v. 120: *ἐμπλήσσεσθαι* AM ‖ 1122 *πρίνοιο* A: *πρόνοιο* C, *πρίνοι* M (*πρίνου* rec[3]) | *περισπεύδουσιν* A ‖ 1123 *φορυτῶ* M | *ἔπι μ.* corr Voss e Democrito: *ἐπιμ.* ACM ‖ 1124 *μονόλλυκος* AM ‖ 1125 *ὅ γ᾽* corr Buttmann: *ὅτ᾽* ACMp | *ἀροτήρηων* C ‖ 1126 *κατέρχεται* A | *σκέπας* AM

ἐγγύθεν ἀνθρώπων ἵνα οἱ λέχος αὐτόθεν εἴη,
τρὶς περιτελλομένης ἠοῦς χειμῶνα δοκεύειν.
οὕτω καὶ προτέροις ἐπὶ σήμασι τεκμήραιο
ἐσσομένων ἀνέμων ἢ χείματος ἢ ὑετοῖο
αὐτὴν ἢ μετὰ τὴν ἢ καὶ τριτάτην ἔτ' ἐς ἠῶ.
Ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ μύες, τετριγότες εἴ ποτε μᾶλλον
εὔδιοι ἐσκίρτησαν ἐοικότα ὀρχηθμοῖσιν,
ἄσκεπτοι ἐγένοντο παλαιοτέροις ἀνθρώποις,
οὐδὲ κύνες· καὶ γάρ τε κύων ὠρύξατο ποσσὶν
ἀμφοτέροις χειμῶνος ἐπερχομένοιο δοκεύων,
καὶ κεῖνοι χειμῶνα μύες τότε μαντεύονται.
καὶ μὴν ἐξ ὕδατος καὶ καρκίνος ὤιχετο χέρσον,
χειμῶνος μέλλοντος, ἐπαΐσσεσθαι ὁδοῖο.
Καὶ μύες ἡμέριοι ποσσὶ στιβάδα στρωφῶντες
κοίτης ἱμείρονται, ὅτ' ὄμβρου σήματα φαίνοι.

Τῶν μηδὲν κατόνοσσο· καλὸν δ' ἐπὶ σήματι σῆμα
σκέπτεσθαι· μᾶλλον δὲ δυεῖν εἰς ταὐτὸν ἰόντων
ἐλπωρὴ τελέθει· τριτάτωι δέ κε θαρσήσειας.
αἰεὶ δ' ἂν παριόντος ἀριθμοίης ἐνιαυτοῦ
σήματα, συμβάλλων εἴ που καὶ ἐπ' ἀστέρι τοίη
ἠὼς ἀντέλλοντι φαείνεται ἢ κατιόντι,

1129—31 Th passim § L XII 2 1132—4. 1137 Th 41, Ael 8 (175, 23—4), L XI 14 § Ge I 3, 13 1134 ex Il XXIII 788 al 1135—6 Th 42 § Ge I 3, 11 1138 sq. cf. Aristot HA IV 2 (I 525b 7—9 Bekker), Ael 24 (185 sq.) 1142—4 § Ge I 3, 14 1145—8 § L XII 3

1127 *λέχος* A C M l: *λόχος* M* s ‖ 1128 *δοκεύει* M ‖ 1130 *ἑπομένων* C ‖ 1131 post *ἢ* prius 1 litt erasa C | *μετ' αὐτὴν* A M ‖ 1132 *ποθι* C ς ‖ 1133 *ἐοικότα* scripsi, cf. v. 939. 1007 al: *-ες* A C M p ‖ 1134 *παλαιοτέροις* C ut Il: *-άτοις* A M ‖ 1135 *ὠρύξατο* A C M s legit Avien v. 1860 ut Th Ge: *ὠρέξατο* l s alterum | *ποσὶ* A, *ποσὶν* l ‖ 1137 post 1141 A C ς | *καὶ κεῖνοι* M: *κἀκεῖνοι* A C; *καὶ δεινὸν* coni Voss ‖ 1138—41 non habent s Avien; 1137—41 spurios censent Grotius Buttmann Bekker ‖ 1138 *ὤχετο* A, *οἴχεται* C, *οἴχετο* M | *χέρσον* C, *χέρσον* (ω supra) A: *χέρσωι* M ‖ 1139 *ἐπαΐσεσθαι* C ‖ 1140—1 cf. Proleg ‖ 1140 *ἡμερίδαι* coni Voss | *ποσσὶν* coni Hilberg 13 ‖ 1141 *φαίνοι* scil Juppiter, cf. v. 772 ‖ 1142 *κατόνοσσο* ς legerunt p Avien v. 1864: *κατόνησο* A C M l ‖ 1143 *δυεῖν* M l: *δυοῖν* A C ‖ 1144 *τελέθοι* A C M | *τριτάτω* M ‖ 1147 *ἀνατέλλοντι* A | *φαείνεται* A ς: *κατέρχεται* C M ς

ὁπποίην καὶ σῆμα λέγηι. μάλα δ᾽ ἄρκιον εἴη
φράζεσθαι φθίνοντος ἐφισταμένοιό τε μηνός
τετράδας ἀμφοτέρας· αἳ γάρ τ᾽ ἄμυδις συνιόντων
μηνῶν πείρατ᾽ ἔχουσιν, ὅτε σφαλερώτερος αἰθήρ
ὀκτὼ νυξὶ πέλει, χήτει χαροποῖο σελήνης.
Τῶν ἄμυδις πάντων ἐσκεμμένος, εἰς ἐνιαυτόν
οὐδέποτε σχεδίως κεν ἐπ᾽ αἰθέρι τεκμήραιο.

1148—52 Th 5 § Ge I 3, 15.

1148 ὁπποῖον C M ς | καὶ A: τε C, κε M | λέγηι corr Wil: λέγοι A C M, λέγει ς | μάλιστα C ‖ 1149 ἐφισταμένοιο A M (ἱσταμένου Th), cf. v. 782: ἐπερχομένοιο C ‖ 1150 αἲ M ‖ 1151 σφαλερώτατος C ‖ 1153 cf. v. 11 sq. ‖ τέλος τῶν φαινομένων ἀράτου A ς, τέλος ἀράτου φαινόμενα ς, om C M.

INDICES.

I.

II.

Inter testimonia v. 1101, 2 novum Hecalae Callimacheae fragmentum Vindobonense referas nuperrime editum et Theodori Gomperzii beneficio mihi transmissum '*Mitth. aus der Sammlung der Papyrus Erzherzog Rainer*' VI p. 11: *μήποτ' ἐλαφροὶ* [*ζώ*]*ομεν οἰωνοί.* Supplevi ex Arato: [*ζή*]*σομεν* dubitanter scripserat Gomperzius.

Lipsiae, typis I. B. Hirschfeldi.